

diskulogen

med Släktforskarnytt

Nr 80 • Mars 2008

Tema
DNA i släktforskning
Sidorna 4-12

DNA kan vara en hjälp

4

DNA-prov för genealoger populärt i USA

6

Lär dig mer om DNA-molekylen

8

Ärftliga sjukdomar

10

En familj flyttar till Nordamerika

15

Varnhem skriver om Sveriges historia

18 ►

www.dis.se

Medlemstidning för Föreningen Dis – Föreningen för datorhjälp i släktforskningen

Medlemstidning för Föreningen Dis
Föreningen för
datorhjälp i släktforskningen

UTKOMMER fyra gånger per år

ANSVARIG UTGIVARE Olof Cron-
berg **REDAKTÖR** Bernt Stenmark,
Volframgatan 12, 811 54 Sandviken,
tel 026-25 83 80, redaktor@dis.se
TRYCK Sandvikens Tryckeri

FÖRENINGEN

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 LINKÖPING

Telefon: 013-14 90 43
Fax: 013-14 90 91
E-post: dis@dis.se
Hemsida: www.dis.se
Plusgiro: 1 40 33-5
Bankgiro: 5009-6742

Medlemsavgift: 120 kr per år
Familjemedlem: 60 kr per år
*Familjemedlem får inte eget
exemplar av Diskulogen.*

EXPEDITION OCH FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping

Öppet månd–fred kl 9–16
Kansliet lunchstängt kl 12–13

*På sommaren är forskarstugan även
öppen kl 12–16 de flesta helger.
Ibland extra öppet på kvällar och hel-
ger. Ring gärna före besök.*

Kansli: Ragnhild Bergström
Gull-Britt Andersson
Mikael Olsson

Webbredaktör: Mikael Olsson
webmaster@dis.se

Telefon: 013-14 90 43

ANNONSPRISLISTA

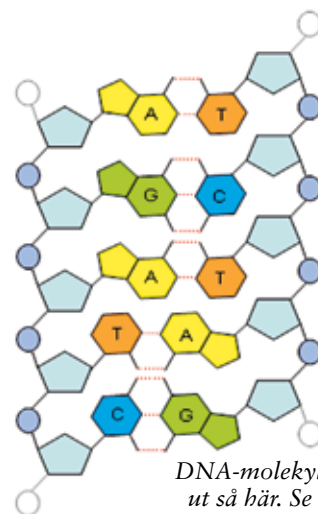
	Svart	Fyrfärg
Helsida	4 000 kr	8 000 kr
Halvsida	2 000 kr	4 000 kr
1/4 sida	1 000 kr	2 000 kr
1/8 sida	500 kr	1 000 kr

Tidningen trycks i 27 000 exemplar

Medlemmars radannonser på en spalt
kostar 10 kr per rad. Annonserna be-
står endast av text och med fet rubrik.
Min 3 rader och max 10 rader.

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet	3
DNA I SLÄKTFORSKNING	
DNA kan vara en hjälp då man vill testa släktskap	4
DNA-prov för genealoger är populära speciellt i USA	6
Lär dig mer om DNA-molekylen	8
Några länkar	9
Ärftliga sjukdomar – om genetik och genealogi	10
Det historiska skeendet under karolinertiden	13
Doktor Carlanders sjukjournaler berättar om vardagslivet i Göteborg ..	14
En familj flyttar till Nordamerika	15
Tre års utgrävningar i Varnhem skriver om Sveriges historia	18
Sveriges dödbok – ett hjälpmedel med olika innehåll	20
Här får du tips om hur du söker i Sveriges dödbok 1947–2006	23
Dis medverkar i ny släktgårdsinventering	25
LÄR DIG MER OM DISGEN 8	
Varför "bidde" det på detta viset	26
Nu blir det inte fler släktböcker för Tore Nilsson	33
MACSPALTEN	
Chronica för både pc och Mac	34
INSÄNDARE	
Genline finns på biblioteken	36
Varning för ancestry.com	36
Dessa underbara faddrar	36
I ett socialt nätverk på webben... ..	36
GFs SAMLINGAR	
Listan på samlingarna fortsätter	37
FÖRENINGSPERIODIK	
Föreningen Dis verksamhetsberättelse 2007	39
Dis/ÖGF Forskarstuga	40
Nya cd-skivor	40
Kalendern	42
Bredbandsnäten når allt fler	43
GF-aktuellt	44
Faddrar i postnummerordning	46
Disbytombud	46
Dis arkiv	47
Okända avgifter ger	
högre mobilräkning	47
Avlidna	47
Göran Tengné har avlidit	47
Födelseår i Emigranten Populär ..	47
Nu har Digisam kommit igång	48
Göteborgs tomtägare 1637–1807	48

Omslaget

*Det finns numera många webbsajter
som ägnar sig åt DNA i släktforsk-
ningen. Denna tidning handlar om
det ämnet.*

Nästa tidning

Nästa nummer av Diskulogen kom-
mer i juni. Sista dag att lämna ma-
terial till tidningen är den 12 maj.

Dis styrelse 2007–2008

Ordförande

Olof Cronberg, Södra Järnvägsg. 21 A,
352 34 Växjö, 0470-217 63,
ordf@dis.se

Vice ordförande

Sture Bjelkåker, Hässlegatan 5, 589 57
Linköping, 013-15 09 02,
mobil 070-591 60 62, vordf@dis.se

Sekreterare

Elisabeth Leek, Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Kassör

Bengt Karlsson, Lustigkullevägen 19C,
591 46 Motala, 0141-75 51 78,
kassor@dis.se

Övriga ledamöter

Kjell-Åke Carlenäs, Storgården 16,
586 55 Linköping, 013-340 04 85,
ka.carlenas@bredband.net

Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linköping,
013-10 42 04, bok@dis.se

Kjell Weber, Källarbanken 11,
423 46 Torslanda, 031-56 34 77,
wbr@swipnet.se

Karl-Ingvar Ångström,
Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Eva Dahlberg, Brunnsgatan 28, 553 17
Jönköping, 036-16 98 57,
eva_dahlberg@bredband.net

Rolf Eriksson, Barrskogsvägen 28,
590 59 Vikingstad, 013-812 83,
rolferiksson@brevet.se

Valberedning

Sammanställande: **Carl-Olof Sahlin**,
Högomsvägen 38, 183 50 Täby,
08-756 33 14,
carl-olof.sahlin@telia.com

Dis regionföreningar

Dis-Aros, Ekevägen 2 B,
722 18 Västerås
Ordf: **Leif Svensson**, 021-84 11 11,
ordf_aros@dis.se

Dis-Filbyter, c/o **Rolf Eriksson**
(ordf), Barrskogsvägen 28,
590 59 Vikingstad, 013-812 83,
ordf_filbyter@dis.se

Dis-Mitt, c/o Lilliesköld, Johannedals-
vägen 150, 863 36 Sundsbruk Ordf:
Anna Söderström, 060-15 50 30,
ordf_mitt@dis.se

Dis-Nord, c/o **Anna Lövgren** (ordf),
Box 61, 962 22 Jokkmokk,
0971-370 41, ordf_nord@dis.se

Dis-Småland, c/o **Ingvar Kärrdahl** (ordf),
Bäckvägen 18, 330 15 Bor,
0370-65 07 15,
ordf_smaland@dis.se

Dis-Syd, Porfyrvägen 16, 224 21 Lund
Ordf: **Jan Nilsson**, 046-25 57 88,
ordf_syd@dis.se

Dis-Väst, Mandolingatan 19, 421 45 Väst-
ra Frölunda, Ordf: **Anita Gartz**,
0512-518 72, ordf_vast@dis.se

Dis-Öst, Allén 7, 172 66 Sundbyberg
Ordf: **Carl-Olof Sahlin**,
08-756 33 14, ordf_ost@dis.se

Genom åren har jag besökt släktforskmässor både i Sverige och utomlands. En sak som brukade skilja amerikanska släktforskmässor från svenska var att i USA så fanns det alltid ett antal företag som erbjöd olika typer av DNA-tester, ibland för personligt bruk och ibland för någon slags forskning eller samhällsnytta. Det var bara att gurgla lite grönt vatten och skicka med ett släkträd. Jag frågade en utställare vad de gjorde om det visade sig att det fanns en genetisk omöjlighet på ett annat ställe än det efterfrågade. Jag fick till svar att då brukade man bara svara att det fanns en ospecifik inkompatibilitet. Liknande företag har ju börjat dyka upp i Sverige nu också.

Genetik och etik

DET ANDRA SOM BRUKADE SKILJA USA

från Sverige, var att det i USA alltid brukade finnas företag som påstod sig hjälpa till att skydda min identitet och mina personuppgifter.

JAG TYCKTE DET VAR EN INTRESSANT skill-

nad för i USA lämnar man glatt ut DNA men är försiktig med att lämna ut social security-nummer. I Sverige är det närmast tvärtom. Det känns konstigt att lämna ut DNA, men personnumret finns ju överallt så det är inget att skydda. Just det faktum att personnumret används i alla sammanhang gör det svårt att stjäla det utan att det märks. När jag för ett par år sedan besökte skattekontoret för att ta fram uppgifter på allmänhetens terminal och beklagade mig över att man kom åt allt mindre uppgifter, sa tjänstemannen glatt att uppgifterna finns ju tillgängliga på upplysning.se.

I DETTA NUMMER AV DISKULOGEN går vi in på genetik, som ju är rätt så närliggande till genealogin. Vi får se exempel på hur man kan testa sig. Jag har också skrivit en artikel om ärftliga sjukdomar. Det är ju en rätt spännande utveckling som håller på att ske, inte bara på den genetiska sidan men också när det gäller våra allt större släktdatabaser. Ska vi bara applådera utvecklingen eller finns det skäl för att stanna upp och tänka efter ett ögonblick?

BARA SENASTE MÅNADEN har det talats om etnisk rensning i Kenya. Det är inte mer än ett decennium sedan, som samma fenomen förekom i forna Jugoslavien. Det är inte mer än ett halvsekel sedan det talades rasbiologi i Sverige och koncentrationsläger och judeutrotning i Tyskland. Här i Sverige lever vi idag i en skyddad värld. Är det säkert att vi alltid kommer att göra det? Skulle det som händer i Kenya idag plötsligt bli en realitet i Sverige?

JAG TROR VI ÄR NAIVA om vi tror att det inte kan ske i Sverige. Ett exempel är ju invandrarfientligheten som från tid till annan blossar upp i olika former.

SOM SLÄKTFORSKARE TROR JAG att det är viktigt att känna till genetikens möjligheter på gott och ont. Jag tror att man ska vara vaksam i vilka sammanhang man lämnar ifrån sig både sitt DNA och sina släkträd. Vad står det för finstilt på den glassiga webbsajten? Är man bara medveten om vad man gör och har funderat på de etiska konsekvenserna, så kan man nog ge sig ut på en spännande resa!

OLOF CRONBERG

I Sverige fungerar det ungefär som så idag att alla barn som föds inom äktenskap anses vara barn till modern och hennes make. Om föräldrarna inte är gifta, måste pappan, vanligen sambon, skriva på ett papper att han tar på sig faderskapet. Om ingen pappa tar på sig faderskapet, gör socialnämnden i kommunen en faderskapsutredning.

Ungefär 2 000 sådana utredningar görs årligen i Sverige. Prover på mamma, barn och uppgiven pappa tas då via vårdcentral och skickas sedan till Rättsmedicinalverket i Linköping för analys.

DNA kan vara en då man vill testa

Det finns alternativ för den som vill prova

AV OLOF CRONBERG

Tidigare var det alltid blodprov som gällde. Man tittade på de vanliga blodgrupperna (A, B, 0 och AB) och även på HLA-typen. HLA betyder humant leukocyt-antigen och kan lite förenklat sägas vara de vita blodkropparnas olika typer.

Utesluter felaktig far

Dessa tester kunde med hög utsträckning utesluta en felaktig far, men inte i egentlig mening helt säkert säga att det är rätt far.

Numera görs istället DNA-test som

är ännu säkrare. Man pratar om 99,99 procent säkerhet. För att kunna göra DNA-test går det lika bra att använda munavskrap som blodprov. I ungefär 15 procent av fallen med en utpekad pappa stämmer inte resultatet.

Släktskapstester

Som privatperson kan man låta göra faderskapstester eller vissa andra släktskapstester. Gäller det barn ska barnets alla vårdnadshavare godkänna det. Om man gör det via Rättsmedicinalverket kostar en testning i storleksordning 10 000 kr.

På senare år har det dykt upp fle-

Basfakta om genetik

Kromosom Varje människa har 46 kromosomer, dvs 23 kromosompar. Kvinnor har två X-kromosomer och män har en X-kromosom och en Y-kromosom. X- och Y-kromosomerna kallas för könskromosomer.

De andra 22 kromosom-paren kallas för autosomala kromosomer och innehåller parvis samma gener. Den ena kromosomen i paret kommer från fadern och den andra från modern.

Dominant ärftlighet Normalt sett finns det två anlag för varje gen. Om en egenskap slår igenom när det finns ett anlag för egenskapen kallas det för ett dominant anlag. Normalt sett ärver hälften av barnen det dominanta anlaget och får egenskapen.

Recessiv ärftlighet Om en egenskap kräver två anlag, så är det ett recessivt anlag. Det krävs då att man har ärvt ett anlag både från far och från mor. Normalt sett ärver 25 procent av barnen ett recessivt anlag från både far och mor och får egenskapen.

Könsbunden ärftlighet Anlaget sitter på X-kromosomen, vilket får särskilda effekter vid recessiv ärftlighet. En kvinna som har ett friskt anlag och ett sjukt anlag blir bärare.

En man har ju bara ett anlag och om det är sjukt, blir mannen sjuk. Typexempel är blödarsjukan som drabbade Europas kungahus.

Raka fädernet Genom att följa Y-kromosomen kan man följa den rakt manliga sidan.

Raka modernet Via mitokondriellt DNA är det möjligt att följa den rakt kvinnliga sidan, eftersom mtDNA följer med äggcellen från kvinnan. Även första generationen män har ju samma mtDNA som sin mor och sina systrar, eftersom äggcellen kommer från modern.

Överkorsning Vid utveckling av könsceller (dvs äggceller eller spermier) sker en uppdelning så att bara en kromosom från respektive kromosompar följer med till könscellen som således bara har 23 enkla kromosomer.

Före uppdelningen lägger sig de två kromosomerna i varje kromosompar bredvid varandra och på vissa punkter kan de båda kromosomernas armar byta plats med varandra. Det kallar man för överkorsning.

Det innebär att varje kromosom i

hjälp släktskap

ra företag som gör faderskaps- eller släktskapstester.

Företag som testar

Vid en sökning på webben fann jag flera företag, tex Safetest, Dynamic code och Nordisk DNA-analys. Går man via sådana firmor kostar provtagningen i storleksordningen 4 000 kr.

OLOF CRONBERG

Webbsidor:

www.rmv.se

www.safetest.se

www.dynamiccode.se

könsellen inte kommer från endera personens far eller mor, utan är en blandning av båda föräldrarnas motsvarande kromosom.

Mitokondriellt DNA (mt-DNA) Detta är en särskild DNA-sträng som finns i mitokondrierna som är cellernas bränslestationer, och som ligger utanför cellkärnan där det vanliga DNAt finns.

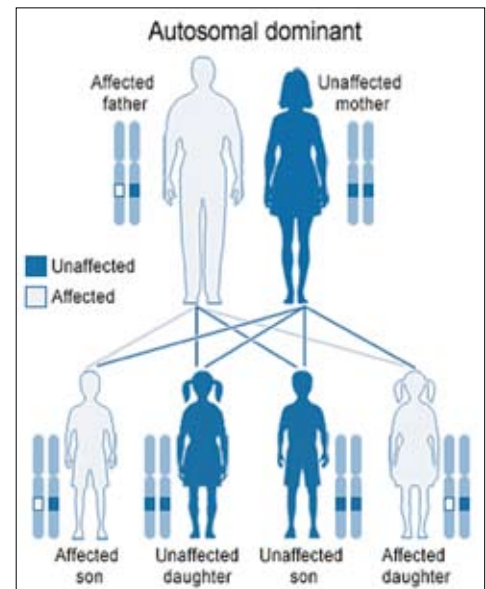
mtDNA är mycket kort och innehåller 37 gener. Denna DNA-sträng följer med äggcellen från modern till barnet.

DNA-strängen är alltid en exakt kopia av moderns och förändras mycket långsamt och då pga mutationer. Man kan därför använda mtDNA för att spåra släktskap på det raka mödernet.

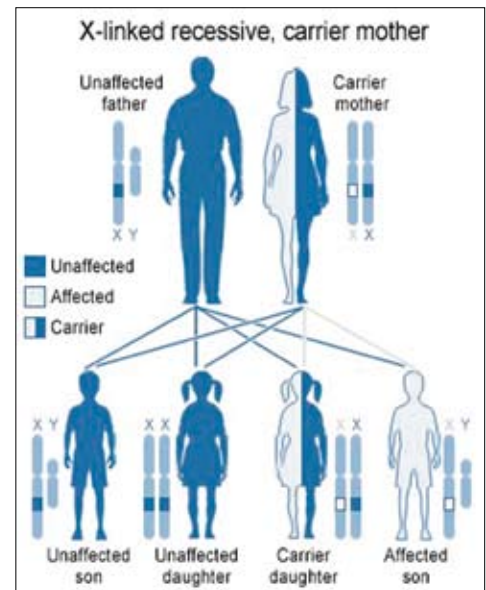
Bryan Sykes bok Evas sju döttrar handlar om de sju huvudtyperna av mtDNA som finns.

Dominant ärftlighet. I det här exemplet har pappan en egenskap och mamman saknar den.

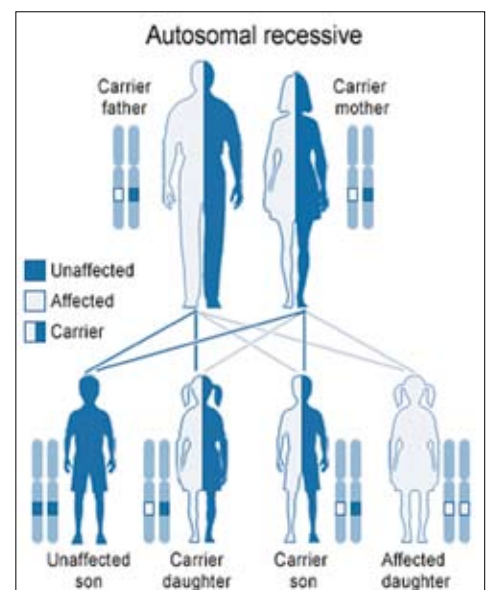
Eftersom det är ett dominant anlag så räcker det med ett anlag för att egenskapen ska slå igenom. Det innebär att hälften av barnen får anlaget och därmed också egenskapen.

Recessiv ärftlighet. I detta fall har föräldrarna var sitt anlag. Eftersom man måste ha två anlag för att egenskapen ska slå igenom saknar de egenskapen, men de är bärare. En fjärdedel av barnen får en uppsättning från både far och mor. De barnen får egenskapen. Hälften av barnen blir bärare såsom sina föräldrar.

Könsbunden recessiv ärftlighet. I det här fallet är mamman bärare eftersom hon har ett anlag. Pappan saknar anlaget. Hälften av sönerna får mammans anlag. Dessa blir sjuka eftersom anlaget saknas på Y-kromosomen. De andra sönerna blir friska. Hälften av döttrarna blir bärare av anlaget, men blir inte sjuka.

BILDER: U.S. NATIONAL LIBRARY OF MEDICINE

DNA-prov för genealoger är populära speciellt i USA

Av Ulf Frykman

I USA har man börjat göra DNA-prov för genealoger. Tanken är att amerikaner utan släkträd ska kunna få reda på om man har släktingar någonstans. Man kan också se varifrån i Europa man kommer om man har påbrå därifrån.

DNA i släktforskningen bygger på ut-ur-Afrika-teorin och att man antar att mutationsfrekvensen är någorlunda konstant.

Ut-ur-Afrika

Ut-ur-Afrika-teorin går ut på att man tror att alla européer, asiater och urbefolkningen i Syd- och Nordamerika stammar från några små grupper människor som har utvandrat från Afrika.

Tidpunkten tros vara för ungefär 60 000 år sedan. Västafrika anses enligt den teorin vara mänsklighetens ursprungsområde. Européernas ursprungsområde var förmodligen runt Great Rift Valley i östra Afrika.

Nära utrotning

Det finns några forskare som vill lägga tidpunkten för utvandringen från Afrika till för 74 000 år sedan då ett stort vulkanutbrott förändrade och försämrade klimatet på jorden. Då minskade också folkmängden drastiskt. Mänskligheten var nära en utrotning.

Det finns flera grupper av forskare som har tagit blodprov på folkgrupper från alla kontinenter. Det rör sig om hundratusentals prover som har analyserats med avseende på DNA-innehåll.

Dessa har alla pekat på en migration från Afrika för ungefär 60 000 år sedan till Saudiarabien och vidare upp mot Kaukasus och Ukraina och sedan mot Europa för vår del.

Tre grupper övervintrade istiden

I Europa har tre grupper övervintrat den senaste istiden. En grupp på Iberiska halvön, en grupp på Balkanhalvön och en på Apenninska halvön.

Andra grupper har migrerat till Asien och några små grupper har sedan korsat Behrings sund under en period då havsnivån varit avsevärt lägre än idag.

Det finns några enstaka avvikelser som motsäger denna teori, men den övervägande majoriteten av prov stöder den.

Genetisk variation

Det intressanta är att befolkningen i Afrika har större genetisk variation än vad som skiljer européer från asiater eller sydamerikaner om man undantar personer med afrikanskt påbrå. Dessa har ju utvandrat från Afrika i modern tid.

Mutationsfrekvensen förefaller ha varit konstant över tiden, men detta kan inte helt säkert visas. Detta kan påverka tidpunkterna för när människan har nått en viss plats på vägen ut från Afrika. Vidare forskning kan förmodligen göra tidsbestämningarna mera exakta.

Om man vill göra ett DNA-prov måste man först bestämma om man ska testa Y-kromosomen eller mitokondrie-DNA eller både och. Man kan också testa de vanliga kromoso-

merna. Detta kallas för ett autosomalt test eller faderskapstest.

Y-kromosomtest

Väljer man att testa Y-kromosomen, eller ett test som går på manslinjen, kan man testa 12, 25, 37 eller 67 punkter på Y kromosomen.

Det man testar är korta repetitioner av fyra eller flera tecken t ex AGAT, AGAT, AGAT, AGAT, AGAT... AGAT, AGAT (DYS393). Antalet repetitioner kan vara t ex 13. Detta är ju inte riktig kod, som använder tre bokstäver. Dessa fyra tecken kallas på engelska för short tandem repeats (korta konsekutiva repetitioner).

Den grupp som har samma antal repetitioner kallas en haplogrupp. I Europa finns det huvudsakligen tre haplogrupper. I norr typ I, R1 b i västra Europa och R1a i östra Europa.

Y DNA-test

Ett tolvpunkters Y DNA-test kan t ex se ut som i tabellen längst ner på sidan.

Detta prov är ett exempel på typ R1b. DYS = DNA Y-chromosome Segment.

Ska man dra lite mer detaljerade slutsatser krävs ett större test t ex 37 punkter. I USA tycker man att 12 punkter är för litet. För Europas del kan det räcka för att se åt vilket håll i Europa det pekar.

mtDNA-test

Mitokondrierna är cellernas kraftstationer. De har ett eget DNA som är kort, 16 569 baspar.

Väljer man att testa mtDNA eller

Ett tolvpunkters Y DNA-test

DYS	393	439	388	385a	394	389-1	390	385b	391	389-2	426	392
Antal	13	12	12	11	14	13	25	13	11	29	12	14

Your Maternal Ancestry

Home | Who We Are | Your Ancestry | DNA Connections
What We Offer | Your Opinion | What Others Say | More Information

**oxford
ancestors**
EXPLORE YOUR GENETIC ROOTS

A person's maternal ancestry is traced by mitochondrial DNA or mtDNA for short. Both men and women possess mtDNA, but only women pass it on to their children.

So we all inherit our mtDNAs from our mothers, but not from our fathers. Your mother inherited it from her mother, who inherited it from hers, and so on back through time. Therefore, mtDNA traces an unbroken maternal line back through time for generation upon generation far further back than any written record.

Research at Oxford University shows that our maternal lines can be traced by reading into a small number of genes. In native European and Native Americans there is one. Each of these groups has a common ancestor. For our **Matriline™** service, we compare your mtDNA to the world that we have in our database. From which ancestral population you came and there are about 36. We can use to calculate how long ago they lived as well. To estimate all names and, using our Matriline™ service, we can trace your maternal line back to the same day.

Oxford Ancestors
www.oxfordancestors.com/your-maternal.html

Familytree DNA är en av de bästa sajterna för släktforskare som vill använda sig av DNA
www.familytreedna.com/

FamilyTreeDNA
THE WORLD'S FIRST AND LARGEST GENEALOGY-DRIVEN DNA TESTING SERVICE

NEWS

- 2008: FamilyTreeDNA, through its sister company **23andMe.com**, tests Morgan Freeman, Mike Hagopian, Tim Turner, Chris Rock and other prominent African Americans for African ancestry.
- 10/18/07: The new **Y-DNA** test FamilyTreeDNA has introduced will not only tell you your ethnicity but also tell you your father's ethnicity.
- 10/18/07: Largest FamilyTreeDNA Conference also reveals latest innovations. Read the Press Release.
- 10/18/07: FamilyTreeDNA is now offering a **Y-DNA** test in 60 minutes. Watch **Leslie's Story** on Genetic Genealogy.
- 10/18/07: See new **Y-DNA**, **Y-DNA** and **Y-DNA** tests. Find your ancestral origins by ordering a DNA test.

WHAT DO I GET WHEN I TAKE A TEST?

What you will get when you are tested. Each member of FamilyTreeDNA will receive their own **Y-DNA** test with instructions to help you understand the results through your FamilyTreeDNA. Take a look today.

PATERNAL TESTS
Click here to see which are the most popular tests to check ancestry and relationships on the paternal line.

MATERNAL TESTS
Click here to see which are the most popular tests to check ancestry and relationships on the maternal line.

9 OUT OF 10 GENEALOGISTS CHOOSE FAMILY TREE DNA

Since its inception in April of 2000, FamilyTreeDNA has been associated with the **African Research Lab**, led by Dr. Richard Hammer, one of the world's leading authorities in the field of African genetics. FamilyTreeDNA is the world's leading and only organization in the field of Genetic Genealogy that has been consistently developing the science that enables many genealogists around the world to advance their family research.

Why the database size is important:
If your goal is to verify relationships, or discover

Y-DNA (paternal) tests:
 119900 Y-DNA records in the database
 27200 dated 25-marker haplotypes
 39750 dated 25-marker haplotypes
 37772 dated 37-marker haplotypes
 82260 mtDNA records in the database

Y-DNA (maternal) tests:
 119900 Y-DNA records in the database
 27200 dated 25-marker haplotypes
 39750 dated 25-marker haplotypes
 37772 dated 37-marker haplotypes
 82260 mtDNA records in the database

Y-DNA (paternal) tests:
 119900 Y-DNA records in the database
 27200 dated 25-marker haplotypes
 39750 dated 25-marker haplotypes
 37772 dated 37-marker haplotypes
 82260 mtDNA records in the database

Y-DNA (maternal) tests:
 119900 Y-DNA records in the database
 27200 dated 25-marker haplotypes
 39750 dated 25-marker haplotypes
 37772 dated 37-marker haplotypes
 82260 mtDNA records in the database

kvinnolinjen undersöker man vad som kallas HVR. Det betyder Hyper Variable Region. HVR delas upp i 3 grupper: HVR1, HVR2 och HVR3.

HVR1 testar de sista basparen 16 001 till 16 569 på mitokondrie-DNA.

HVR2 testar de första basparen 00001 till 00574. HVR2 visar om man är europé eller är av afrikanskt/ur-nord-amerikanskt påbrå.

HVR3 testar basparen 438 till 576 som är en delmängd av HVR2.

Ett HVR1-test kan ge detta resultat:

mtDNA	rCRS	haplogrupp K med 3 mutationer
16224	T	C
16311	T	C
16519	T	C

rCRS = revised Cambridge Reference Sequence

Mitokondrie haplogrupper "The Seven Daughters of Eve"

De sju "klanmödrar" som nämns av Bryan Sykes hör ihop med en eller flera

haplogrupper av mitokondrietyp.

Helena: hör ihop med Haplogroup H

Jasmine: hör ihop med Haplogroup J

Katrine: hör ihop med Haplogroup K

Tara: hör ihop med Haplogroup T

Ursula: hör ihop med Haplogroup U (utom subgrupp K)

Valda: hör ihop med Haplogroup V

Xenia: hör ihop med Haplogroup X

• **Helenas klan:** Folkgruppen slog sig ner i Pyrenéerna, flyttade till England i slutet av sista istiden och flyttade sedan ut i resten av Europa. Den vanligaste i Europa.

• **Jasmines klan:** Folkgrupp som tidigt utvecklade jordbruk och tämjde djur till boskap i Syrien. Senare flyttade de ut i resten av Europa. Ganska vanlig i Europa.

• **Katrines klan:** Folkgrupp som fanns i Venedig för cirka 10 000 år sedan. Senare flyttade de ut till Alperna i Europa. Ganska vanlig i Europa. Ötzi var av typ K.

• **Taras klan:** Folkgrupp som fanns i Toscana (norr om Rom) för 17 000 år sedan. Nu finns de i England. Ganska vanlig i Europa.

• **Ursulas klan:** Stenåldersfolk som fanns i hela Europa.

• **Valdas klan:** Folkgrupp som fanns i Spanien för 17 000 år sedan. Nu finns de också i Finland och i Norge. Ganska vanlig i Europa.

• **Xenias klan:** Folkgrupp som fanns i Kaukasus för 25 000 år sedan. Senare finns de i hela Europa. Inte så vanlig i Europa.

Autosomalt DNA-test

Det finns ett tredje sorts DNA-test man kan göra. Det kallas ett faderskapstest. Om man gör ett faderskapstest använder man de 22 kromosompar som inte innehåller könskromosomerna X och Y. Detta kallas ett autosomalt test. Ett sådant test kan (just nu) bara användas för att testa två generationer bakåt i tiden.

DNA är som de flesta nog vet den molekyl som lagrar arvsanlagen. Den är mycket lång. Om man rätar ut den och lägger bitarna efter varandra blir den cirka två meter lång.

Varje cell i kroppen innehåller en lika stor DNA-molekyl, med undantag för könscellerna som bara innehåller hälften så mycket DNA.

Lär dig mer om DNA-molekylen

AV ULF FRYKMAN

DNA-molekylen har samma uppbyggnad i alla djur och växter, men den har olika längd i olika organismer. Vissa växter har faktiskt längre DNA än människan. Det beror på att växterna har samma DNA inkopierat flera gånger. Det har inte människor och djur.

DNA ligger inte i en lång sträng utan är uppdelat i bitar som kallas kromo-

somer. Det kallas så för det syns med infärgning av cellen.

DNA i cellerna hos människan är uppdelat i 23 kromosom-par alltså 46 kromosomer. Av dessa är ett par könskromosomer. Hos mannen Y och X, hos kvinnan X och X. Kromosomerna är ihoprullade bitar av hela DNA-molekylen och finns i kärnan i cellen.

Mitokondrie

Det finns DNA på ett ställe till i cellen. Det finns en liten bit DNA i en del av cellen som heter mitokondrie. Det är den plats i cellen som hanterar energiomsättningen. En cell har normalt många mitokondrier, upp till flera tusen. Detta DNA är intressant för det ärvs endast från modern. X-kromosomen finns ju också hos fadern.

Mitokondrie-DNA är ganska kort, bara 16 569 baspar. Det innehåller 37 gener, dvs kodstycken som kodar för proteiner. Kärn-DNA innehåller ca 20–25 tusen gener.

DNA-koden ser ut så här: ATG ATA CGA AGC GCG GGA UAG

Det ska uttydas så här: Start Iso-leucin Arginin Alanin Alanin Glycin Stopp.

Denna stump kodar för ett protein genom att sätta ihop aminosyrorna ovan. Det finns 20 aminosyror men 64 olika koder $4^3=4 \times 4 \times 4$. Flera olika koder betecknar en aminosyra.

Ordförklaringar

Allell	En av flera former av kodbit av DNA-koden
Lokus	En plats där en gen finns
DNA	Deoxyribonucleic acid
PCR	Polymerase chain reaction
SNP	Single nucleotide polymorphism
STR	Short tandem repeats

Översikt av en cell

Schematisk bild av en typisk djurcell som visar subcellulära komponenter. Organeller: (1) nukleol (2) cellkärna (3) ribosom (4) vesikel (5) grovt endoplasmiskt retikulum (ER) (6) golgiapparaten (7) cytoskelett (8) slätt ER (9) mitokondrie (10) vakuol (11) cytoplasma (12) lysosom (13) centriol.

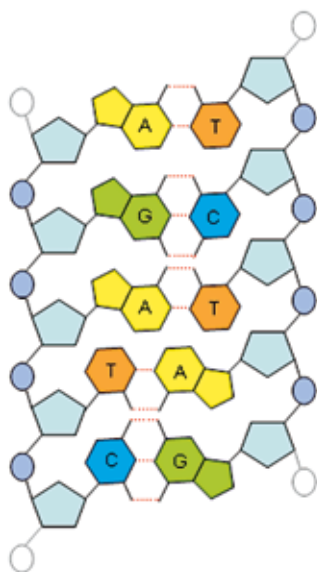
DNA-molekylen

DNA-molekylen är mycket tunn, cirka 2 nanometer bred. Den består i grunden av en sockermolekyl, en fosfatmolekyl och en kvävebas som upprepas genom hela DNA-molekylen. De är ihopkopplade i en dubbel spiral.

Violett färg betecknar fosfatmolekyler, blågrå färg är sockermolekyler och i mitten är det kvävebaser.

Kvävebasen kan vara en av fyra olika sorter. De kallas Adenin, Guanin, Cytosin och Thymin. Dessa brukar förkortas A, G, C och T. Adenin binder till Thymin och Guanin till Cytosin. De kallas för ett baspar.

Det är cirka 10 baspar per varv i spiralen. Totalt består DNA i människan av cirka 3,1 miljarder baspar. Den informationen ryms på en dvd-skiva på 4,7 gigabyte.

Några länkar

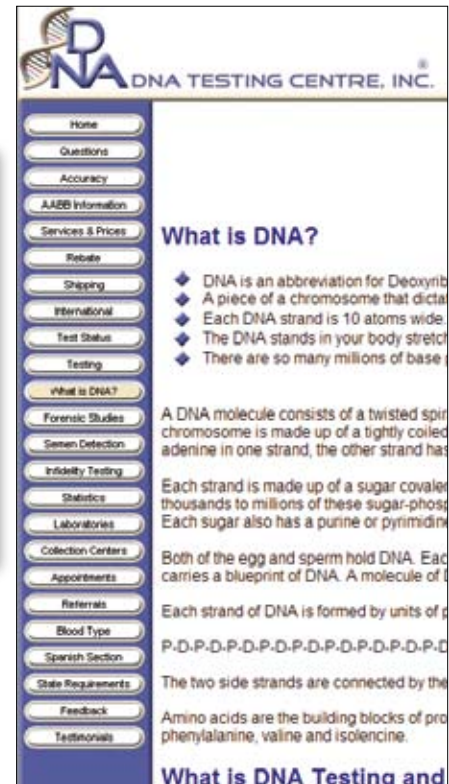
Länkar för den som vill läsa mera

Länk

sv.wikipedia.org/wiki/DNA
www3.nationalgeographic.com/genographic/index.html
www.familytreedna.com/
www.smgf.org/
atlantisireland.com/DNA/Europeernas_DNA.php
www.dnatestingcentre.com/DNA.htm
freepages.genealogy.rootsweb.com/~allpoms/genetics4.html
www.relativegenetics.com/relativegenetics/index.jsp
www.oxfordancestors.com/your-maternal.html
www.geocities.com/teamliddellDNA/mtdnaresults.htm

Ämne

Wikipedia
The Genographic Project
Familytree DNA
Sorensen Foundation
Ulf Erlingsson
DNA Testingcentre
Rootsweb
Relative Genetics
Oxford Ancestors
mtDNA

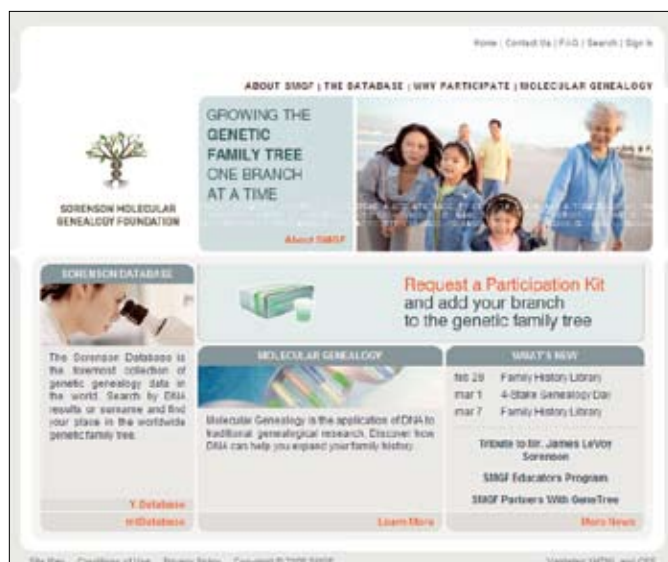
DNA Testingcentre

www.dnatestingcentre.com/DNA.htm

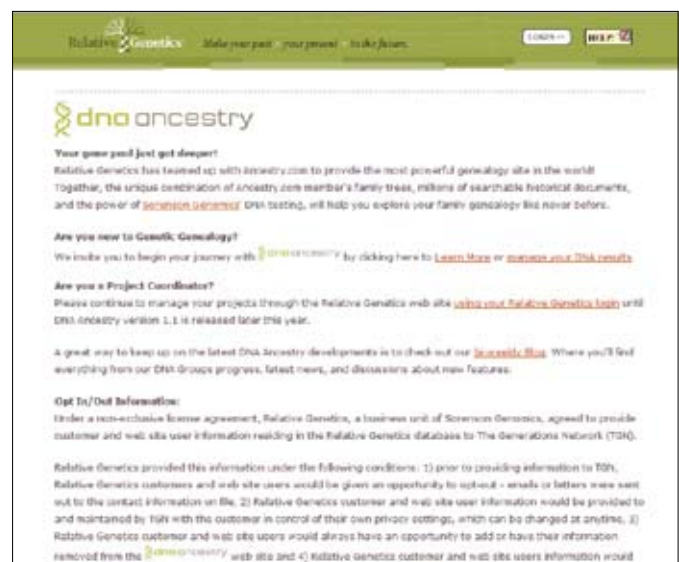

The Genographic Project

www3.nationalgeographic.com/genographic/index.html

Sorensen Foundation
www.smgf.org/

Relative Genetics

www.relativegenetics.com/relativegenetics/index.jsp

Ärftliga sjukdomar – om genetik och genealogi

AV OLOF CRONBERG

Äpplet faller inte långt från trädet. Att man ofta kan se stora likheter mellan föräldrar och barn är vanligt. Ändå måste processen vara mycket komplicerad. Det är kanske inte så svårt att förstå att någon enstaka gen kan styra ögonfärg. Men vad är det som gör att ansiktsform med mun, näsa, kinder, ögon och pannfäste blir lika.

Vissa drag tycks ha ärvts genom generationer, såsom tex den karaktäristiska läppen och hakan hos den habsburgska dynastin från kejsar Maximilian I och framåt eller en sammanväxt fingerled som såväl den förste earlen av Shrewsbury som hans ättling fjorton generationer senare har.

Här torde det sannolikt vara frågan om någon enstaka dominant gen.^{1 2}

Blödarsjuka

Ett av de mest klassiska fallen av en ärftlig sjukdom med en känd släktavla är blödarsjukan hos drottning Victorias av England ättlingar. Blödarsjuka eller *hemofili* är en könsbundet ärftlig sjukdom som gör att blodet inte lever sig på normalt sätt, utan att den sjuke riskerar att förblöda vid minsta skada. Att sjukdomen är könsbunden innebär att den sjukdomsframkallande genen finns på X-kromosomen.

Kvinnor har två X-kromosomer och blir därför inte sjuka utan bara bärare. Männen däremot har endast en X-kromosom, och blir sjuka om de har det sjuka anlaget. Hälften av söner till en kvinna med anlaget får blödarsjuka.

Spred sig bland kungahusen

Drottning Victorias son prins Leopold dog 31 år gammal i en blödning efter att ha fallit och slagit sig. Några av Victorias döttrar var bärare av anlaget varpå blödarsjukan spred sig bland de europeiska kungahusen, bl a var den siste tsarens son Alexis blödersjuk.

Kung Carl XVI Gustaf härstammar också från drottning Victoria, men har inte ärvt anlaget, eftersom han i så fall skulle vara blödersjuk.³

Akut intermitterent porfyri

Ett klassiskt svenskt exempel är *akut intermitterent porfyri* (AIP), som är en ämnesomsättningssjukdom där nedbrytningen av hemoglobinet i de röda blodkropparna är störd. Sjukdomen kan ge upphov till akuta attacker av intensiva buksmärtor men också symptom från nervsystemet och psykiska symptom.

Attackerna kan utlösas av läkemedel i normala doser eller alkohol. Sjukdomen har en autosomt dominant ärftlighetsgång, dvs ett anlag från far eller mor räcker för att man skall få symptom.

Vid utredning av denna sjukdom har man funnit en stor norrlandssläkt, vilket gör att förekomsten av sjukdomen i Västerbotten och Norrbotten är högst i världen.⁴

Sjögren-Larssons syndrom

En annan sjukdom är Västerbottensyndromet eller *Sjögren-Larssons syndrom* (SLS) som den också kallas. Sjukdomen leder till medfödd hudsjukdom, psykisk utvecklingsstörning, förlamningar och ögonbottenförändringar.

SLS ärvs autosomt recessivt, dvs barnet måste arva ett anlag från far och ett från mor. I Sverige har 59 personer med sjukdomen rapporterats. 37 av de 42 svenska SLS-familjerna har släktförbindelser från de två nordligaste länen. De flesta kommer från ett begränsat område kring Skellefteå och Piteå.

De flesta familjerna kan spåras tillbaka till slutet på 1600-talet. 22 personer har kunnat knytas ihop i ett

släktträd, där det finns fyra par anor födda runt 1700 som misstänkts vara bärare av anlaget.

Trots att dessa familjer har kunnat följas ytterligare tre generationer bakåt har man inte funnit någon gemensam nämnare.⁵

Gauchers sjukdom

Gauchers sjukdom är en ärftlig rubbning av fettomsättningen, som medför att ett speciellt fettämne inte går att bryta ner. Detta fettämne upplagras då i mjälten som kan bli mycket stor. Sjukdomen leder också till skelettförändringar och fetthinlagringar i blodkärl.

Genom studier av härkomsten för 16 barn födda i 11 familjer i Norrbotten kom man fram till att sjukdomen sannolikt är autosomt recessiv, dvs att föräldrarna i

de 11 familjerna bär på ett anlag var för sjukdomen och de sjuka barnen har ärvt ett sjukdomsanlag från far och ett från mor.

Det visade sig att 21 av de 22 föräldrarna gick att föra tillbaka till ett gemensamt anpar som föddes på 1650-talet i Överkalix. Den förälder som inte hade anor från Överkalix visade sig vara besläktad med en annan Gaucher-släkt från Västerbotten.⁶

Best maculadystrofi

I början på 1960-talet presenterade en ögonläkare i Falun en stor familj från Dalarna med 63 fall av en ögonsjukdom som numera kallas *Best maculadystrofi* (BMD), som innebär att den centrala delen av ögats näthinna drabbas av skador, som medför att detaljseendet avtar eller försvinner.

I början på 1970-talet fann man samma ögonsjukdom hos 30 personer tillhörande två familjer i Västerbotten. Västerbottensläkterna kunde man

Vissa drag
tycks ha
ärvts genom
generationer

så småningom via studier av läsibetyg och randanmärkningar i husförh rs-längderna spåra tillbaka till ett nybyggarpar f dd  i mitten på 1700-talet i Hacksj , Vilhelmina församling i Västerbottens län.

Fortsatt släktforskning visade att familjen invandrat från Dalarna och hade gemensamma anor (f dd  på 1680-talet) som släkten i Dalarna i byn Kittan,  lvdalens församling.⁷

Hereditär pyrofosfatartropati

Inte alla ärftliga sjukdomar kommer från våra nordligaste l n. I södra Sverige finns en reumatisk sjukdom som heter *hereditär pyrofosfatartropati*. Den leder till ledinflammationer i knän och andra större leder, vilket har samband med utfällning av pyrofosfat-kristaller i ledvätskan.

Släktutredning av tre familjer med denna sjukdom visade att samtliga hade sina r tter i  rkened församling, Kristianstads l n. Man har kunnat visa att de tre familjerna  r släkt med varandra parvis i början på 1700-talet, men man har inte funnit någon gemensam nämnare för alla tre familjerna samtidigt.⁸

Multifaktoriella sjukdomar

I den medicinska vardagen är annars många sjukdomar multifaktoriella, där ärftligheten endast  r en faktor i mängden. Detta kan bero på att anlaget endast g r det möjligt för att sjukdomen skall utvecklas, och att det krävs mil faktorer som infektioner, felaktig livsstil, exposition för farliga ämnen, såsom tex r kning, för att

sjukdomen skall bryta ut.

Diabetes är ett exempel på detta, där framför allt åldersdiabetes  r ärftlig, men även andra faktorer spelar roll.

Ett annat exempel  r hjärtinfarkt, där ärftlighet  r en faktor bland andra som r kning, mat- och motionsvanor.

Schizofreni

Även när det gäller psykiska sjukdomar som *schizofreni* finns en viss grad av ärftlighet som sannolikt beror på flera olika samverkande gener i kombination med mil faktorer. Schizofreni är en sjukdom där den sjuke förlorar verklighetsuppfattningen, f r vanföreställningar och h r röster m m.

Vidstudier av konstnären Carl Fredrik Hills anor, finner man att utöver konstnären själv flera av hans förfäder har haft en schizofreni-liknande sjukdom.

Carl Fredrik Hill och två äldre sl ktningar f dd  på 1600- resp. 1700-talet, som åtminstone tidvis tycks ha varit sinnessjuka, hade mödrar stammande från ett anpar i H gruda, J reda sn och f der stammande från ett anpar i Flathult, G rdveda sn, bägge i Kalmar län.⁹

På Island har man på senare  r genom befolkningsstudier identifierat en sjukdomsgen som tillverkar proteinet Neuregulin 1.¹⁰

De medicinska uppt ckternas tid  r ännu ej förbi. Man har sedan länge känt till att människor som blir s ngliggandes på sjukdom eller tex f r benet i ett gips löper ökad risk för att få blodpropp i benens vener.

Tidigare har man funnit vissa genetiska defekter i de proteiner som normalt skall se till att proppar inte bildas. Dessa defekter har dock varit så sällsynta att de endast förklarat några procent av alla blodproppar.

I Malmö fann man på 1990-talet en defekt i protein C, som kallas APC-resistens. Denna rubbning finns hos ca sju procent av befolkningen och man räknar med att den förklarar ungefär h lfte av alla blodproppar i benen som inträffar.

Idag utreds alla som fått blodpropp om de har denna defekt eller ej.¹¹

Osäkerhet

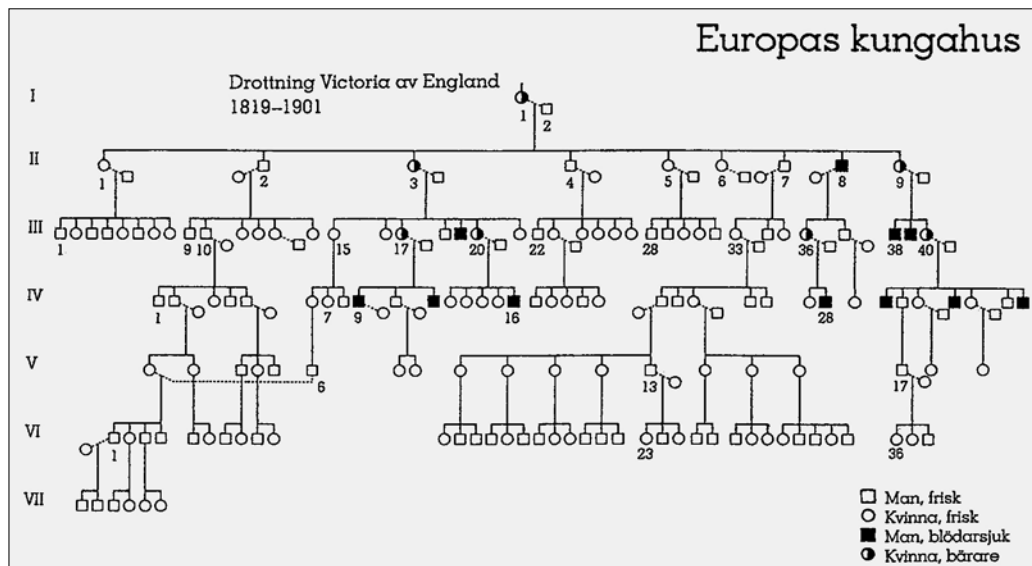
Ibland publiceras utredningar där man har spårat en gen till ett anpar på 1500-talet. Man kan dock ifrågasätta hur söker en sådan sl ktledning  r.

En person som lever idag torde ha mellan 10 000 och 50 000 anor från 1500-talet. Omvänt kan en person som levde på 1500-talet ha i storleksordningen 100 000 ättlingar.¹² Samtidigt är det svårt att föra en släktforskning

**En person
som lever nu
torde ha
10 000–50 000
anor från
1500-talet**

Bl darsjukan bland drottning Victorias  ttlingar. II:8 var sonen Leopold som var blödarsjuk och dog vid 31 års ålder i blödning. III:20  r tsarinnan Alexandra som var gift med tsar Nicolas II av Ryssland. Deras son Alexis var blödarsjuk. V:13  r Kung Carl XVI Gustav. På hans gren finns inte alls anlaget f r blödarsjuka.

Efter I. M. Nilsson, "Blödarsjuka – förr och nu", Sydsvenska medicinshistoriska sällskapet  rsskrift 1994.

bak till 1500-talet. Man hamnar då antingen på välbesuttna bondesläkter, prästsläkter eller adliga släkter. Fatiga torpare finner man inte.

Bara för att man har funnit ett gemensamt anpar till nu levande bärare av en sjukdom innebär det inte med nödvändighet att dessa personer var bärare av genen. Det kan istället vara så att detta anpar helt enkelt har väldigt många ättlingar.

Det är allmänt känt att många norrlänningar härstammar från Bure-släkten liksom många finlandssvenskar härstammar från Sursill-släkten.

Det är dock orimligt att tro att Bure-släktens stamfar underlagmannen Jakob Andersson och hans dejliga hustru Kjellög resp. Erik Ångerman (Sursill) skall lastas för samtliga ärftliga sjukdomar i dessa områden.

Isländsk databas

På Island har ett företag som heter deCode tillsammans med isländska myndigheter byggt upp en stor forskning runt ärftliga sjukdomar. Basen är den isländska kyrkobokföringen från vilken man har byggt upp "Islendigabok".

Det är ett släktregister som omfattar över 700 000 individer av totalt ca 1 miljon som man räknar med har levt på Island. Av dessa lever 275 000 idag. Mer än hälften av invånarna har lämnat blodprov till deCode, så att man kan koppla olika gener till släktträden.

Höftledsartros

Ett exempel är att höftledsartros ("förslitning i höften") är vanligt på Island. Genom att samköra operationsregistret för höftledsartros med släktträden fann man släkter som hade en förhöjd ärftlig förekomst av artros, och genom blodprov har man sedan kunnat finna att denna mutation sitter på kromosom 16.¹³

Inom parentes har man via analys av Y-kromosomer och mitokondrie-DNA kommit fram till att majoriteten av männen som kom till Island kom från Skandinavien, men bara en tredjedel av kvinnorna. De flesta kvinnorna tycks ha gaeliskt ursprung, dvs kommit från Irland.

deCode har hittat sjukdomsgener som kan bidra till ökad risk för hjärtinfarkt och åderförkalkning, och man försöker ta fram läkemedel som ska

förebygga detta.

På sin webbsida visar man också ett släktträd med 102 astmapatienter som har gemensamma anor 11 generationer tillbaka med ett anpar som levde på 1600-talets mitt. Man anger att man har funnit en sjukdomsgen som kan bidra till astma.

Andra sjukdomar som man har isolerat gener för är stroke, högt blodtryck och prostatacancer.

Bröstcancer

När det gäller ärftliga cancerformer har det nog varit mest fokus på bröstcancer. Man räknar med att 5–10 % av bröstcancer i Sverige är ärftlig. Sedan drygt tio år känner man till två bröstcancergener som kallas BRCA1 och BRCA2.

Dessa två gener förklarar ungefär en tredjedel av de ärftliga fallen, dvs endast några procent av alla fall av bröstcancer. I dessa gener kan det finnas olika mutationer eller felkodningar, som ger upphov till sjukdomsgenerna.¹⁴

Mutationsvarianter

I slutet av 1990-talet hjälpte jag professor Håkan Olsson på onkologen i Lund att titta på ett antal släkter med samma mutation. Jag tittade på tre mutationsvarianter av BRCA1 och en variant av BRCA2. Man hade hittat ungefär fem släkter för varje variant som jag följde bakåt.

Trots att jag följde släkterna bak till början på 1700-talet, där så var möjligt, fann jag bara en enda koppling mellan två släkter. Den kopplingen kunde ju lika gärna bero på slumpen.

Ur genetisk synvinkel beräknade man att mutationerna hade uppstått på medeltiden, och uppenbarligen hade vi otur att dessa släkter som man funnit var avlägsnare släkt än vad som gick att finna med släktforskning då.

Släktforskning allt viktigare

Jag tror dock att släktforskning som en hjälpvetenskap till genetiker kommer bli allt viktigare framöver.

Allt efter hand som man finner ärftliga anlag bakom olika sjukdomar, finns ett behov av att finna andra familjer med samma anlag för att kunna göra studier, där man har en rimlig chans för att få fram vetenskapliga resultat.

Noter

- 1 Denna artikel är en omarbetning av en artikel som tidigare har publicerats i Arv och anor – Årsboken för Riksarkivet och Landsarkiven 1996: Cronberg, O & Cronberg, S: Sjuka familjer – om genetik och genealogi, s 139-144. Boken innehåller ett flertal andra artiklar för den som är intresserad att läsa mer.
- 2 Nordström S, Gener genom generationer, Natur och Kultur, 1995, 248 s.
- 3 Nilsson IM, Blödarsjuka - förr och nu, Sydsvenska medicinhistoriska sällskapets årsskrift 1994, 33-52.
- 4 Wetterberg L, A neuropsychiatric and genetical investigation of acute intermittent porphyria, Svenska Bokförlaget (Norstedts), 1967.
- 5 Gustavson K H, Jagell S, Pigg M, Wadelius C, Från runsten till gen, Orsaken till Sjögren-Larssons syndrom ringas in, Läkartidningen 1995, 92:2748-2750.
- 6 Hillborg P O, Sundström J, Morbus Gaucher i Sverige, Utbredning och arvsförhållanden, Släkt och Hävd, 1983, 451-466.
- 7 Nordström S, a.a., 119-129.
- 8 Nordström S, a.a., 111-115.
- 9 Östenson S, Rudelius - Carl Fredrik Hills fäderne och moderne, Släkt och Hävd, 1992, 200-226.
- 10 Se webbsida: www.decode.com.
- 11 Berntorp E, Svensson P, Zöller B, Lethagen S, Dahlbäck B, Resistens mot aktiverat Protein C, Vanlig genetisk riskfaktor för venös trombos, Läkartidningen 1995, 92:3587-3590.
- 12 Cronberg O, Tjocka släkten var värst, Släkthistoriskt Forum, 1991, 2:15.
- 13 Se webb-sida: www.decode.com. Även Ingvarsson, T; Lohmander, S: Isländskt släktregister ger kunskap om arvets betydelse vid artros, Läkartidningen 2002, 99:4724-8.
- 14 Loman, N: BRCA1 och BRCA2 har nått kliniken – Tioårigt fynd av genmutation ger nu möjlighet förebygga ärftlig bröstcancer, Läkartidningen 2004, 101:2172-7.

Det historiska skeendet under karolinertiden

Som släktforskare önskar man sig alltid att få fram mer information om de anor och släkter som man undersöker. Samtidigt vet man hur svårt det är och hur glad man blir över minsta lilla information. Text om en anfader fått böta för att han hade en brännvinspanna hemma.

Lars-Olof Larsson, professor emeritus i historia i Växjö, har skrivit boken "På marsch mot evigheten", precis på ett sådant sätt som man som släktforskare skulle vilja göra. Boken har undertiteln "Svensk stormaktstid i släkten Stålhammars spegel". Den handlar om den karolinska tiden, och det historiska skeendet sett ur medlemmar av släkten Stålhammars perspektiv.

Regementets väg

Per Jonsson föddes i början av 1600-talet som bondson i Angsved, Svenarums sn i Småland. Han tog värvning först som trossdräng, sedan som ryttare vid Smålands kavalleriregemente. Vi får följa regementets väg igenom de trettioåriga krigens Europa, samtidigt som han avancerar. Med åren blir han adlad Stålhammar och blir till sist kavalleriöverste och regementschef.

Sönerna gick i faderns fotspår och blev alla officerare, döttrarna gifte sig med officerare. Mest känd av barnen är nog sonen Jon Stålhammar (1659–1708) som under åren i fält med Karl XII:s armé genom Europa skrev 90 brev hem till sin hustru Sofia Drake (1662–1741). Dessa brev är bevarade och publicerade i "Karolinska krigares dagböcker".

Smålands kavalleriregemente

Vi får följa Jon Stålhammar och Smålands kavalleriregementes väg genom den svenska historien. Vi möter Jons personliga perspektiv med förhoppningar och drömmar, samt också det historiska förloppet. Breven ger också

en personlig bild av krigets avigsidor.

Bland barnbarnen är det nog Ulrika Eleonora Stålhammar (1680–1733) som utmärkt sig mest. I början av 1710-talet satt ju stora delar av den svenska armén fången i Sibirien, och Ulrika Eleonora hade sett sina systrar bli bortgifta med vanliga ryttare och trumpetare. Hon valde då att istället bege sig till Stockholm, och på vägen klä om till man.

Till Stockholm anlände hon som Wilhelm Edstedt. Efter ett par år i Stockholm tog hon värvning vid artilleriet i Kalmar. Efter några år gifte hon sig också med en kvinna.

Hur denna historia slutar vill jag inte avslöja i förväg. I boken beskrivs också ganska utförligt hur kvinnorna hade det på hemmafronten.

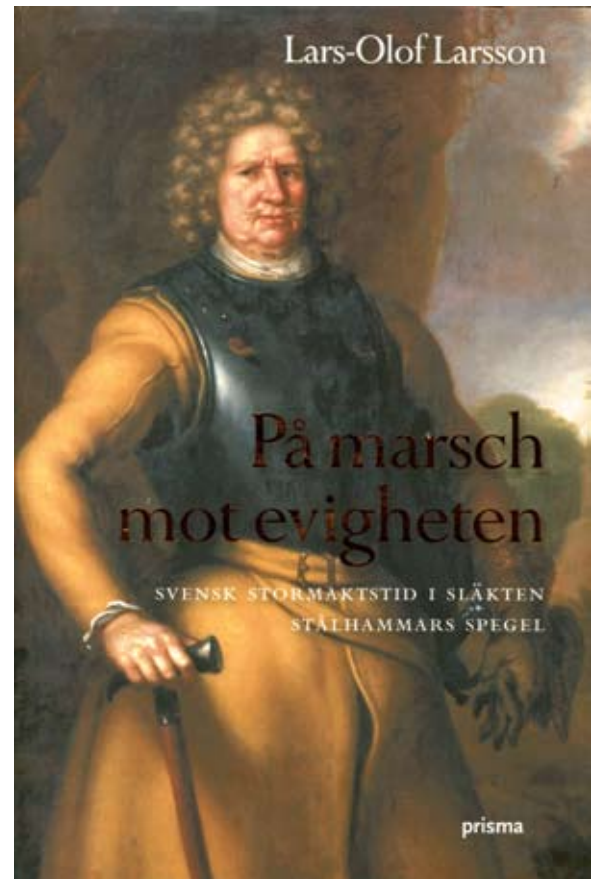
Individen i centrum

Egentligen är mycket av det Lars-Olof Larsson skriver om redan känt och publicerat. Smålands kavalleriregementes historia finns nedtecknad, Jon Stålhammars brev tryckta, och Ulrika Eleonoras öde har tidigare uppmärksamats.

Det Lars-Olof Larsson gör, är dock att han sätter individen i centrum och låter beskriva det historiska skeendet ur individens perspektiv.

Många illustrationer

Ytterligare plus i kanten får boken därför att det finns många illustrationer både från dåtid och nutid. I slutet finns översiktliga släktavlor. Källförteckning över både otryckt och tryckt litteratur, som är utmärkt om man vill forska vidare på egen hand. Till sist finns person- och Ortsregister.

Kommen så här långt kände jag inspiration att ta tag i en av mina anfäder, soldaten vid Jönköpings regemente Anders Nilsson Svan (1707–1743). Tidigare har jag kört fast.

Historiens vingslag är nära

När sonen Erik döps 1739 är korpral Svans dotter Maria i Horshaga fadder. Efter en snabb koll visar det sig att korpral Svan är den Hans Svan (1685–1762) i Horshaga, Svenarums sn som var gift med Brita Kristina Stålhammar (1689–1749), som var syster till ovannämnda Ulrika Eleonora. Plötsligt kommer historiens vingslag nära.

Vad visste Maria Svan om sin morders öde vid barndopet 1739? Var det något hon kände till eller hade det tytsats ner?

OLOF CRONBERG

Lars-Olof Larsson
På marsch mot evigheten
Svensk stormaktstid i släkten Stålhammars spegel
Prisma, 352 sidor
ISBN 978-91-518-4965-2

Doktor Carlanders sjukjournaler berättar om vardagslivet i Göteborg

Till denna bok är jag delvis skyldig och på det sättet kanske jävig att skriva en recension. Min insats är dock ganska blygsam.

För ett tiotal år sedan blev jag kontaktad av Gudrun Nyberg som var intresserad av Christofer Carlanders sjukjournaler som finns på Riksarkivet. Jag hade tidigare låtit kopiera dessa på mikrofilm, så hon fick en kopia.

Gudrun Nyberg är läkare vid Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg, men hon är också intresserad av etnologins mormor” Gertrud Grenander Nyberg.

Hon har gått igenom Christofer Carlanders sjukjournaler, och noterat många detaljer som nämns i förbigående, inte bara om sjukdomar utan om allt annat också. Detta har resulterat i boken ”Doktor Carlanders Göteborg”.

Prästson från Hova

Christofer Carlander (1759–1848) var prästson från Hova som satsade på läkarbanan. Han arbetade 1793–1814 som stadsläkare och familjeläkare i Göteborg.

Det som gör honom unik är att han under denna period skrev detaljerade sjukjournaler, som väl håller klass med dagens sjukjournaler. Hans anteckningar är samlade i sju volymer som är bevarade, och finns i Svenska läkarsällskapets arkiv.

I journalerna passerar tusentals invånare i Göteborg med omnejd revy, unga som gamla, fattiga som rika, osv. Mitt eget intresse för honom hänför sig till att Christofer är min farmors farfars farbror.

Ur dessa 2 200 tättskrivna och delvis svårlästa sidor har Gudrun ställt samman efter olika teman, för att visa hur man levde då. Levnadsvillkoren

var hårdare då än nu, samtidigt finns det fler likheter än vad man kan tro.

Hennes bok blir en mosaik av bilder från Göteborg, som hon sätter i perspektiv. Det kan dock aldrig bli en heltäckande bild. Carlander hade ju aldrig för avsikt att journalerna skulle användas på detta sätt. Det ger dock många detaljer som man inte skulle ha annars.

Boken är uppdelad i fyrtio kapitel med olika teman som rör olika delar av vardagslivet. Att Göteborg var en kuststad märks i teman som Sill och skärgård, Utrikes sjöfart, Handel och handelsmän. Teman som sällan är uppmärksammade annars finns med, såsom Skönhet och utseende, Kläder och textil, Tvätt och hygien, samt Kök, mat och dryck.

Uppfödning av ammor

Carlander bekymrade sig mycket för Barnafödande samt Uppfödning och ammor. Han hade också ett socialt patos, vilket framkommer i teman

kring misär, alkohol och fattigvård. Nöjeskontot finns också representerat i form av Visiter och kalas, Teater samt Lek och dans.

I kontrast till detta finns religiösa teman som Kyrkan, Herrnhutare och Judar.

Genom att läsa ett kapitel om ett tema, t ex Lek och dans, får man reda på vad man kunde hitta på vid sekel-skiftet 1800 i Göteborg.

Skräddaregesällen L Edberg springer och hoppar häftigt i juli 1795 och får sedan ont i ljumskarna, Fröken Gustava Bethun lider av blodspottning tre veckor efter kapppränning. Herr Markager söker för besvär som uppkommit efter att han ”gick på skridsko” på nyårsdagen. En del söker hjälp efter besvär när de varit och dansat.

I alla beskrivningar är personerna omnämnda som har gjort något eller drabbats av något. Det innebär att boken myllrar av olika personer. I boken finns många bilder av tavlor och föremål.

Visar tydligt vardagslivet

Boken ger illustrationer av olika delar av vardagslivet som man sällan får ur vanliga källor som vi släktforskare använder.

Har man gamla brev från den här tiden och finner något man tycker är konstigt, så kan man läsa motsvarande kapitel i denna bok för att få perspektiv på ämnet. Har man förfäder från Göteborg är boken naturligtvis extra spännande. Dyker måhända någon ana upp? Det är väl det som man också kan tycka är lite synd ur släktforskarvinkel att det inte finns ett personregister. Annars finns en litteraturförteckning och en lista över bildkällor.

Som extra bonus finns också en cd med musik av olika slag från den tiden såsom herrnhutarsånger. Sammantaget kan boken mycket väl användas för att ge mer kött på benen.

OLOF CRONBERG

Gudrun Nyberg
Doktor Carlanders Göteborg
Folkliv, sjukdom och död 1793–1814
428 sidor, inkl cd-skiva
Carlsson Bokförlag
ISBN 978-91-7331-110-6

En familj flyttar till Nordamerika

Det finns många öden att berätta om svenskar som flyttat till Nordamerika. Arnold Lagerfjärd har en berättelse om en familj som emigrerade för att söka lyckan i USA och Kanada.

Bonden och soldaten Lars Olof Isaksson Styf (Lind) f 6/3 1829 i Överluleå församling, vigdes den 24/6 1851 med Christina Juliana Ersdotter, f 11/2 1830 på Boden 9. De fick tio barn, varav söner Isak Olof och Per Adolf flyttade till Nordamerika.

År 1858 var Lars Olof med om att staka flotten med blivande kungen Karl XV nedför forsarna vid Boden.

Lars Olofs och Christina Julianas son August Larsson f 7/5 1863 gifte sig den 22/7 1886 med Johanna Wikström f 22/11 1858 i Piteå landsförsamling.

Åtta barn

De hade åtta barn, varav fyra flyttade från Bodsvedjan i Boden till Nordamerika. Det var JENNY Lovisa f 28/3 1889, SELMA Christina f 19/2 1891, BEDA Johanna f 25/1 1893 och GUSTAF Ferdinand f 3/4 1898.

Innan syskonen emigrerade hade de haft arbeten i trakten av Boden. Jenny hade varit hos Stoltz vid Åberget, skidlöparen Stoltz föräldrar, med en lön på tio kronor i månaden. Bättre husmor än fru Stoltz hade hon aldrig mött, berättade Jenny.

Selma och Beda hade sysslat med att laga kläder vid garnisonen. Gustaf var någon tid hos Petrus Blomkvist i Öändan.

Deras mamma Johanna vantrivdes första tiden på Bodsvedjan. Hon hade inte varit hemifrån förrän hon kom dit. Hon kunde sitta och gråta när maken var i skogen.

Svärfar Lars Olof var fjärdingsman och hade transporter till Piteå ibland. Hon fick följa med på en resa till föräldrahemmet i Kopparnäs. Efter tre veckor saknade hon Bodforsens brus och kom tillbaka. Sedan vantrivdes hon inte mer.

Amerika

Beda emigrerade 1919. Hon var gift med August Granberg från Munksund, Piteå. De fick sonen Bertil, advokat, samt döttrarna Beatrice Cecilia och June Phyllis.

Gustaf

Det var 1913 som Gustaf for till

Jenny och Oscar Lindberg i Fairy Glen 1935.

Amerika. Han kom till Seattle på västkusten, dit med tiden hans systrar också kom. Han hade olika anställningar. En tid körde han ut mjölk och specier, en tid kokade han choklad i en fabrik. Under första världskriget var han på ett skeppsvarv.

Jenny skriver 1967: "Gustav hade tagit 8 språk. Latin o franska gick som bäst. Läraren sa Gust var den bästa elev han haft i språk." Jenny och äldsta brodern Claes, bosatt i Malmö, berättade

Första grisen slaktas i Fairy Glen den 4 dec 1929. På bilden från vänster Knut Lindquist från Värmland, Oscar Lindberg från Långsele i Västerbotten samt Jennys kusin John Pettersson från Kopparnäs i Piteå socken (Johns fru Beda var från Holmsund nära Umeå).

tar också, att Gustaf läste en fyra års högskolekurs på ett och ett halvt år och en fyra-årig universitetskurs på tre år.

Han blev fil kand (Bachelor of Arts) och fil mag (Master of Arts). Hans huvudämne var historia. Sista året fick han ett stipendium på 500 dollar. Det delades ut till en student i vartdera ämnet. Gustaf hade mycket dålig syn på ena ögat, vilket systrarna inte visste om förrän efter en tid i Amerika.

Läste "blueprints"

Det var för gott om lärare, så Gustaf fick inte jobb på en gång. Han började på ett kontor och lärde sig läsa "blueprints". Han började bygga hus, och det gick bra.

Sedan kom depressionen 1929, och Gustaf fick börja köra mjölk igen. Så småningom kunde han åter börja bygga hus. Han hade börjat med det tredje när han blev sjuk och dog 1939.

Gustaf avled på Swedish Hospital den 12 oktober och efterlämnade hustrun Anna f Ericson samt sönerna Vincent f 1927 och Mauritz f 1932.

Han tillhörde First Swedish Baptist Church i Seattle, vars pastor Emil Friberg höll begravningspredikan över texten "God shall wipe away all tears from their eyes". Begravningen skedde på Washelli Cemetery.

Selma och Jenny

Jenny utvandrade 1910. Hon skriver ett halvsekel senare: "Att vi kom hit var mitt fel. Jag hade Amerikafeber sen jag var 16 år, varför? Det var så naturligt att de andra kom efter". Selma anlände 1912.

Våren 1913 lämnade Selma Vancouver för Victoria jämte 40 andra flickor för att bli städerskor på det där nybyggda CPR-hotellet.

Gustaf kom på sommaren; han och jag besökte henne där. Vi reste till Seattle. Selma fick plats i Granby Bay, senare ändrat till Anyox, ett indianskt namn. Det var ett gruvsamhälle med masugn. Röken därifrån dödade all växtlighet på 25 miles omkrets.

Selma gifte sig med skotten James McEwen, och de flyttade till Juneau i Alaska. Sonen Jim föddes där den 31 januari 1915.

Gruva och husbyggen

Där var dåligt med arbete, så de kom till Seattle 1916 och sen till Anyox igen. James och Gustaf for senare till Anyox. James jobbade i gruvan och Gustaf hjälpte till med husbyggen. Gustaf var för ung för att jobba mer än sex dar i veckan.

I slutet av maj reste Jenny och Selma med lille Jim till Anyox. Jenny fick jobb som kokerska för sexton förmän i gruvan m fl. De hade varit där i åtta dagar när James blev dödad i gruvan.

Bodde i tält

"Vi bodde då i tält men fick flytta in i ett nytt hus, Gustaf, Selma och jag", berättar Jenny. Selma fick ut en liten försäkring från bolaget och arbetarna samlade ihop på en lista. "Gruvarbetare är snälla människor." Två dar senare blev en vid masugnen dödad – de hade tre barn.

"Första juli 1916 är Kanadas frihetsdag," fortsätter Jenny. Den och juldagen var de enda som ej arbetades året runt 14 timmar. Ett tågsätt gick ner till masugnen, gnistor antände den torra marken. Alla hade att fly mot vattnet.

Selma tog mat för sej och Jim. Jag tog mina handarbeten! Gustaf arbetade natt och dag tills elden var släckt – han var en riktig hjälte. Somliga män tog en flaska och en filt med sig och satt vid vägkanten och drack. En del av dem dog. När elden var släckt såg man att den kommit tre fot från dynamitmagasinet.

Två män hade tur. När dom var i arbete slog ett stycke kopparmalm genom taket och slog ner deras sängar i backen. När jag "baka cake", berättar Jenny, glänste "koppardust" på toppen.

Lämnade Anyox

Alla tre lämnade Anyox. För Jenny var arbetet för hårt. Gruvan lades ner senare – ådern tog slut.

Selma var i Vancouver till 1923, hon tyckte inte om Seattle. Men sen var hon glad att hon kommit dit.

Jenny hade bara tänkt stanna i Amerika i fem år. Men det blev hela hennes livstid.

Jenny gifter sig

Jenny gifte sig 1929 med Johan Oscar Lindberg. För Jennys besparingar köpte de en farm i Fairy Glen i Saskatchewan i Kanada. Oscar hade kommit olagligt till USA.

Farmen stod i Jennys namn, för Oscar fick kravbrev. Säljare var Petter Höglén. Jenny var redan amerikansk medborgare och hade egentligen inte tänkt stanna i Kanada.

En gång var det rättegång i staden Melfort i Saskatchewan. Jan Ericsson i Grönlid (fem mil från Fairy Glen) hade stämt Carl O Sandberg, Grönlid, för mordförsök. Sandberg hade lyft ut Ericsson och man visste inte så noga vad som hänt. Sandberg blev frikänd. Han sa: "I gently lifted him out". Det blev sen ett talesätt.

Hembränning

Grönlid hette platsen efter en norsk präst. Där förekom mycket hembränning, och folk tyckte inte om att det förknippades med en präst.

Tre syskon på besök 1958. Från vänster Beda Granberg, Claes Larsson och Jenny Orre.

Ericsson var från Kalix och Sandberg från Västerbotten.

Den 4 december 1929 slaktade Jenny och Oscar sin första gris, vilket för-
evigats på foto. Knut Lindquist från
Värmland och John Pettersson från
Kopparnäs hjälpte till. Dagen därpå
blev det en förskräcklig snöstorm och
mycket kallt.

I samband med rättegången i Mel-
fort 1931 besökte Jenny första gången
doktor McKendry. Hon blev felbe-
handlad och var nära döden. Hon
kunde sedan inte få barn.

Redogörelse på 18 sidor

Hon skrev en redogörelse för behand-
lingarna med blyerts på 18 sidor. Os-
car renskrev detta och lämnade det
till advokaten Diefenbaker vid ad-
vokatfirman Diefenbaker & Elder,
Prince Albert, Saskatchewan. Advoka-
ten blev senare premiärminister i
Kanada.

Jenny lånade kladden till ett par
gamla makar. När hon sedan ville ha
tillbaka den hade de kastat bort pap-
peren. Hon blev mycket förargad över
detta.

Prutade 200 dollar

Diefenbaker var mycket nöjd med
redogörelsen och prutade 200 dollar
för det utredningsarbete han sluppit.
Doktor McKendry bjöd först 500
dollar, men det blev till slut 1 000
dollar.

Advokaten skulle ha 30 procent
plus court cost. Då det blev uppgö-
relse utan rättegång behövdes inte det
sistnämnda. Över 100 dollar hade hon
betalt i förskott för att Diefenbaker
skulle ta sig an målet.

Begravningsplats

Det fanns en begravningsplats i trak-
ten, och Jenny hade alltid speciella
känslor när hon passerade den. Det
var ju så nära att hon hamnat där.
Folket i trakten hade nog sina åsikter
om doktorn, för begravningsplatsen
brukade kallas Doctor McKendry Ex-
perimental Farm.

Mennoniter och dukoborer

På sjukhuset i Prince Albert träffade
Jenny människor från alla de håll. Där
var härjedalingar, norrmän, tyskar, ju-
dar, polacker och européer av alla slag.
Där var mennoniter och dukoborer.

Och jag tyckte om alla, sa Jenny.

Under sjukdomstiden var Jenny fyra
månader år 1932 hos John Pettersson
och hans fru Beda i Prince Albert.

Depressionen kom 1929, och det
blev mycket svåra tider. En kvinna
från Tyskland sa: "Plenty to eat". Nog
att äta. I Tyskland under första världs-
kriget hade fyra barn svultit ihjäl för
henne.

Depression och torka

Det var inte bara depressionen, det
kom torka också. En gång fick de säl-
ja 18 kreatur för 75 dollar. Det blev
också ytterst dåliga priser för deras
produkter: smör, ägg, fläsk och vete.
Den de hyrde mark av hade stora till-
gångar men inga skulder. Han fick
inte ens låna 20 dollar i banken för att
hjälpa dem.

Annars berättar Jenny, att det var
mycket strävsamt men också roligt på
farmen.

Jenny blev Orre

Jenny blev så småningom änka. Hon
gifte om sig med tiden och fick efter-
namnet Orre.

År 1958 besökte Jenny Orre och
hennes syster Beda Granberg Sverige
och reste runt tillsammans med bro-
dern Claes. Jenny var nu änka för and-
ra gången.

Jag hade just börjat släktforska och

blev mycket intresserad av deras be-
rättelser. Deras far var bror till min
morfar Johannes Larsson Styf. Jag
brevväxlade många år med Jenny och
Claes. Men nu är dom alla borta.

Några tillägg

Den i början av artikeln nämnde Per
Adolf, alltid benämnd Petter Adolf,
ställde till mycket med egen och famil-
jens ekonomi och med kvinnor. Han
hade elva barn med hustrun och minst
tre med pigor.

Att han for till Amerika berodde
kanske på mordhot från en bror till en
av pigorna samt på det ekonomiska.
Han sägs ha blivit pälsgämare i trakten
av Winnipeg och gifte sig med en Nor-
mark från trakterna av Hundsjö öster
om Boden.

Per var Petter

Att man sa Petter fast det stod Per i
kyrkans böcker har jag märkt även på
annat håll i Luledalen.

Syskonen Larsson berättar, att pap-
pa August inte ska ha haft byxor förr-
än han var sju år.

Farmor brukade säga, att Lars Olof
var den stiligaste karlen som gick ge-
nom kyrkgången. Farmor var nervsjuk
och brukade ligga mycket. I Styf-släk-
ten var det en hel del diabetes.

ARNOLD LAGERFJÄRD

Beställ på www.genline.se

HITTA DINA RÖTTER

Specialerbjudande!

MEDLEM I DIS? Då kan du just nu beställa abonnemang på de svenska kyrkböckerna i Genlines digitala bildarkiv till extra förmånligt pris. Du betalar endast 299 kr för tre månaders abonnemang. Vid beställningen anger du ditt medlemsnummer i DIS för att få tillgång till erbjudandet.

Beställ på www.genline.se senast 15 april 2008!

GENLINE.SE

Maria Vretemark håller en arkeologisk "juvel" i sin hand, ett unikt resealtare av grekisk porfyrit. Det fanns i graven för en kyrklig eller världslig storman, präst eller biskop från Tyskland, begravd i Varnhem mellan år 1040 och 1050.

FOTO: TORE NILSSON

Tre års utgrävningar i Varnhem skriver om Sveriges historia

De många sensationella fynden vid de professionella utgrävningarna i kullen strax bakom Varnhems klosterkyrka, har medfört ännu ett bevis för Västergötlands andel i de stora historiska förändringarna vid övergången från vikingatiden (800–1050) till medeltiden (1050–1521).

AV TORE NILSSON

För att gå till grunden med vad de många unika fynden i Varnhem betyder för justeringen av Sveriges historia har undertecknad haft förmånen att intervjua Maria Vretemark – 1:e antikvarie vid Västergötlands Museum i Skara, tillika framstående osteolog (fil.dr), – om resultatet av de omfattande utgrävningar som påbörjades sommaren 2005.

Ju mer vi gräver, desto mer ser man att det varit en rik bygd, säger Maria Vretemark. Hon förklarar att förutom traktens bördiga jord, har stormannasläkters elitskikt härifrån haft personliga kontakter i flera länder i Europa, både med England och centrala Europa.

Inspirerades av kristendomen

Man inspirerades och tog intryck av kristendomen och deras organisation, och därmed låg vägen öppen hit för dess införande. En kamp om att få kontroll över tillämpningen av religionen kom från öster och väster.

En del Stormannagårdar byggde en egen kyrka på den privata gårdspla-

nen. Först på 1100-talet fick kyrkan grepp över kyrkobyggandet. Ordet socken kommer av de som sökte sig till samma kyrka.

Silvermynt grävdes ner

Knut den store från Danmark besegrade 1014 med sin vikingahär den engelske kungen Ethelred.

Hans namn återkommer ofta på de engelska silvermynten vid grävningarna i Varnhem. Vikingahären utsåg Knut till kung över området, och efter seger över övriga tronpretendenter 1016, valdes han till kung över hela England. Han blev senare också kung i Danmark och Norge.

Kung Knut den store tog upp höga skatter till 1035. Då var det slut med det. Han hade många svenskar i sin tjänst i England, och betalade sina vikingahövdingar och övriga som arbetade åt honom med silvermynt.

En del av dessa silvermynt m m kom så småningom att grävas ner i Varnhems jord, det dåvarande enda sättet att rädda sina tillhörigheter vid t ex överfall.

Mynten i Varnhem är Västsveriges största fynd av silvermynt. Maria och

hennes medarbetare är givetvis tack-samma för att de på detta sätt bidragit till att rätta till en del av Sveriges delvis felaktiga historia.

De olika fynden har visat att kristnandet av Sverige redan i början av 900-talet nått Varnhem. Därmed bevisas att kristnandet av Sverige redan då nått norra delen av Västergötland, vilket betyder att landskapet har utvecklats hand i hand med Skåne och Danmark när det gäller kristnandet av Sverige.

Denna del av Sveriges historia har härvidlag flyttats från ca år 1000 tillbaka till omkring 900 (sent 800-tal), alltså långt före Olof Skötkonung.

Tre ruiner

Maria fortsätter att berätta om en viktig del av utgrävningarna i Varnhem, om de tre delvis på varandra bevarade ruinerna av först en liten träkyrka, byggd omkring år 1100. De byggs senare om till en större träkyrka med stenkällare från 1040-talet. Denna stenkällare är hittills den äldsta bevarade byggnaden i Sverige!

Sista fasen är de nu återfunna stenväggarna från 1070-talet, som rasade

ligger utbredda på marken runt kyrkan. Kyrkan användes fram till mitten av 1100-talet (1150) då fru Sigrïd skänkte den stora gården till Cisterciensermunkarna att bygga klostret på. Detta finns omtalat i skrifter på 1600-talet.

Birger Jarl

Den stora klosterkyrkan finns fem kungagravar och Birger Jarl, då Sveriges mäktigaste man, som också grundade Stockholm 1252. (Jarl kan översättas med vicekung).

Det  r nyligen genom DNA-analys bevisat att det verkligen är Birger Jarl tillsammans med sin andra hustru Mechtild och sin son hertig Erik, som dog i unga  r, som ligger i graven.

Men vi har ett viktigt kapitel kvar av denna märkliga utgrävning som möjliggjorts av Sparbanksstiftelsen Skaraborg, tillägger Maria.

Tätt utmed den lilla kyrkans källarmurar finns flera bemärkte gravar f r h grest ndspersoner. De låg väl skyddade i av kalksten byggda väggar och lock.

Resealtare på bröstet

I en av dessa gravar gjordes det kanske märkligaste fyndet. En st rvuxen man, nära två meter, bar på sitt bröst ett litet "resealtare" av så kallad grekisk porfyrit, från stenbrott i Grekland eller Turkiet. Sannolikt tillverkat i Köln och invigt och ingnivet i olja.

Det har tillhört en kyrklig eller en världslig storman, präst eller biskop från Tyskland och kunde användas för att förrätta högmässa, ge nattvarden eller andra kyrkliga förrättningar. Mannen har dött vid sitt besök i Varnhem och begravts 1040 1050.

Runt omkring kyrkogrunden, på

Maria Vretemark, 1:e antikvarie vid Västergötlands Museum, tillika framstående osteolog (fil. dr.), berättar på kyrkk llarens kalkstensmur vid utgrävningarna i Varnhem om deras historia och de många fynden, som ändrat vår historia.

FOTO: TORE NILSSON

södra, norra, västra och  stra sidan om kyrkan, finns en stor kristen begravningsplats med minst ett par tusen gravar. Ca 150 gravar  r utgrävda och undersökta.

Skelettmaterialet är ovanligt välbevarat tack vare den kalkrika marken i Varnhem.

Osteologisk analys

Benen ska genomgå osteologisk analys och här kommer vi att kunna få fram mycket data om medellivslängd, kroppslängd, barnadödlighet, sjukdomar, skador och annan information om de människor som bodde i Varnhem f r 1000  r sedan, berättar Maria. Alla analyser tar minst ett par  r.

Dateringarna har visat att gravplatsen har använts för kristna begravningar från sent 800-tal till mitten av 1100-talet, dvs en period på drygt 250  r.

Förutom professionella forskare, ser inte minst vi släktforskare med stort intresse fram emot ännu flera märkliga och f r vår svenska historia viktiga fynd i Varnhem. Utan tvekan har utgrävningarna skapat ett stort bidrag till vår historia genom att klargöra vad som hänt innan munkarna kom till Varnhem.

Dagspressen  r v rd ett tack för sin grundliga bevakning av utgrävningarna, vilket torde ha bidragit till allmänhetens stora intresse, som resulterat i 10 000-tals besökare under årets grävningar.

Murarna måste räddas

De utgrävda kalkstensmurarna klarar inte frost, första vintern har de nu räddats med 120 kubikmeter lecakulor. För att den utgrävda kyrkogrundens källare, som beskrivs som Sveriges äldsta rum, ska kunna ses och upplevas i fortsättningen och måste den därför byggas in under tak f r ett antal miljoner.

Det vore en skandal f r Sverige om inte rikets ansvariga myndigheter kan skaffa fram de behövliga medel som räddar denna unika del i vårt l nds historia från att åter gömmas under jorden.

  Gravkista av kalksten f r h g ttad kvinna i 30-årsåldern. Locket var intakt och graven låg intill den norra muren.

Sveriges dödbok – ett hjälpmedel med olika innehåll

Av EVA DAHLBERG

Vid det här laget finns det troligen tre versioner av cd:n Sveriges dödbok i omlopp bland släktforskarna runt om i Sverige och världen. Det är de tre senaste versionerna; version två med titeln 1950–1999, version tre med titeln 1947–2003 och den i somras utkomna version fyra med titeln 1947–2006 (bild 1).

För kalenderbitaren kan nämnas att den första versionen täckte åren 1968–1996, men den cd:n är väl inte längre i användning (bild 2).

Det kan ju vara lätt att tro att det enda som skiljer de olika versionerna är antalet år som omfattas av cd:n. Men de flesta har väl hört talas om projektet "Namn åt de döda" som Släktforskarförbundet inledde 2002. Det handlade om att sätta namn på de personer som fanns med i version 2 med personnummer, dödsdatum och dödförsamling men som saknade namn och födelseförsamling.

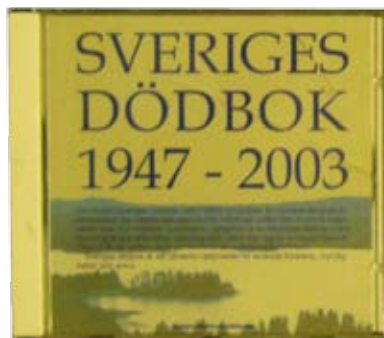
Namnlösa och udda

Generellt sett gällde det för alla avlidna före ca november 1970 men det fanns även en del personer som var "namnlösa" i materialet som avlidit 1971 och 1972, liksom udda poster andra år. Anledningen till att namn och födelseförsamling, ibland även civilståndet, fattades är att de uppgifterna helt enkelt inte fanns med i de register som låg till grund för cd:n.

Grunden till Sveriges dödbok så här långt är en rad myndighetsregister som pusslats samman av projektledaren Carl Szabad.

Ny version 2010

Till den kommande version 5, som planeras komma ut sommaren 2010,

kommer de nya uppgifterna för perioden 1901–1946 att registreras för hand från olika källor, det finns inga datoriserade myndighetsregister att få in som underlag. Det är samma förutsättningar som gällde för perioden 1947–1949 inför version 3 och 4 och den hann därför inte bli komplett i Sveriges dödbok 1947–2003.

Komplett dröjer

Till den versionen av cd:n hann ca 60 procent av de avlidna för de tre åren registreras.

Resterande andel finns nu med i version 4. Med tanke på omfattningen dröjer det sannolikt innan vi har en komplett dödbok för 1900-talet.

Version 3 kom ut i mars 2005 och till den lyckades det att genom projektet "Namn åt de döda" komplettera ca

Bild 1

Sveriges dödbok finns i flera versioner som skiljer sig åt.

80 procent av de saknade uppgifterna om namn och födelseförsamling, vilket innebar över en miljon registrerade poster.

Trots detta digra arbete saknade 300 000 personer fortfarande namn i version 3 och 500 000 saknade födelseförsamling. Till version 4 lyckades de frivilliga släktforskarna i projektet få fram så mycket kompletteringar att det i den versionen endast är 4 000 personer som saknar namn och ca 200 000 som saknar födelseförsamling.

Samma personnummer

En person som finns med utan namn i "Sveriges dödbok 1950–1999" eller "Sveriges dödbok 1947–2003" har därmed sannolikt fått namn i version 4.

Det är som du ser av siffrorna ovan däremot inte säkert att födelseförsamlingen anges. Till version 4 har även förnamnen för redan namngivna i många fall kompletterats där det tidigare stod initialer. Det gäller personer avlidna på slutet av 1960-talet (bild 3).

Under arbetet med version 3 upp-

täcktes att det funnits ca 9 000 personer som haft samma personnummer. Den siffran steg nog under arbetet med version 4, då det även upptäcktes "trippletter" där i 42 fall ett och samma personnummer har innehafts av tre olika personer.

Nytt namn och datum

Det kan därför nu finnas med personer på cd:n som tidigare saknats. Men det finns också personer som tidigare var med som namnlösa personer avlidna runt 1989 som nu fått namn och nya dödsdatum, eftersom något varit fel i de uppgifterna. Men av dem fanns det också en och annan som ännu är i livet, de hade fått sin partners dödsdag noterad för sig.

Kan uppgifterna skilja sig mellan versionerna?

Det har lämnats in många rättelser av uppgifter från version 3 till version 4, och personer kan därför ha andra namn i den nya versionen.

Det gör ju kanske inte så mycket om han heter Harold eller Harald i förnamn, men desto mer om hon står som född Landström i stället för Sandström, eller Käll i stället för Säll (tre exempel på personer i min släktkrets som rättats).

En släkting till mig hade fått både för- och efternamn felstavade i version 3, men nu är de rättade. Andra rättelser kan gälla civilstånd och datum för ändring av civilstånd.

Födelseland rättat

Det förekommer också att födelseförsamlingar rättats till mellan version 3 och 4. Även födelseland kan ha ändrats, eftersom det visade sig att myndigheterna inte standardiserat sina förkortningar utan samma förkortning kunde användas för olika länder, t.ex. har ES kodats som både Estland och Spanien i version 3 och CH betytt både Chile och Schweiz.

Vad är rätt?

I kyrkböckerna blir det som bekant fel ibland. Personligen har jag stött på många fall i husförhörlängden och efterträdaren församlingsboken, där en person i mer än 30 år står som född i den församling hon/han sedan dör i. I sådana fall har jag inte skickat in en rättelse till version 4 om det, utan jag har låtit det stå som det gör.

18981115-2918
Petersson, K Arvid S
Fågelhem Södra Vi
Död 13/8 1968.
Kyrkobokförd i Södra Vi, Södra Vi kn (Kalmar län, Småland).
Född 15/11 1898 (ingen uppgift om födelseort)
Gift man (21/10 1933).

Motsvarande kyrkobokföringsförsamling(ar) 1/1 2005: Södra Vi-Djursdala, Vimmerby kn (Kalmar län, Småland)
Källor: DOR 68 / RFV 70 / RTB 68

Bild 3a – Från Sveriges dödbok 1947–2003.

18981115-2918
Petersson, Karl Arvid Severin
Fågelhem 4:1, Norra Fågelhem Södra Vi
Död 13/8 1968.
Kyrkobokförd i Södra Vi, Södra Vi kn (Kalmar län, Småland).
Född 15/11 1898 i Ingatorp (Jönköpings län, Småland).
Gift man (21/10 1933).

Motsvarande kyrkobokföringsförsamling(ar) 1/1 2007: Södra Vi-Djursdala, Vimmerby kn (Kalmar län, Småland)
Födelseförsamling i källan: Ingatorp (Jönköpings län)
Källor: DB, MTL / DOR 68 / RFV 70

Bild 3b – Från Sveriges dödbok 1947–2006, med fullständigt förnamn och med födelseförsamling.

Om man som släktforskare följer personen, och inte direkt hoppar bak till födelseboken, så upptäcker man det rätta. Om man skulle rätta uppgiften i Sveriges dödbok och forskaren går från Sveriges dödbok in i en församlingsbok vid tiden för dödsfallet så står ju i så fall något annat än på cd:n, och har gjort så länge. Vilket är rätt och vilket är fel?

Vilken födelseförsamling?

I min egen databas noterar jag att det är fel i församlingsböckerna från år X och att det också är fel i Sveriges dödbok 1947–2003 respektive 1947–2006. Som en parentes kan ju nämnas att födelseförsamlingar i de sk folkräkningarna, och därmed cd-skivorna Sveriges befolkning 1890 och 1900, oftare är felaktiga om det är gentemot dem det skiljer sig.

Eftersom uppgifter om födelseförsamlingen i Sveriges dödbok sällan kommer från födelseboken, utan från församlingsboken, kan det även förekomma att uppgiften om födelseförsamling hänvisar till en moderförsamling medan personen är född i en annexförsamling till denna.

Källhänvisning till version är viktigt

Eftersom uppgifterna för en person skiljer sig åt mellan de olika versionerna är det av mycket stor vikt att man källhänvisar inte bara till "Sveriges dödbok" utan också skriver vilken av versionerna det är som är källan till uppgiften.

Kontrollera gärna dina personer

mot den nya versionen 1947–2006 för att se om det är något som skiljer. I din egen databas kan du kommentera att det skiljer sig åt mellan de olika versionerna, så du vet varför någon kanske har en annan uppgift än du – eller varför du själv tidigare haft en annan uppgift.

Inget är felfritt

Tyvärr är ju inte heller den senaste versionen felfri. En anledning är förstås fortsatta felläsningar eller fel-skrivningar vid inmatningen i projektet "Namn åt de döda", som inte upptäckts av någon och anmälts för rättning.

Det finns en funktion i cd:n för att lämna rättelser, se gärna hjälptexten på cd:n (kom ihåg att det ska vara med källa). Bild 4.

Fler förnamn i nästa version

Däremot skriver de projektansvariga att det **inte** är någon mening att komplettera en post med exempelvis födelseförsamling om den uppgiften generellt saknas för den tidsperioden i den aktuella dödförsamlingen. Då behöver hela församlingen kompletteras, och det arbetet kanske redan pågår.

Man tycker inte heller att det är nödvändigt att komplettera förnamn för avlidna under perioden 2004–2006, där kanske endast tilltalsnamnet finns med nu.

Förnamnskomplettering kommer att göras till nästa version via en samkörning som inte hanns med till den här versionen.

För att läsa mer om projektet, och

kanske adoptera en församling i det fortsatta projektet, se <http://www.ge-nealogi.se/dodb/index.htm>.

Felen rättas

Tyvärr kan det även uppstå fel i en ny version, till följd av olika översättningstabeller för församlingskoderna olika år.

Ett sådant som jag fått kännedom om är att det är 19 personer som avled i Gränna stadsförsamling 1951 som korrekt anges så i version 3, som i version 4 tyvärr anges som avlidna i Säby (F). Rättelsen är inlämnad, så på version 5 blir det rätt igen.

Utmärkt hjälpmedel

Även om Sveriges dödbok – oavsett namn och version – inte är en primärkälla är den dock ett alldeles utmärkt hjälpmedel för att hitta uppgifter och den senaste versionen är mer innehållsrik än de tidigare. Även för församlingar som hade stor täckningsgrad i version 3 kan det, som framgår ovan, ha gjorts förändringar av materialet som gör det värt att införskaffa version 4.

I Disbyt finns uppgifter från Sveriges dödbok genom projektet SPÅR (Sveriges personregister genom århundradena). Dessa uppgifter är för närvarande från version 3, så även dessa bör kontrolleras mot den nyare versionen.

Källor:

Manualer till Sveriges dödbok 1947–2003 respektive 1947–2006 samt information om de olika versionerna på Rötter.

Szabad, C., (2007). Sveriges dödbok 1947–2006 – och sedan? Släkt-historiskt Forum 2007:4, sid. 15.

Personlig kontakt med Carl Szabad som bidragit med bild 2.

Senaste versionen är mer innehållsrik

Bild 4

Här får du tips om hur du söker i Sveriges dödbok 1947–2006

Det finns några saker att tänka på när du ska söka i cd-skivan för att få bra resultat samt några finesser du kanske inte tänkt på tidigare.

Bild 1

AV EVA DAHLBERG

Handledningen till cd-skivan finns i en pdf-fil på cd:n. Dessutom finns hjälptexterna alltid under frågetecknet (bild 1). Hjälptexterna finns också med i manualen. Notera gärna att cd:n är tvåspråkig, du byter språk genom att klicka på flaggan. Om du tex ska skicka uppgifter till en amerikansk släkting kan det vara användbart.

Skriv inte alla uppgifter du har

Det första och viktigaste tipset är att **inte** skriva in allt du redan vet om personen du söker. Du kanske ofta skriver in alla namn, födelsedatum och födelseförsamling på den du söker. Gör inte det!

Man ska börja med lite information vid sökningarna, inte mycket. Sedan kan du förfina sökningen med avgränsningar med ytterligare uppgifter om det blir för många personer i resultatet. Det gäller för övrigt generellt för alla cd-skivor eller databaser.

Se upp med efternamn

Använder man mycket information blir resultatet ofta att personen inte hittas. Den främsta anledningen är att alla uppgifterna kanske inte finns med på cd:n, namnet kanske inte stavades som du tror eller någon uppgift är felaktig.

Kom också ihåg att det oftast är det efternamn som en person hade när den avled som finns angivet. En kvinnas flicknamn eller personers namn före ett namnbyte kan finnas med i databasen i den del som kommer från projektet "Namn åt de döda" men det framgår inte för samtliga personer.

Alternativa stavningar

Om du har fyllt i födelseförsamlingen vid din sökning men församlingen saknas på cd:n eller är felaktig (se

Bild 2

Hlda	3
Hldegard	1
Hlger	2
Hlida	2
Hlma	1
Hns	1

Bild 3

artikeln på sidorna 10–12) så hittas inte din person när du söker. Däremot kan du finna personen genom att bara skriva in födelsedatum eller namnen vid sökningen.

Om du inte hittar personen när du skriver in namnet kan det bero på flera olika anledningar. Det kan vara så att i de källor som använts till cd:n stavades inte namnet som du tror eller vet från andra källor. Hur många varianter finns det tex på namnkombinationen Carl Gustav Gustafsson eller på förnamnet Hjördis (se bild 2, där jag använt söklistorna för att ta fram varianterna)?

Använd jokertecken

Det kan också vara så att några av namnen anges med initialer eller att endast tilltalsnamnet anges. Det kan också vara felstavat på cd:n, tex inmatat som Gutsav i stället för Gustav eller att en bokstav saknas som för "Hlda" och "Hldegard" i bild 3, och då hittar man inte personen.

När du skriver in namn eller orter i sökfälten bör du tänka på att det dels ger träff på alla namn där det du skriver in ingår, dels att det finns en möj-

lighet att använda olika jokertecken (se hjälptexten för sökskärmen eller sidan 22 i manualen).

Gust*son är ett alternativ

Skriver du Berg så blir det träff på alla som heter Berg men också alla efternamn som börjar på Berg, samma sak om du skriver Berg*. Men skriver du "Berg" blir det bara de som verkligen heter Berg som kommer som resultat.

Om du inte vet om det ska vara Gustafsson, Gustavsson eller kanske med ett "s" kan du skriva Gust*son så får du träff på alla varianterna.

Jokertecken är också mycket användbart när du söker ett namn som kan stavas med "qv", "qu" eller "kv". Du kan även inleda med jokertecken, *lund.

Undvik accent

Att man kan få svar på allting som stämmer med det som börjar på det du skriver in i sökfältet leder också till att när man skriver församlingen Töre får man även träff på församlingen Töreboda. Likaså kan man söka på del av datum med tre siffror i året och få

Efternamn

Förnamn Något/några Samtliga ☒ Endast i denna ordning

Signe Josefina

Bild 4

Bild 5

Tölö (Hallands län)	1170
Tönnersjö (Hallands län)	890
✓ Töre (Norrbottens län)	1596
Töreboda (Skaraborgs län)	136
Törnevalla (Östergötlands län)	730
Törnsfall (Kalmar län)	1056

Snabbsök i listan

töre

Bild 6

A	15
A'Kabey	1
A-son Thors	1
A.	1
A. Deild	1
A:son	7
A:son Byttner	2
A:son Djerv	1
A:son Klingberg	1
Aab	2
Aab-Alun	1
Aabad	1
Aabakken	1
Aaberg	2
Aaberget	1
Aabjerg	2
Aabrandt	2
Aaby	14

Bild 7

hela decenniet, eller skriva 192512 och få alla avlidna personer på cd:n som föddes i december 1925.

En annan sökvariant med förnamnen är att ange två eller flera namn och att det ska vara personer med båda dessa namn (knappen "samtliga") och kanske till och med att man kryssar i att de ska förekomma i en viss angiven ordning (bild 4).

När det gäller för- och efternamn med accenter så hittas de även utan att accent skrivs in vid sökningen, men inte tvärtom. Det är alltså bättre att skriva Linnea än att skriva Linnéa när du söker, eftersom du inte med säkerhet vet hur det står i databasen.

Plocklistor/söklister

En mycket användbar funktion på denna cd för begränsningar eller för andra sökmöjligheter är plocklistorna eller söklistorna (bild 5).

När du ska skriva direkt i sökfälten ska rutan AB vara markerad (aktiv), när du ska använda söklistorna ska rutan med linjerna vara aktiv. Du måste för orterna också välja vilken typ av ort det gäller, t ex om det är land eller församling.

Plocklistorna finns också på andra liknande cd från Släktforskarförbundet och de cd som bygger på förbundets presentationsprogram.

Flera söklister

Det finns söklister för både efternamn, förnamn och de olika orterna. Du kan då markera ett antal församlingar med samma namn i olika län, t ex om du inte vet vilken av församlingarna en person föddes eller dog i.

Du markerar först det namn du vill välja med ett klick på höger musknapp, så att det blir en bock framför (bild 6), vill du göra flera urval så upprepar du proceduren tills alla namn du vill välja är markerade. Då avslutar du med att trycka på "trafikljuset" så att dina val bekräftas och därefter kommer du automatiskt till sökformuläret igen där de valda namnen står i sökfältet i kursiv stil (se bild 2).

Om du ska göra nya sökningar så glöm inte att rensa dina tidigare val.

Du kan i söklistorna se vilka namn-alternativ som finns och hur många personer som finns med detta alternativ (bild 7).

I söklistorna finns för födelseorten

när du väljer land också en möjlighet att det för personer födda utomlands framgår närmare uppgifter om i vilken ort de föddes. När du dubbelklickar på landet kommer i så fall en lista med orter upp (bild 8). Men som du ser i denna bild är det endast för ett fåtal personer som det har framgått i de svenska källorna och/eller noterats i projektet.

I många fall har ju dessutom geografin och gränserna mellan länderna ändrats. En person född i Finland före 1918 kan också stå som född i Ryssland eller Sovjetunionen. En och samma ort kan ha legat i olika länder beroende på vilken tidsperiod personen är född, hur det har noterats när personen kom till Sverige och hur den som registrerat till "Namn åt de döda" valt att notera födelseplatsen.

Flera utskriftsalternativ

För utskrifter kan du välja antingen att skriva ut sökresultatet med de olika möjligheter som finns där (se hjälptexten och sidorna 13–14 och 28 i manualen) eller välja knappen i mitten (till Urklipp) och klistra in uppgifterna i ett word-dokument eller i en notis i ditt släktforskningsprogram. Du kan då klistra in flera olika sökresultat i samma word-dokument, tex för en hel familj.

Bild 8

DIS MEDVERKAR I NY SLÄKTGÅRDSINVENTERING

På 1930-talet gjorde Jordbrukarnas Ungdomsförbund (JUF) en inventering av släktgårdar i Sverige. Man då fann då ca 1 000 gårdar som varit i samma släkts ägo i över 200 år.

Alla dessa fick ett släktgårdsdiplom och presenterades i boken "Anor och Minnen" av Sigurd Örjangård. 2 500 gårdsägare sökte, men 1 500 gårdar blev inte godkända som släktgårdar med de kriterier som ställdes upp. På 1940-talet gjordes en ny släktgårdsinventering och man fann några hundra nya släktgårdar.

JUF har tagit initiativ

Säkerligen var det verkliga antalet släktgårdar vid denna tid mycket större. Nu har JUF tagit initiativ till en ny släktgårdsinventering. Med släktgård menas i detta sammanhang en jord-

bruksfastighet som varit i samma släkts ägo – eller arrendebud – i minst 200 år, och som fortfarande är i bruk. En arbetsgrupp från JUF, släktforskarrörelsen och hembygdsrörelsen ska utarbeta kriterier för hur olika släktskap och ägoförhållanden ska värderas för att en gård ska betraktas som släktgård.

Släktgårdsdiplom delas ut

JUF skriver i sitt uppdrag för släktgårdsinventeringen att kännedomen om gården och dess folk under gången tid ger en stark känsla för vår hembygd. När vi älskar vår bygd ger denna kärlek oss vilja och kraft att arbeta för att vårda vår gård och by.

Innehavare av släktgårdar kommer att få ett släktgårdsdiplom. Senare i år kommer rutiner för hur man ansöker om detta, vilken dokumentation som krävs m.m. Håll utkik på t ex JUF:s

hemsida www.juf.se eller Dis hemsida www.dis.se. Inventeringen kommer att pågå under ett par års tid. Vet du inte hur du ska dokumentera din gårds historia kan du be om hjälp från din hembygdsförening, släktforskarförening eller JUF. Det är i stort sett samma teknik som används vid släktforskning. Aktuella frågeställningar kommer också att behandlas på JUF:s hemsida.

Inventeringen sker tillsammans med Sveriges Hembygdsförbund, 4H, Skog och Ungdom, Släktforskarförbundet, Föreningen Dis, Genealogiska Föreningen, Linköpings universitet, Studieförbundet och några andra organisationer.

Det kommer också att ordnas kurser och seminarier över stora delar av landet om hur man kartlägger sin gårds historia.

STUREBJELKÅKER

Vare sig du lärt dig Disgen på egen hand eller gått någon kurs, så kommer du efter ett tag att märka att allt inte blir riktigt som du tänkt dig. Du gör något fel som du i bästa fall upptäcker

direkt och kan rätta till. Eller så dröjer det innan du kommer underfund att du nog gjort något galet tidigare. Eller så är det något som inte blir på det sättet du tänkt, hur du än försöker.

Varför "bidde" det på detta viset?

AV STEN-STURE TERSMEDEN

Disgen är gjort för att det skall vara enkelt för nybörjaren. Programmet innehåller också funktioner som kräver lite mer erfarenhet och vana. Det finns många användare och alla har olika erfarenheter av att använda dator och man uppfattar Disgens användargränssnitt på olika sätt.

Sammantaget betyder detta att det ibland blir fel utan att man tänkt sig det.

Jag vill i denna artikel peka på några situationer där det gäller att se upp lite

extra, och ge tips hur och hur du får det att fungera.

Mina tips

Giftet hamnar på fel person

Detta är kanske det vanligaste felet som nybörjarna brukar göra. Och det kan bli svårt för den som inte är van vid Disgen att rätta till, speciellt om felet inte upptäcks direkt.

Antag att jag vill gifta bort yngsta dottern Margaretha, se bild 1.

Jag trycker som vanligt på partnerknappen längre

ned på sidan, se bild 2, och matar in tex Sven Larsson och bekräftar giftet.

Bild 2

Nu ser det ut som på bild 3.

Men vad nu? Johan Munktell fick ett gifte till, och det med en man som det ser ut! Och gör jag Margaretha till Centruperson genom ett dubbelklick på henne, så ser jag att hon minsann inte är gift alls. Se bild 4!

Och väljer jag att undersöka Sven Larsson genom

att visa notisformen för honom, så ser det ut som på bild 5 på nästa sida.

Han blev registrerad som kvinna! Och här ser vi tydligt att han är gift med Johan Munktell.

Vad gjorde jag för fel? Svaret är enkelt, men så lätt att missa. Jag måste göra dottern Margaretha till Centruperson, annars hamnar giftet på fel person.

Hur rättar jag till problemet?

Börja med att markera Sven Larsson, och högerklicka och välj **Koppla loss**. Giftet skall sedan kopplas loss på motsvarande sätt.

Gör sedan Margaretha till Centruperson genom att dubbelklicka på henne, se bild 5a.

Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30 i Leksand (W). Död 1829-05-07 i Prostdgården, Kungsåra (U). Prost.	
Gift 1786-07-04.	Thorslund, Ulrica Margaretha Född 1762-06-15. Död 1855-11-13
Munktell, Fredric Född 1787-04-21 i Kapellansgården, Kärrbo (U). Död 1834-09-01 i Stockholm (AB). ►	
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830 i Kungsåra (U).	
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).	

Bild 1

Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30 i Leksand (W). Död 1829-05-07 i Prostdgården, Kungsåra (U). Prost.	
Gift 1786-07-04.	Thorslund, Ulrica Margaretha Född 1762-06-15. Död 1855-11-13
Munktell, Fredric Född 1787-04-21 i Kapellansgården, Kärrbo (U). Död 1834-09-01 i Stockholm (AB). ►	
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830 i Kungsåra (U).	
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).	
Gift.	Larsson, Sven

Bild 3

Munktell, Margaretha* Fredrica
Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).

Bild 4

Skapa sedan två familjeöversikter genom att klicka på **Flytta/koppla loss i Redigera-menyn**. Bild 5b.

I den vänstra har du Margaretha som centrum-person. Markera den högra översikten och med **Välj person** letar du fram Sven Larsson (som efter losskopplingen redan finns lätt tillgänglig i funktionen **Välj person** i **Arkiv-menyn**).

Nu måste vi först göra om Sven Larsson till kvinna. Disgen kommer att kontrollera att detta är

Ändra personnotiser

Grunddata | Biografi | Notiser | Porträtt | Flaggor | Multimedia

(Kvinna) Larsson, Sven (109).

Gift.
Munktell, Johan* Martin

Bild 5

Munktell, Johan* 1758-1829 Prost.	Gift.	Thorslund, Ulrica 1762-1855
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).		

Bild 5a

Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).	Larsson, Sven
---	----------------------

Bild 5b

gjort. I annat fall går det inte att göra den korrekta kopplingen. Se till att du har Sven markerad, välj **Ändra notiser** och fliken **Grunddata**. Bild 5c.

Ändra kön till Man och tryck OK.

Fortsätt med att skapa ett gifte utan partner för Margaretha i den vänstra översikten, dvs. klicka på Gifte-knappen neretillväns-ter. Du behöver inte fylla i några uppgifter, utan kan OK:a giftet direkt. Nu har du skapat en kopplingspunkt för det kommande gifte med Sven Larsson. Bild 5d.

Från den högra översikten kan du nu dra över Sven och släppa honom på Partner-knappen. (Längre fram i denna artikel skriver jag lite om vad du skall tänka på när man drar och släpper).

Nu är vi klara, se bild 5e.

Markera rätt Centrumperson

Det förtjänar att påpekas hur viktigt det är att ange rätt person som Centrum-person, som ovan vid giften. Men också när du skall bygga antavlor och stamtavlor. Den du väljer till proband (=

startperson), måste i Disgen göras till **Centrumperson**.

Det kan du göra på olika sätt:

- Dubbelklicka
- Markera en person och tryck på Enter-knappen på tangentbordet.

Ändra personnotiser

Grunddata | Biografi | Notiser | Porträtt

Kön
☐ Man
☒ Kvinna

Efternamn: **Larsson**
 Förnamn: **Sven**

Bild 5c

Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).		
Gift.	Partner...	

Bild 5d

Munktell, Johan* 1758-1829 Prost.	Gift.	Thorslund, Ulrica 1762-1855
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09 i Västerås (U).		
Gift.	Larsson, Sven	

Bild 5e

Välj person – vid tryck på OK i stället för Sök-knappen

Välj person är en funktion som du säkerligen använder ofta. Men se upp så att *Bild 6* du verkligen får fram den person du letar efter. *Bild 6*.

I följande exempel vill du leta reda på en Beda, bild 7.

Om du här klickar på OK *Bild 8* och inte på knappen Sök bild 8, så blir det följande resultatet inte det du tänkt dig, bild 9. Anders blir vår nya centumperson, och inte Beda.

Varför? Jo, OK-knappen startar ingen ny sökning.

Det vi ser ovan med personerna Andersson, Bille, Crom m.fl., är resultatet av en tidigare sökning som ligger kvar (även om du har haft Disgen avstängt). Disgen tar den person som står vid pilen och gör honom till Centumperson. Eftersom du söker med den enklare funktionen **Välj person** i stället för den mer avancerade funktionen **Personer** på Sök-menyn saknas möjligheten att nollställa innan du gör din sökning.

Fadder inte sökbar, bara personer som haft en viss fadder

Som du säkert vet kan du vid inmatning av en person mata in faddrarna, bild 10.

Här är det viktigt att veta att faddrarna inte lagras i Disgen som en riktig person (med eget ID-nummer). Det har varit många diskussioner om detta. Jag skall inte ge mig in på dem här.

Men det finns faktiskt en sökmöjlighet. Du kan leta fram alla Disgen-personer som har haft en viss person

Bild 7

Bild 9

Bild 10

Bild 12

Bild 13

som fadder. Då skall du använda den andra sökfunktionen **Sök Personer**, bild 11.

Börja med att nollställa så att ingen gammal sökning ligger och påverkar sökresultatet. Bild 12.

Välj sedan flik fyra, **Faddrar**, och fyll i text Anders Larsson och sök. Se bild 13.

Resultatet ser du på bild 14.

Anders Larsson har varit fadder åt dessa två kvinnor. Resultatet kan kanske hjälpa dig i din släktforskning. Bodde han i närheten,

var han en betrodd och finare man på trakten, eller var han släkt med de båda kvinnorna? Så om du brukar mata in faddrar i din släktforskning kan du göra intressanta upptäckter. Men var försiktig. Texten i fadderkolumnen i kyrkböckerna brukar vara extra svår att tyda!

Vill du snabba upp sökningen så skall du endast söka i notisen Döpt. Markera enbart den under flik 2, **Ytterligare villkor**, och i fältet **Notistyper** att söka i. Bild 14a.

Vill du sedan söka efter alla personer som har faddrar, så skall du använda * i namnfältet.

Flik:ind	Efternamn	Förnamn	Född år
16	Munktell	Beda	1818
24	Munktell	Matilda	1833

Bild 14

Bild 14a

Grunddata	Bjografi	Notiser	Porträtt
(Man) Munktell, Fredric (5).			

Bild 15

Individnummer – se upp med egen användning, lediga nummer återanvänds

Individnumret i Disgen är ett internt nummer som inte skall användas för något eget uppfunnet privat ändamål. Det är kanske lockande att nyttja det för att t.ex. sortera alla utskrivna ansedlar efter individnumret. Och har du skrivit ut det i någon lista, så är det ju bekvämt att via sökfunktionerna söka fram aktuell person.

Individnumret visas längst ned till vänster på skärmen, och i notisformen. Bild 15.

Fredric har alltså individnummer 5.

Men numret styr du inte över själv. Raderar du en person blir numret ledigt och det ges till nästa person som du matar in, alltså läge för framtida missförstånd. Vid flytt av personer mellan flockar så byts också numren. Även ett gifte har ett internt nummer som återanvänds av systemet.

Flytta och dra – men den röda kopplingsrutan måste komma upp först

Att koppla ihop två individer är en bekväm funktion i

Bild 16

Disgen. (Läs gärna artikelserien "Lär dig mer om Disgen 8", avsnitt 19 och 20 i Diskulogen nr 78 och 79). Du startar med en vanlig familjeöversikt, och trycker på knappen till vänster på skärmen, bild 16. Då får du fram två identiska familjeöversikter, bild 17.

Markera tex den högra och sök fram en Isak Munktell som vi antar att du tidi-

gare skapat som en obesläktad man. I ett senare skede har du fått veta att han är son till Johan Munktell, se den vänstra familjeöversikten. Bild 18.

Nu behöver du inga krångliga kommandon och knapptryckningar för att flytta ihop Isak med sina syskon. Markera Isak Munktell till höger, tryck ned vänster musknapp och

Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07 Prost.	
Gift 1786-07-04.	Thorslund, Ulrica Maria
Koppla in barn -- Munktell, Isak Född 1785.	Född 1787-04-21. Död 1834-09-01
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift	
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31.	

Bild 19

Översikt 1	Översikt 2
Munc.Joha 1678-1744	Munc.Joha 1678-1744
Nord.Joha	Nordman, Joha
Sand.Magd	Kontraktsprost o
Muncktell, Andreas 1720-1779 Kapten.	Muncktell, Andreas 1720-1779 Kapten.
Gift.	Gift 1757-05-17
Nordman, Maria 1737-1813	Nordman, Maria Född 1
Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07. Prost.	Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07. Prost.
Gift 1786-07-04.	Gift 1786-07-04.
Thorslund, Ulrica Margaretha Född 1762-06-1	Thorslund, Ulrica Margaretha Född 1762-06-1
Munktell, Fredric Född 1787-04-21. Död 1834-09-01. ►	Munktell, Fredric Född 1787-04-21. Död 1834-09-01. ►
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830.	Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830.
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09.	Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09.

Bild 17

Översikt 1	Översikt 2
Munc.Joha 1678-1744	Munc.Joha 1678-1744
Nord.Joha	Nordman, Joha
Sand.Magd	Kontraktsprost o
Muncktell, Andreas 1720-1779 Kapten.	Muncktell, Andreas 1720-1779 Kapten.
Gift.	Gift 1757-05-17
Nordman, Maria 1737-1813	Nordman, Maria Född 1
Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07. Prost.	Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07. Prost.
Gift 1786-07-04.	Gift 1786-07-04.
Thorslund, Ulrica Margaretha 1762-1855 ▲	Thorslund, Ulrica Margaretha 1762-1855 ▲
Munktell, Fredric Född 1787-04-21. Död 1834-09-01. ►	Munktell, Fredric Född 1787-04-21. Död 1834-09-01. ►
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830.	Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830.
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09.	Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 1858-04-09.

Bild 18

håll den nere. Dra sedan musen sakta till vänster, tills du ser en liten röd ruta. Bild 19.

Nu har Disgen hittat en inkopplingspunkt, och nu kan du släppa musknappen. Men har du för bråttom, då får du ingen röd ruta och programmet vet inte var koppling skall ske. Nu är vi klara, se bild 20.

Partnerknappen – Inmatad partner bara försvinner!

Vid inmatning av ett nytt gifte med känd partner använder du knappen Se bild 21.

Bild 21

Då startar du en inmatning bestående av två formulär (bildsekvenser) som hör ihop och är beroende av varandra. Det första är ett helt normalt formulär för nya personer och det andra det vanliga formuläret för giften. Inget märkvärdigt med det. Men här får du inte falla i fällan. Du fyller i det första formuläret, se bild 22.

Du har nu fyllt i en massa uppgifter, och har klickat på OK för Per. Nu får du upp ett tomt formulär för att fylla i uppgifter om giften. Men ibland vet man inget om giften, bara att det skett. Så här ser det tomma giftes-formuläret ut. Bild 23.

Här är det mycket lockande, och kanske logiskt att trycka på avbryt. Du vet ju inte något om giften och har inte fyllt i något. Men vad

Munktell, Johan* Martin Född 1758-11-30. Död 1829-05-07. Prost.	
Gift 1786-07-04.	Thorslund, Ulrica Margaretha
Muncktell, Isak Född 1785.	
Munktell, Fredric Född 1787-04-21. Död 1834-09-01. ►	
Munktell, Maria Ulrica Född 1788-09-25. Död ogift 1830.	
Munktell, Margaretha* Fredrica Född 1792-08-31. Död 18...	

Bild 20

händer? Inget gifte kommer att skapas och alla dina uppgifter om partnern Isak försvinner! Du blir osäker och börjar leta, men han finns bara inte.

Du måste trycka på OK för giften, även om du inte skrivit något! Då kommer personen Per att skapas och du får en ruta för giften familjeöversikten. Se bild 24.

Hur tar jag bort lampan?

Vid inmatning av datum, ort och källa i tex person-uppgifterna (men även i alla andra sk händelsenotiser,

Partner inklusive gifte

Grunddata | Biografi | Notiser | Porträtt | Flaggor | Multimedia

Kön: ☒ Man ☐ Kvinna

Efternamn: Jungman

Förnamn: Per

Yrke:

Född (Alt+1) | Döpt (Alt+2) | Faddrar (Alt+3)

Datum: 1852-__-__

Ort: Leksand (W)

Källa: Fb Leksand 1850-1860

Bild 22

Information om giften (motsv)

Grunddata | Biografi | Notiser | Porträtt

Relation: ☒ Giftermål ☐ Före äktenskap ☐ Sambo ☐ Utom äktenskap

☒ Numrera giften

Gift (motsv):

Datum: ____-__-__

OK Avbryt Hjälp

Bild 23

Munktell, Anna Emilia Augusta Född 1860-08-17.	
Gift.	Jungman, Per Född 1852 i Leksand (W).

Bild 24

tex flyttat, levde) kan du använda Lamp-knappen. Se bild 25. Den ger dig möjlighet att använda olika specialfunktioner: speciella datumangivelser, sk strukturerade orter och sk strukturerad källhantering. Se bild 26.

Bild 25

När lampan är tänd för orten kan du inte ändra i fältet på vanligt sätt genom att klicka i det. Det är låst. Upplåsning och släckning av lampan sker genom att först klicka på den lilla nedåtpilen till vänster om lampan. Se bild 27. Då får du en lista med olika redan inmatade värden, men överst finns en tom rad. Markera den och klicka på lampan, då töms fältet och lampan slocknar.

Bild 27

Datumfältets lampa släcks genom att klicka på lampan och välja värdet **Exakt**, samt OK:a.

Se bild 28.

Bild 28

Hur rensar jag i snabblistan?

Vid text inmatning av efternamnet finns en behändig funktion för att välja namn bland de ca 15 senast inskrivna, se bild 29.

När du klickar på den lilla svarta triangeln till höger (kallas ibland listpilen) får du fram en lista med de senaste inskrivna efternamnen. I listan finns alla dina senaste inmatningar. Observera att även tidigare felaktigheter finns med. Det går inte att rensa i listan. Men vartefter du skriver nya namn, kom-

Bild 26

Bild 29

mer det äldsta namnet att försvinna. Så hav förtrostan, så småningom har din felskrivning försvunnit.

Vart tog mitt inmatningsformulär vägen?

Nyborjaren blir ibland osäker på vart det vanliga inmatningsformuläret tagit vägen. När du klickar på knappen

Bild 30

Ändra personnotiser, bild 30, får du ibland fram följande, bild 31.

Här visas alla notiser som du har matat in. Varje person och varje gifte består av ett antal delar, sk notiser. Men som nybörjare är du mer van att se följande, bild 32.

Egentligen är det samma uppgifter, men presenterade på två olika sätt. Man växlar mellan dem genom att klicka på fliken **Notiser** eller fliken **Grunddata**. Disgen kommer ihåg vilket sätt du använde senast, och det även om du inte bekräftat din senaste ändring med OK-knappen.

Bild 31

Bild 32

Fel ordning på notiser kan ge konstigt resultat

Antag att du matat in födelse-, död- och begravnings-

gifterna, men ändå ser det ut på följande sätt, bild 33.

Inte fel, men lite konstigt. Vart tog dödsuppgiften vägen? Vid presentation på

Bild 33

Bild 34

Bild 35

Bild 36

skärmen letar Disgen efter någon uppgift att presentera. Om begravningsnotisen står före dödsnotisen visas den, och inte dödsnotisen. Bild 34. Här ser du i vilken ordning notiserna är lagrade. Det har att göra med hur du själv matade in uppgifterna.

Vill du ha dödsnotisen först, så får du alltså flytta begravningsnotisen så att den står efter dödsnotisen. Dra- och släpp-metoden flyttar notiserna (det finns tyvärr inte automatisk tidssortering). Se bild 35.

I Gotland ser inte så vackert ut

För det flesta låter det bättre med på Gotland. Prepositionen i kan du lätt byta ut mot på. Om du inte använder ortsfunktionen skall du lägga in ett blanktecken före prepositionen. Bild 37.

Bild 37

Ortsfunktionen kommer du enklast till genom att klicka på lampan bredvid ett ort-fält. Leta reda på orten ifråga, i detta fall Gotland. Sedan kan du välja tillämplig preposition ur listan till höger, bild 38.

Bild 38

Sista textnotisen blir biografnotisen

Först en liten inledande kommentar kring de olika textnotiserna. Du vet väl att du kan ha flera textnotiser, både **Text** och **Extra text**. Båda dessa notistyper kan dessutom ha både **Fotnots-text** och **Antecknings-text**. Och du vet väl att det som skrivs in under fliken **Biografi** i personuppgifterna i själva verket lagras som en **Text-notis**. Anledningen till att ha flera textnotiser kan vara att man vill ha en tydlig uppdelning av det man skulle ha kunnat skriva som en enda lång sammanhängande biograftext.

Bild 39

Bild 40

Bild 41

Bild 42

Textnotiserna är ju inte så kallade händelsenotiser som anger att något hänt med möjlighet att ange tid, plats och källa. Så om du vill skriva in källa för dina biografi- och textnotiser (vilket jag tycker du bör/skall göra) kan du förslagsvis placera den i fotnoten när du använder textnotiser.

Det gäller att se upp med ordningen mellan Textnotiserna om du har flera. Den sista av dem blir den som visas när du klickar på fliken **Biografi**. (Extra Textnotisen visas dock ej under biografifliken)

Här följer ett exempel. Jag börjar med att fylla i lite text under fliken Biografi, och visar den i notisformen. Bild 39.

Sedan lägger jag in lite text i en Text-notis, bild 40.

Allt ser snyggt och prydligt ut. Men förvirring kan uppstå om jag inte hade klart för mig att när jag klickar på Biografi-fliken, visas som biografitext det som nu står i den sista textnotisen. Bild 41.

Vid utskrift av tex en ansedel placeras alla textnotiser normalt under rubriken **Levnadsbeskrivning**. I bild 42 har jag också lagt in text i en Extra Text-notis. Textnotiserna har som du ser hamnat i en annan ordning än du kanske avsett. Vill du göra en utskrift som skall visas för andra, så bör du absolut gå igenom dina utskrifter och se till att text- och biografi-notiserna är rätt placerade tidsmässigt.

```
1 Munktel;Johan Martin;1758-
10 Persson;Urban;1955-;Lärare
100 Holmberg;NN;Rådman i C
102 Crom;Carl Gustaf;-1805;R
```

Bild 43

Dessa notiser finns också för att beskriva ett gifte.

Det är lätt att flytta dem i rätt ordning med drag- och släpp-metoden.

Nyinlagda orter inte i bokstavsordning

När du lägger in egna byar, gårdar eller orter i ortsdata-basen måste du se upp med var de hamnar. Normalt vill man ha dem i bokstavsordning. I dagsläget finns ingen funktion för att sortera dem automatiskt. Det går att göra manuellt, men kräver en del uppmärksamhet, se en tidigare artikel, del 7 i serien "Lär dig mer om Disgen 8" i Diskulogen nr 67.

Så se till att markera platsen omedelbart ovanför den plats där du tänker lägga in en ny ort, då blir det rätt.

Sortering av Id-nummer vid användning av Utdrag

Varje person och gifte har ett internt nummer som skapas av Disgen. Ibland vill man skriva ut det för att lättare kunna hitta en viss person. Allt eftersom din databas växer kommer id-numret att öka från en till två till tre siffror osv. Då blir

det inte snyggt vid en sortering där id-numret har betydelse, se bild 43. Id-numren är sorterade från vänster till höger, vilket har medfört att alla id-nummer som börjar på 1 kommer först, t ex individ 10 kommer före t ex individ 4.

Lösningen är att se till att id-numret kompletteras med nollor från vänster, se bild 44.

För att få en sortering enligt ovan har jag använt funktion **Utdrag** som finns under utskriftsmenyn. Om utdrag kan du läsa i Diskulogen nr. 75 och 76. För den intresserade visar jag hur utdraget ser ut för utskriften ovan, bild 45.

Avslutning

Jag hoppas att du fått några tips som du kan ha nytta av.

Har du själv råkat ut för något problem som du vill att jag skriver om, så hör av dig. Antingen via email till sst@transit.se, eller hellre via Dis Forum, konferensen om Disgen: Artikelserien – "Lär dig mer om Disgen 8".

Där finns delkonferenser för alla artiklar i den här serien.

```
00000001 Munktel;Johan Martin;17
00000004 Thorslund;Ulrica Margare
00000005 Munktel;Fredric;1787-18
00000006 Munktel;Maria Ulrica;17
```

Bild 44

```
Individnummer nollutfyllt <Huvudperson>
""
Efternamn var för sig <Huvudperson>
""
Alla förnamn <Huvudperson>
""
Levnadstid (född år - död år) <Huvudperson>
""
Yrken <Huvudperson>
```

Bild 45

Nu blir det inte fler släktböcker för Tore Nilsson

I december 2005 skrev Diskulogen om Tore Nilsson i Skara som då producerat över 1 000 individuella släktböcker.

– Nu har jag uppnått 1 200 levererade individuella bundna släktböcker och lägger av med mina årliga uppdateringar, säger han.

– Min senaste upplaga startade jag den 30 juni 2007. När jag talade om min ålder och att det här var sista gången jag hörde av mig, fick jag på sex veckor 92 beställningar! Synd att inte flera forskare är lika envetna som jag och har skaffat sig egen produktionsutrustning.

Den upplagan har 380 sidor, varav 80 är bildsidor med ganska många foton från början av 1900-talet och dåtida miljöer. Detta mycket tack vare Tore Nilssons fars gamla glasplåtar.

– Till yrket var fadern lantbrukare, men dessutom bland annat ordförande i kommunalnämnden i 25 år, kyrkoorganist och körledare, bildade en stor släktförening och lokal hembygdsförening, där han givetvis blev ordförande.

– Han hade dessutom 45 andra uppdrag. Inte undra på att jag blev "miljöskadad", säger Tore Nilsson som också haft en mängd uppdrag.

Chronica för både pc och Mac

I Macspalten – i Diskulogen nr 73, augusti 2006 och i Diskulogen nr 78, oktober 2007 – berättade vi om släktforskningsprogrammet Chronica som går att köra i Excel, såväl i pc som i Mac.

MACSPALTEN

Jag tror att det nu vore läge att berätta lite mer om programmet och hur det har utvecklats. Frågan har gått till Rolf Boström som utvecklat programmet: "Hur har programmet utvecklats sedan oktober 2007?"

Jag har fått följande information och beskrivning – det har verkligen hänt en del, det är nu ett fullt utvecklat program: Chronica 0.3 är ett program för både pc och Mac.

HELGE OLSSON

MAC- O REUNION-FADDER

HELGE@DIS-SYD.SE

W1.410.TELIA.COM/~U41018040/

Chronica – gratisprogrammet för pc och Mac – ska, när detta kommer i tryck, finnas i en ny version (0.3) på web.telia.com/~u12900340. Jag vill här gärna visa på några nyheter i programmet.

Programmet är baserat på Microsoft Office (Excel och Word), och innehåller ett antal formulär med tillhörande makron för att utföra olika funktioner.

Användaren arbetar hela tiden mot dessa formulär och behöver därför inte ha kunskaper om Excel eller Word. För användare som inte redan har Office på sin dator blir det en utgift, men i gengäld är Chronica gratis.

Svenska hem- och studentversioner av Office säljs i dag för ca 1200 kr. Det går också bra med texten engelskspråkig version, de brukar ha även svenska ordlistor.

Ut: Excel, Word eller webb

En nyhet i Chronica 0.3 är att det går att få resultaten inte bara i form av

Generation: 3 Släktskap: ffm

Ullström, Brita Lovisa, även kallad "Lova", föddes 1837 i Säbrå/Y och dog 1910 [KW67] i en ålder av ca 73 år. Hennes far var Daniel Olsson Ullström och mor Anna Kristina Skolin [KW67]. Gift med Johan Oskar Boström (f. 1841). Barn: Ruben Boström (f. 1864), Bertha Boström (f. 1867), Frida Boström (f. 1868), Sigrid Boström (f. 1870), Johan Boström (f. 1873), Sigfrid Boström (f. 1874), Thyra Boström (f. 1876), Gustaf Boström (f. 1879). *Referenser:* [KW67] Klas Westling 1967

Brita Lovisa Ullström

"Mor vid sitt fönster", bilden från sonen Johans album, troligen tagen i

Generation: 3 Släktskap: fmf

Granbom, Johan Robert, handlande i Lycksele [G], föddes 1831-11-12 i Brunflo/Z och dog 1902-06-21 i Lycksele/AC [G] i en ålder av 70 år, 7 månader och 9 dagar. Hans far var Johan Olof Granbom (f. 1797)

Bild 1. Utdrag ur en Chronica-rapport (här som Excel-blad) ordnad efter släktskap (antavla). Kan även fås som Word-dokument eller Webb-sida.

Excel-blad utan också som Word-dokument eller som Webb-filer (html). Word ger ju stora möjligheter att redigera och formatera resultatbladen.

Ut från programmet kommer bl a sammanfattningar av inskrivna personuppgifter som löpande text med eventuella bilder.

Verktyg

Det finns omfattande verktyg för att ur en större databas välja ut en viss grupp av personer (t ex vissa generationer av förfäderna till viss proband, personer födda på viss ort, personer som levde vissa år etc). Personuppgifterna för dessa kan sedan sorteras i bokstavsordning ("uppslagsbok") eller efter släktskap (s k antavla eller ättartavla eller en kombination av dessa), se Bild 1.

Släktträd

Bild 2 visar ett släktträd med både förfäder och ättlingar till probanden. Även om Chronica kan rita träd med

många generationer (mitt eget har nu 20 generationer om man får tro källorna) så är det ofta önskvärt att bara visa en del av trädet. Chronica har verktyg för att beskära trädet i höjled och för att klippa grenar. Det är uppbyggt av Excel-celler, men väljer användaren Word- eller webb-format fås trädet som en bild i punktgrafik i dokumentet.

Andra exempel på utskrifter från programmet är livstidslinjer, samt tabeller med många möjligheter att sortera och välja vad som ska tabelleras.

Släktskap och anförkluster

Chronica har verktyg för att bestämma släktskap mellan två angivna personer. I den nya versionen inkluderas även ingifta personer samt deras föräldrar och barn (särskullbarn). Version 0.3 klarar också av att reda ut släktskap i släkter med flera anförkluster (i version 0.2 kunde fall med flera anförkluster leda till fel vid trädritning och bestämning av släktskap).

Vidare visas nu länkarna som kopplar två personer till varandra. Bild 3 visar hur programmet svarar på en fråga om släktskap. Det finns också en funktion för att lista alla personer som har ett visst släktskap till probanden; man kan t ex fråga efter probandens "svärfars mosters kusiner" – om nu dessa finns i databasen.

Import och export av Gedcom

Om en importerad fil innehåller avvikelser från Gedcom-standard ger Chronica felmeddelande. Meddelandena har nu förbättrats så att eventuella felaktiga rader visas upp i meddelandet och felen anges i klartext. Användare av version 0.2 kan ha råkat ut för problem att importera filer om dessa har innehållit egendefinerade etiketter (t ex från Family Tree Maker) vilka varit längre än Gedcoms standardetiketter. Detta är nu ändrat.

Församlingar

Ett helt nytt verktyg i Chronica 0.3 ger användaren hjälp att hitta rätt församling och placera den i rätt län. Verktöget baseras på skriften (databasen) Sveriges Församlingar Genom Tiderna utgiven av Skatteverket och en karta från SCB.

Då Chronica är gratis har Skatteverket och SCB gett tillstånd att utnyttja dessa.

Man kan lista alla församlingar som finns, eller har funnits, i hela landet, i en viss kommun eller i visst län, och välja församling från en rullningslista för att få uppgifter om församlingen. Fanns församlingen år 2000 markeras på en karta i vilken del av landet den ligger (Bild 4).

Bild 4. Chronicas verktyg (användarformulär i Excel) för att hitta rätt församling och uppgifter om denna.

Släkttred med Henny Granbom (f. 1859) som proband

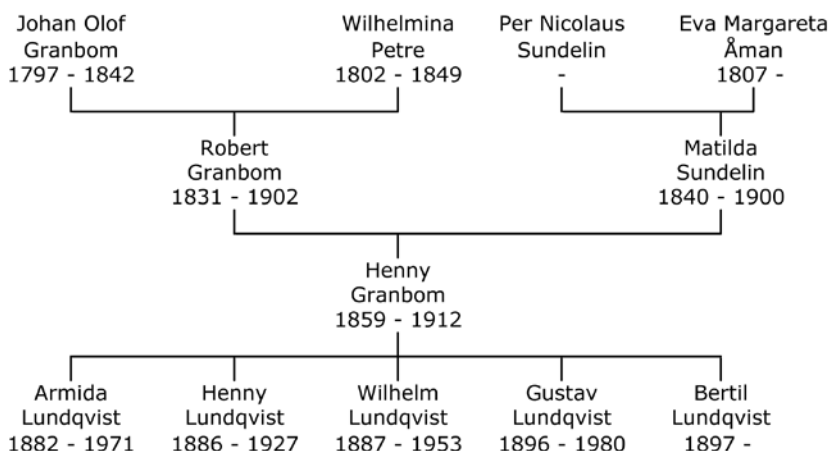

Bild 2. Släkttred (beskuret; här som bild i ett Word-dokument) med både förfäder och ättlingar.

Släktskap: Robert Granbom är Rolf Boströms farmors far och mormors morfar (fmf & mmmf).
Länkar: Boström, Rolf (1936 -) > Boström, Gustav (1901 - 1979) > Granbom, Elvira (1876 - 1957) > Granbom, Robert (1831 - 1902) och Boström, Rolf (1936 -) > Bergström, Greta (1904 - 1999) > Lundqvist, Armida (1882 - 1971) > Granbom, Henny (1859 - 1912) > Granbom, Robert (1831 - 1902).

Bild 3. Chronicas svar (del av Excel-blad) på frågan hur två personer är besläktade.

Söka församling

Man kan också ange de första bokstäverna i ett församlingsnamn. Säg att man har en person född i Säby på Visingsö och att man är osäker på i vilket län Visingsö ligger.

Skriver man då "Säby, Vising" i rutan på blanketten Personuppgifter och aktiverar verket så ställer listan in sig på en församling som börjar på "Vising" (i detta fall Visingsö) och visar var i landet den ligger, se Bild 4.

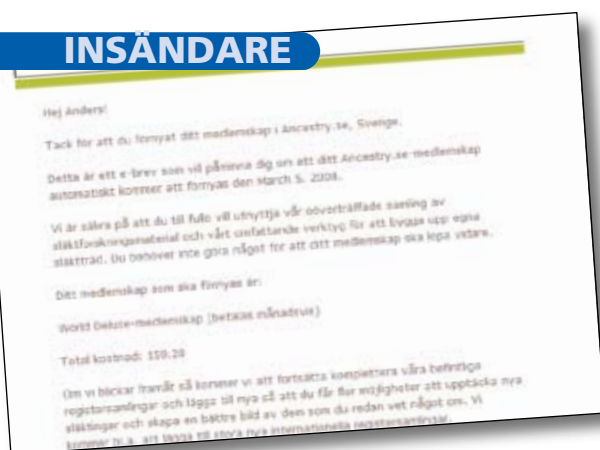
Om det finns flera församlingar som börjar på dessa bokstäver får man naturligtvis välja den rätta från listan. När man återvänder till blanketten fyller programmet i "Säby, Visingsö/F".

Härnäst?

Version 0.3 är ämnad att vara näst intill densamma som en tilltänkt Version 1.0. Några saker kan troligen förbättras, och jag är angelägen att få förslag till förbättringar och påpekanden om eventuella fel till min e-postadress rolf.g.bostrom@telia.com.

ROLF BOSTRÖM

Anmäl alltid ändrad postadress, telefon, e-postadress och webbsida till Dis expedition för att säkerställa korrekta uppgifter i medlemsregistret

*Anders Bjerkhoel
fick mejl från
Ancestry där
abonnemanget
förlängdes. Att
avsluta abonne-
manget visade sig
vara svårt.*

Dessa underbara faddrar!

Fick Diskulogen nr 79 i min hand och läser med stort nöje om emigranter och jultomtar, och kommer fram till uppdateringssidan Disgen 8.1b till 8.1d.

Hur göra? Jag som kan lite mer än on och off och vad som är fram och bak på en pc, jag läser och läser, går in på sidorna, var gör jag vad. F...n måste de uppdatera, det gamla funkade ju bra.

Vad göra? Jo ett e-post till faddern Arne Hallberg i Helsingborg, som svarar omgående: "det fixar du, ta det lugnt och följ punkterna i Diskulogen, det kan inte hända något".

Efter vända och två överhettade pekfingrar fick jag in uppdateringen 8.1d samt uppdateringen av orter. Det här var andra gången Arne hjälpte mig.

Vad vill jag säga med detta? Jo våra faddrar är guld värda, och de skulle uppskattas i Diskulogen med reportage om deras arbete.

MEDLEM 11220

Varning för ancestry.com

Som ny medlem, men genealog sedan ett decennium, vill jag komma med en varning till andra forskare.

Jag gjorde en provprenumeration på ancestry.com för att leta efter släktingar på den amerikanska webb-siten. Efter en månad kom ett glatt budskap – Tack för att du förnyar prenumerationen!

Vips hade de dragit mer pengar från mitt kontokort. Jag skickade ett avregistrerings-mail enligt den finstilta texten längst ner på deras sida, men det studsade tillbaka som en pingisboll. Det fanns ingen sådan adress. Flera andra sätt att komma i kontakt med dem stupade av samma orsak.

Nästa månad samma visa och mer pengar till skurkarna. Jag har nu fått byta kontokort.

Min förhoppning med detta meddelande är att andra godtrogna forskare ska slippa bli skinnade av "ancestry.com".

ANDERS BJERKHOEL

Genline finns på biblioteken...

I nummer 79 av Diskulogen, på sista sidan, finns en notis om förekomsten av Genline på biblioteken. Det låter ju hoppingivande, att biblioteken börjat intressera sig för släktforskarnas behov. Det uppges att 258 av landets kommuner har Genline – utmärkt!

Vid närmare undersökning sjunker dock mungiporna. En av dessa 258 kommuner är Stockholms stad, landets största kommun. Staden har mer än 40 bibliotek och Genline på 1 (ETT) av dessa, nämligen på huvudbiblioteket. Om man bor en bit från centrum, kan man lika gärna åka till en grannkommun.

Förvånad blir man tyvärr inte, för staden skötte ju inte om hanteringen av mikrokort heller, inte ens SVAR:s katalog uppdaterades på vissa bibliotek.

En annan fråga gäller den faktiska tillgängligheten. Jag har bara gjort stickprov på ett bibliotek i Södermanland. På detta finns två datorer, som är tillgängliga för all Internetuppkoppling. Det kostar 20 kronor per timme att använda dessa.

Det verkar inte särskilt praktiskt eller ekonomiskt att släktforska i en sådan miljö – möjligen kan man använda den som vilken uppslagsbok som helst på biblioteket.

LARS-OLOV ERIKSSON

Använd gärna insändarsidan för att diskutera något angeläget ämne. Men skriv så kortfattat och koncentrerat du kan. Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

I ett socialt nätverk på webben kan du umgås och träffa nya spännande människor. Men du kan också bli lurad, skandaliserad och utnyttjad.

Webbplatser med sociala nätverk – MySpace och Facebook är de mest kända – har vuxit snabbt det senaste året. Där kan du lägga upp en personlig profil och utifrån den bygga upp ett eget nätverk. Dina kontakter har i sin tur kontakter vilket i slutändan genererar jättelika nät med personuppgifter.

Vad du främst riskerar är olika for-

mer av trakasserier. Någon kan sprida information om dig som kan vara sann, vantolkad eller rena lögnar. Det är enklare att ljuga trovärdigt om man känner till detaljer om dig och lögnerna kan vålla stor skada.

Även obehagliga sanningar kan skada; de kan spridas eller utnyttjas av utpressare. Klassiskt bondfångeri förekommer också och är effektivare inom nätverken än på Internet i övrigt.

Kan man då inte vara anonym på Internet? Svaret är nej, inte helt. För-

utom uppgifterna som du publicerar och andra uppgifter som man kan få fram genom att ta kontakt med dig och dina kontakter, utvecklas mer sofistikerade sätt som tidigare sågs som ren science fiction.

Till exempel börjar det komma dataprogram som kan matcha dina bilder mot stora databaser i jakt på överensstämmande ansikten och t o m detaljer i bakgrunden. På så sätt kan man länka privata profiler från sociala nätverk till vanliga webbsidor, dejting-sidor eller arbetsgivarens webbplats.

Listan på samlingarna fortsätter

I förra numret av Diskulogen inledde vi en redogörelse över Genealogiska Föreningens samlingar. Vi fortsätter här och presenterar ytterligare ett antal samlingar på två sidor. Listningen kommer att fortsätta i kommande nummer av Diskulogen.

Thorsten Björkmans samling

Thorsten Björkman (1881–1960) var en mycket aktiv forskare, främst rörande sin egen släkt. Han utredde också flera andra släkter, bl a slakten Scholander (tillsammans med svärsonen Erik Scholander). Jämför den senares artikel i Släkt och Hävd 1973:3. Samlingen omfattar dessutom bl a följande släktnamn:

Ekstrand, Frenberg, Frisell, Herdin, Hoftsedt, Johansson-Kylander, Lidmark och Segerbrand.

Björkmanska släktarkivet

Björkmanska släktföreningen har överlämnat 16 volymer (pärmar och arkivkartonger) med material om slakten Björkman (Björckman) från Bärbo (D) till GF. Dessa pärmar uppdateras regelbundet.

Första volymen innehåller register, historik och arkivförteckning. Två pärmar innehåller skrivelser och korrespondens, en volym innehåller grundforskningsmaterial. Sex volymer innehåller utredningar om Björkman och befryndade släkter:

Hedin, Hultqvist, Svensson, Frenberg, Lindmark, Kylander, De la Pouchette-Frisell, Ekstrand, Lidmark, Scholander, Hofstedt, Hjulhammar, Munktell och Schultze.

Ytterligare en volym innehåller släktföreningshandlingar och fem arkivkartonger innehåller fotografier.

DeChamps Ch. L: Antavlor. Finns i Rosenbergrummet.

De Champs Ch. L: Antavlor. De Champs-Uggla. Lund 1962. 50 sid. Inb folio.

Collbergs samling (Gotlandssläkter)

Forskare: Gustaf Collberg.

Arkivkartong folio 6 cm. Samlingen skapad på 1940-talet.

Sammanlagt nio handskrivna häf-

ten. Ingen innehållsförteckning över samlingen.

Ur 1653 års jordrevisionsbok, med hänvisning till sida. Gotland. Personregister.

Register över yrkesmän från åren 1500-etc. Gotland. Personregister.

Avskrift av anteckningar till antavla för David Gadds mor. Amanda Karolina Antoinetta Larsson född 1685 Gotland. Antavla.

Alfabetiskt register till Visby förhörsbok 1709–1721. Personregister omfattande ca 1 000 personer.

Alfabetiskt register till Visby förhörsbok 1750–1774. Personregister omfattande ca 800 personer.

Antavla för Per Gösta Waldemar Jakobsson född 1868 Gotland. Myrings i Linde.

Skattelängd 1614 Gotland. Personregister omfattande ca 1 000 personer.

Mantalslängd 1634 Gotland. Personregister, alfabetiskt och kronologiskt ordnade. Omfattar ca 1 000 personer.

Mantalslängd 1634 Gotland. Personregister omfattande ca 700 personer.

Namn som behandlas:

- Gadd, David, 1700-talets början, Gotland
- Larsson, Amanda Karolina Antoinetta, född 1685, Gotland
- Jakobsson, Per Gösta Waldemar, född 1868, Gotland

Till Collbergs samling hör även ett antal släktutredningar på rullar.

Drakes samling

Forskare: Arvid Drake.

Arkivkartong folio 5 cm. Sammanställd på 1890-talet.

Samlingen omfattar två pärmar över slakten Drake, vardera maskinskrivna folioblad om ca 80 sidor. Personregister med sidhänvisningar finns i slutet av pärm nr 2, omfattar ca 550 namn.

Arvid Drake omnämns i Elgenstierna del II sid 301 under tab 33.

Utdrag ur olika grundkällor. Pergamentsbrev från 1351, 1410 mm. Uppsatser, personbeskrivningar, mindre antavlor.

Edman

Edman (samling)

Forskare: Hans E Sköld.

Två volymer (arkivkartonger).

Gåva av Hans E Sköld 1989.

Edman 1. Arkivkartong folio 5 cm.

Släktutredning kring familjen Edman från Visingsö. Se Elgenstierna under ätten Edenhjelm nr 1842, Leijonhufvud s 645 ff. Innehållsförteckning saknas.

Stamtavla över slakten Edman. Handskriven översikt. Stamfader Erik Edman f omkring 1600.

Kammarrådet Johan Erik Edman f 1765. Handlingar från Riddarhuset, siluettklipp.

Victor Edman, överstelöjtnant f 1813. Inbjudning till kungamiddagar, utnämningar, aktiebrev, utnämning till konungens adjutant 1859, examensbetyg 1835, brev 1871–1880, bilder, foton, tidningsklipp, begravningsbrev, teckningar, bouppteckning efter Victor Edman 1880 mm.

Ulrica Charlotta Edman född Lagerhielm, född 1818. Tygväska, foton m m.

Edman 2. Arkivkartong folio 5 cm

Släktutredning kring familjen Edman från Visingsö. Se Elgenstierna under ätten Edenhjelm nr 1842, Leijonhufvud s 645 ff. Innehållsförteckning saknas.

Diverse material rörande Victor Edman. Dagbok under resan 1818. Resepass 1853.

Kapten Pehr Victor Edman f 1841. Leijonhufvud tab IX:1, foto, kungliga utnämningar, examensbetyg 1870, begravningsbrev 1879 m m.

Carl Gustaf Edman född 1846, häradshövding, Leijonhufvud tab X. Foton, konsertprogram, utnämningar, bjudningskort, brev, minnen från Uppsala, tjänstgöringsbetyg m m.

Aina Edman född Frunck född 1890. Tidningsklipp, foton.

Per Lagerhielm född 1787. Se Leijonhufvud tab IX. Foton, begravningsbrev, middagsinbjudningar, förmyndarräkenskaper, personkrönika tryckt.

Vår bygd. Utgiven av Östra Södermanlands Kulturhistoriska förening i

Södertälje vid Hembygdsfesten 2 och 3 juni 1923.

Namn som behandlas:

- Edman, Erik, 1600, Visingsö
- Edman, Victor, 1813
- Lagerhielm Edman, Ulrica Charlotta, 1818
- Lagerhielm, Per, 1787, Örebro

Erik Elfströms arkiv

Forskare: Erik Elfström.

Sju volymer (kartonger).

Volym 1. Arkivkartong A4, 6 cm.

Urmakaresläkten Elfströms ursprung, förfäder, ättlingar och släktingar i 14 generationer. Antavlor, utdrag ur källor, avskrifter, domboksutdrag, bouppteckningar m.m. Uppgifterna samlade av urmakaren Erik Elfström under perioden 1950–1994. Innehållsförteckning finns på pärmens insida.

Trollboperioden. Hans Ravalsson bonde, Erik Ottesson bonde, gen I Gustav Eriksson, gen II Gustav Trolleus, gen III Johannes Elfström, gen IV Margareta Elfström m fl.

Volym 2. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: kyrkoherde Johan Emporelius.

Volym 3. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: bokhållare Gustaf Elfström, gen V Johan G Elfström m fl.

Volym 4. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: prosten Gustaf Herdman m fl.

Volym 5. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: rådmän Petter Lundgren del 1, komminister Anders Engellau m fl.

Volym 6. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: rådmän Petter Lundgren del 2, komminister Anders Engellau m fl.

Volym 7. Arkivkartong A4, 6 cm.

Generation IV: rådmän Petter Lundgren del 3. Papper om tvisten gällande arvet efter Lundgrens första hustru Catarina Lemoine. Papper rörande testamentet som Anna Elfström skrivit till förmån för knappmakaregesälen Gustaf Westling.

Namn som behandlas:

- Ravalsson, Hans, omkr 1575, Stora Skedvi sn, Dalarna
- Ottesson, Erik, d 1614, Skedvi sn, Dalarna
- Emporelius, Johannes Petri, f

1684, Köping

- Elfström, Gustaf, omkr 1715, Nora
- Herdman, Gustaf, omkr 1720, Wia, Glanshammar
- Lundgren, Petter, omkr 1725, Västerås
- Engellau, Anders, f 1709, Helsingborg
- Lemoine, Catarina, omkr 1715, Västerås

Två foliomappar, 5 cm. Omfattar släkterna Fant, Lénström m fl. Donerad av G. Fant. Innehåller 14 handlingar rörande den svenska grenen.

Utredningar, anteckningar och antavlor m m.

Frömanska samlingen anteckningar

Ett 60-tal pärmar i litet kollegieblocksformat med släktanteckningar, tidningsklipp m m.

Börje Furtenbachs samling soldatnamn.

Innehåller material från en undersökning rörande soldatnamn. Fyra kartotekslådor och fyra arkivkartonger med enkät- och intervjuvar, excerpter ur rullor m.m. I ett manuskript till en artikel om "De svenska soldatnamnen och deras betydelse för familjenamnsbildningen" (kartong 2) finns förklaring till hur undersökningen lagts upp.

Skrifter i samlingen:

Flodström, Engelbrekt: Soldatnamn vid livkompaniet. Särtr ur Armborstet, K. Dalregementets Kamratförenings årsskrift 1960. 10 sid.

Åkerholm, Karin: Soldatnamn vid Kalmar regemente. 33 sid. (Utrivet ur okänd skrift).

Kreüger, Sten: Anteckningar om knektarnes namn, ålder, anställningstid m m vid Lifkompaniet af Kronobergs regemente. Separattryck ur Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1948.

Ahlgren, Oscar: Från indelningsverkets dagar. Hågkomster och historier. Stockholm 1913. 166 sid.

Kreüger, Sten: Om soldatnamn. Skara 1957. 43 sid.

Östgöta-grenadjären. Medlemsblad för K. Livgrenadjärregementets kamratförening. Höstnummer 1955.

Färila-anor

Samling av antavlor (Fredrik Fredenklo?).

Samlingen består av en kartong med tre volymer med registerflikar, innehållande anlinjer och ansedlar för personer bosatta på olika gårdar i Färila (X). Tillvaratagen vid vindsröjning i mitten av 1980-talet hos Fredrik Fredenklo (avliden) och sedermera överlämnad till GF 1989. Ursprunglig upphovsman okänd.

Guse-samlingen

Behandlar medeltidssläkten Guse från Småland. I en arkivkartong finns sammanställningar i löpande text, och i femton kartotekslådor finns kort eller lappar om enskilda personer, gårdar m m med anknytning till släktnamnet Guse från olika tidsperioder.

Nils Olof Hagbergs samling

Hagberg och Camp

Antavlor, släktutredningar m m (Hagberg och Camp).

Samlingen omfattar 16 foliokartonger och en kortlåda med register.

Volym 1. Antavla för N O Hagberg. Blyerts, A4, ca 400 sid med registerflikar.

Innehåller även tidningsklipp m m.

Volym 2. Antavla, forts. Ca 400 s A4 med registerflikar.

Volym 3–5. Diverse forskning (anteckningar).

Volym 6–8. Ingifta släkter.

Volym 9. Mantalslängder. Släktrönikor. Bilderbok.

Volym 10. Allmänt om släktforskning. Ordförklaringar, anteckningar om föreningar och tidskrifter m m.

Volym 11–12. Camp. Släkttavla m m.

Volym 13. Camp. Diverse forskning (anteckningar).

Volym 14. Camp. Utskrifter m m.

Volym 15. Bouppteckningar m m.

Volym 16. Camp släkttavla, Hagberg släktrönika, foton m m.

Volym 17. Kortlåda i A6-format, register.

**Fortsättning i nästa
nummer av Diskulogen**

Föreningen Dis verksamhetsberättelse 2007

(föreningens 27:e verksamhetsår)

Styrelsen har under året bestått av:
Ordförande

Sture Bjelkåker, Linköping,
till 10 mars
Olof Cronberg, Växjö,
från 10 mars

Vice ordförande

Olof Cronberg, till 10 mars
Sture Bjelkåker, från 10 mars

ÅRSMÖTET

Sekreterare

Elisabet Leek, Sunhultsbrunn

Kassör

Gunder Grunning, Linköping,
till 10 mars
Bengt Karlsson, Motala,
från 10 mars

Övriga ledamöter

Christer Gustavsson, Linköping,
till 10 mars
Bo Kleve, Linköping
Kjell Weber, Torslanda
Eva Dahlberg, Jönköping
Rolf Eriksson, Vikingstad
Karl-Ingvar Ångström,
Härnösand
Christer Lindskog, Kärna,
till 22 september
Kjell-Åke Carlenäs, Linköping,
från 10 mars

Revisorer

Stig Aronsson, Löddeköpinge
Sven-Olof Ekström, Linköping

Styrelsen har haft fyra protokollfö-
rda sammanträden under året, och verk-
ställande utskottet ytterligare ett möte.
Regionföreningarnas ordföranden har
varit adjungerade till styrelsen.

ANTALET MEDLEMMAR i föreningen
uppgick vid verksamhetsårets slut till
25 010, vilket innebär en ökning under
året med ca 2 300 medlemmar brutto
och ca 550 netto. Nästan hälften av
medlemmarna är anslutna till någon
av regionföreningarna, vilka under
året erhållit ekonomiskt stöd från Dis
för regional verksamhet. Regionfören-
ingarnas verksamhet framgår av egna
årsberättelser.

FÖRENINGENS ÅRSMÖTE hölls den 10
mars i Valla, Linköping, med bl a före-
drag av Mats Hayen från Stockholms

stadsarkiv.

Drygt 60 Dis-faddrar – med in-
riktning på Disgen och några andra
släktforskarprogram – har varit verk-
samma. Deras och övriga funktionä-
rers insatser är en avgörande del av
medlemsservicen. Ca 70 Dis-funk-
tionärer från hela landet deltog i en
funktionärsträff 10–11 mars på Valla
folkhögskola.

Forskarstugan i Gamla Linköping
drivs i samarbete med Östgöta Genea-
logiska Förening och har hållits öppen
för medlemmar och andra besökare
varje vardag, och dessutom genom
DIS-Filbyters försorg på helger under
sommaren samt torsdagkvällar under
vinterhalvåret.

DIS OCH REGIONFÖRENINGARNA deltog
i augusti med utställningar vid årets
Släktforskar dagar i Halmstad. Vid
den årliga förbundsstämman repre-
senterades Dis av fyra ombud. Dess-
utom deltog regionföreningarna med
egna ombud. En motion från Dis om
förbundets lokalfråga bifölls. Dis age-
rade också på stämman med anledning
av förbundets svaga ekonomi.

I september deltog Dis – med assis-
tans av Dis-Väst – som utställare vid
Bokmässan i Göteborg. I övrigt har Dis
verksamhet presenterats vid ett flertal
möten och kurser runt om i landet, i de
flesta fall genom regionföreningarnas
försorg. Föreningen var representerad
genom sin ordförande vid den nord-
iskasamarbetskommittén Nordgens
möte i Helsingfors i oktober.

CA 19 000 AV DIS NUVARANDE med-
lemmar har skaffat Disgen, varav ca
18 000 har version 8, inräknat drygt
1 400 program som distribuerats till
nya användare under året. Uppdate-
ring 8.1e av Disgen för Windows Vista
har utkommit under året. Ett betydan-
de utvecklingsarbete i produktträd m fl
grupper har fortsatt under året inför
kommande Disgen-versioner.

I DATABASEN DISBYT för anbyte med
dator deltar ca 6 000 medlemmar med
utdrag ur sina släktdatabaser, tillsam-
mans mer än 15,8 miljoner poster vid

årets slut. Drygt 40 % av alla personer
födda i Sverige 1750–1900 är repre-
senterade i Disbyt-basen. Bl a har ett
stort antal födelsenotiser tillkommit
med referens till Sveriges Dödbok 3
inom ramen för projektet SPÅR. Ca
670 000 sökningar görs per månad.

SYSTEMET DISPOS har vidareutveck-
lats under året, 16 000 sökningar har
gjorts per månad.

DIS ARKIV, för framtida bevarande
av medlemmars släktdata, innehöll
vid årets slut uppgifter från 154 med-
lemmar. Referenser till 10 inlämnars
material har lagts i Disbyt, på begäran
eller på grund av dödsfall.

I Centrala Soldatregistret, som för-
eningen åtagit sig att hålla tillgängligt
och sökbart på Internet, har i medeltal
ca 110 000 sökningar gjorts per må-
nad.

Arbete med att skapa en ny hemsida
för Dis har inletts under året.

MEDLEMSTIDNINGEN DISKULOGEN
med Släktforskarlytt har under året
utkommit med fyra nummer. PDF-tid-
ningen för engelskspråkiga medlem-
mar, Rooted in Sweden, har utkommit
med ett nummer under året.

DIS HAR UNDER ÅRET slutit ett samar-
betsavtal med Genealogiska Förening-
en om att GF-aktuellt ingår i Disku-
logen och om ett gemensamt projekt
DIGiSAM syftande till ökad tillgäng-
lighet till GF:s samlingar genom digi-
talisering. Ett tidigare samarbetsavtal
med Gensline har förnyats under året.

Dis innehar 30 000 aktier i Gensline
Holding AB och 20 000 aktier i Arkiv
Digital AB.

PÅ DIS KANSLI har Ragnhild Bergström
och Gull-Britt Andersson tjänstgjort
under hela året. Mikael Olsson har
tillträtt i mars 2007 som webbredak-
tör/verksamhetsledare.

Beträffande ekonomiska förhål-
landen hänvisas till styrelsens förvalt-
ningsberättelse.

STYRELSEN

Abonnemang och cd-skivor

I stugan kan du forska i mer än hundra cd-skivor. Du kan också forska med hjälp av ett antal abonnemang på Internet som t.ex. folkräkningar i USA och Sverige, Genlines skannade kyrkböcker i Sverige och lokala databaser för Östergötland och Linköping.

Besöksadress

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3 (bakom Wärdshuset)

Öppettider

Måndag–fredag kl 9–12, 13–16. Under sommaren och några veckoslut dessutom lördag–söndag kl 12–16. Under vinterhalvåret dessutom tisdagkvällar kl 18–20 i ÖGF:s regi. Öppet hus i Dis-Filbyters regi helgfria tisdagar kl 18–20 februari till maj samt september till november.

För detaljer om öppettider m m ring Dis exp 013-14 90 43 för kontroll. För detaljer om stugaktiviteter m m, se hemsidan www.dis.se eller ring Rolf Eriksson tel 013-812 83.

• KGF:s Databas 2007

(DISCD#266) 2007-10

Version 2007 innehåller totalt 1 125 000 poster. Tack vare hembygdsföreningen i Rydaholm så har vi nu även fått med en hel del material från denna församling. Säkerligen efterlängtad av många Kronobergsforskare. Samt även en del poster i andra angränsande församlingar i Jönköpings län. Registren på skivan omfattar nu födda t.o.m. 1907, vigda t.o.m. 1927 och döda t.o.m. 1936.

Ohlins avskrifter rörande domboksmål i Konga härad med anknytning till Älmeboda är även

10 fördelar med ett medlemskap i föreningen Dis

Dis är en ideell förening. För en årsavgift på endast 120 kr får du många fördelar.

Medlemskap och beställningar

Ansökan om medlemskap och beställning av släktforskarprogrammet Disgen m.m. kan göras på två sätt. Det enklaste är att du gör din beställning på vår hemsida www.dis.se under rubriken "Medlemskap". Du kan också ringa Dis kansli på telefon 013-14 90 43.

Funderar du på att skaffa ett släktforskarprogram så kan du ladda ner en demoversion av Disgen på vår hemsida. Där finner du också en kortare presentation av programmet.

Välkommen!

- 1 En kod till vår databas Disbyt med 10 miljoner poster**
 - ✓ där du kan se om någon annan medlem forska på din släkt
 - ✓ jämföra dina släktfakta
 - ✓ bidra med eget material från ditt släktforskarprogram
 - ✓ kanske finna nya släktingar
 - 2 Möjlighet att köpa släktforskarprogrammet Disgen**
 - ✓ som är Sveriges mest spridda program
 - ✓ som utvecklas efter medlemmarnas önskemål
 - ✓ där du får gratis support (hjälp) av erfarna släktforskare
 - 3 Tidningen Diskulogen fyra gånger per år**
 - ✓ med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning
 - 4 Möjlighet att gå med i Disregionföreningar**
 - ✓ där du kan få nya släktforskar-kontakter, utbildning m.m.
 - 5 Aktuell information på Dis hemsida**
 - ✓ om Dis-aktiviteter, cd-skivor, släktforskningslänkar och andra nyheter
 - 6 Tillgång till diskussionsplatsen Dis Forum**
 - ✓ där du kan tipsa, fråga och diskutera med andra medlemmar
 - 7 Möjlighet att deponera din forskning i Dis Arkiv**
 - 8 Tillträde till forskarstugan i Linköping**
 - ✓ där du kan testa cd-skivor, abonnemang och läsa släktforskartidningar
 - 9 Möjlighet att söka i norska databasen Dis-treff**
 - 10 Rabatt på cd-skivor och böcker**
 - ✓ som säljs av Sveriges Släktforskarförbund
- ... samt många nya släktforskarvänner!*

med på denna version.

Beställning sker bäst genom e-post

Förstagångsköpare (inkl porto):
350 kr

Uppgradering (inkl porto):
100 kr

Lista med exakt innehållsförteckning på nya skivan finns på vår hemsida.

Skivan är testad och fungerar nu även på Windows Vista.

- **Släkt och Hävd 1950–1959**

(DISCD#267) 2008-01

Släkt och Hävd cd för åren 1950–1959 innehåller tidskrifter som pdf-filer. Cd:n innehåller också namnregister för åren 1950–2001 som html-filer.

Pris för icke-medlem 325 kr + porto.

För medlemmar kostar cd:n 195 kr + porto.

E-post gf@genealogi.net

www.genealogi.net

- **Födda i Sjuhärad mellan åren 1688–1900. Ås Härad.**

(DISCD#268) 2008-01

Socknar: Brämhult, Fänneslunda, Gingri, Grovare, Hällstad, Härna, Kärråkra, Murum, Möne, Rångedala, Toarp, Tärby, Varnum, Ving Södra, Vånga Södra och Äspered.

Borås Släktforskarförening.

Kan beställas via www.boras-slaktforskare.se

Pris icke medlem 150 kr, medlemmar 125 kr

- **Kompletteringar 2008-02-13**

(DISCD#156)

Excel-filer:

Födda, Vigda och Döda 1937.
Jönköpings län.

Långaryd Döda 1860–1994.

Långaryd Födda, Vigda och Döda 1895–1920.

Långaryd Vigda 1860–1920.

Långaryd Döda 1898–1920.

Födda, vigda, och döda i Jön-

köpings län (DISCD#156) Ny 2005-12

En cd omfattande födda 1895-1934, Vigda 1860–1934 samt döda 1860–1934 i Jönköpings län. Ger möjlighet att söka i början på 1900-talet. Det brukar vara en svår period. Skivan är avsedd att läsas i Excel.

Underlaget har tagits fram av Vivi Bryntesson i Hok. Skivan kostar 350:- inkl porto. Kan köpas av Vivi Bryntesson tfn 0393-21332 eller bryntesson.vivi@telia.com

Mer information om cd-skivorna och ett hundratal andra finner du på Dis hemsida www.dis.se. Där finns också information om forskartugan, program och mycket annat.

Boka tid på 013-14 90 43

SLÄKTFORSKARDAGARNA 2008

Malmö (29-)30-31 augusti 2008

Europaporten

Mässa 30-31 augusti

- Prova på att släktforska - sök din släkt.
- Föredrag om släktforskning och historia.
- Utställning med föreningar, företag och institutioner.
- Lär vad Roskildefreden innebar för regionen.
- Böcker, CD-skivor, släktforskarprogram, m.m.

Konferenser 29 augusti

Ordföranden - Redaktörer - Cirkelledare

Vad vet du om din morfars mor?
Var kom hon från?
Var bodde hon? Hur levde hon?
Hade hon några syskon?

ÅRETS TEMA:

Roskildefreden 1658 - 350 år
en ny gräns men samma folk

Huvudsponsor:

Arrangörer:

Malmö
Släktforskarförening
www.malmo2008.se

Skånes
Genealogiska
Förbund

MARS

- 1–2 **Dis-Öst** Kurshelg. Nya kurslokaler: Anderstorpsvägen 16, Solna.
- 1 **Dis-Syd** Trelleborg 13.00–17.00 Dis Syd-träff. Tema: Gör en egen liten släktbok. Plats: Kulturbruket, Gråbrödersgatan 12, kontaktperson: Helge Olsson, helge@dis-syd.se, kostnad 30 kr inkl. fika per gång, föransmälan önskvärd.
- 4 **Dis-Öst** 18.00 Uppsala Anbyte med dator. Vad förloras vid överföring mellan olika program?
- 5 **Dis-Öst** 18.30 Årsmöte, föredrag. Allmogemöbler och högrestandsmöbler i boupp-teckningar. Johan Knutsson, Nordiska museet. Lokal: Se Dis-Östs hemsida!
- 6 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Läsa äldre handstilar”, Bo Persson.
- 8 **Dis** årsmöte. 13.00 Program ej fastställt.
- 8 **Dis-Syd** Ronneby 10.00–14.00 Disgen-träff. Plats: Kockumsvillan ABF:s lokaler, kontaktperson: Bo Lundgren, bo@elmedia.se, ingen anmälan.
- 10 **Dis-Syd** Kristianstad 18.00–20.30 Disgen-träff. Tema: Genomgång av ansedel, stamtavla och enklare inställningar. Plats bestäms senare, kontaktperson: Rune Jönsson, runejoensson@telia.com.se, 044-245217, kostnad 30 kr per gång inkl. fika, obligatorisk föransmälan.
- 12 **Dis-Öst** 18.30 Brev från medeltid till idag, Olle Sinnerholm, Postens arkiv. Ostkupan, Solna.
- 13 **Dis-Öst** 16.00–19.30 Forskarkväll hos Riksarkivet i Arninge.
- 13 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 Videohantering med intro till

redigering (Adobe Premiere Elements). Björn Johansson.

- 15 **Släktforskningens dag.** Olika program i Dis regionföreningar.
- 15 **Dis-Öst** Släktforskningens dag. Dis-Öst besöker något köpcentrum/bibliotek i Storstockholm.
- 15 **Dis-Syd** Höganäs 13.00–16.00 Disgen-träff. Tema: Hur du gör inställningar för utskrifter. Plats: Kullabygdens Släktforskarens lokal, Linnégatan 15 Höganäs (på gaveln mot Långgatan), kontaktperson: Gunnar Persson, gunnar@dis-syd.se, kostnad 30 kr per gång inkl. fika, ingen anmälan.
- 15 **Dis-Väst** 11.00–15.00 Släktforskningens dag i Frölunda kulturhus, Västra Frölunda. Arrangeras i samarbete med Göteborgsregionens släktforskare, Släktdata, Västra Frölunda kulturhus och Studieförbundet Vuxenskolan. Många utställare kommer att finnas på plats, bland annat Arkiv digital, Flottans män, och Västra Frölunda hembygdsförening. Preliminärt program: 11.15 Grunderna till släktforskning samt information om Disgen 12.00 Maria Gustafsdotter kåserar om ”In i arkiven på jakt efter hela människan” 13.15 Visning av gammal stil, Per Clemensson 14.00 Släktdata visar sina register
- 19 **Dis-Öst** 18.30 Problemlösarkväll före påskhelgen. Ostkupan, Solna.
- 20 **Dis-Filbyter** Stängt. (skärtorsdagen).
- 26 **Dis-Öst** 18.30 Utrustning och hjälpmedel för släktforskning i fält, Hans Bjernevik. Ostkupan, Solna.
- 27 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Datasäkerhet + data-tips”, Ulf Frykman.

- 27 **Dis-Väst** 18.00 Temakväll: Charlotte Börjesson berättar om vissa fördelar med att använda sig av Disbyt och Dispos. Plats: Forskarstugan, Mandolingatan 19, Västra Frölunda. Anmälan och information: Kent Andersson, 031-42 33 11.
- 27 **Dis-Öst** Studiebesök på lantmäterimyndigheten, Årstaängsvägen 17.
- 29–30 **Dis-Öst** Kurshelg. Andersstorpsvägen 16, Solna.
- 29 **Dis-Väst** Vårmöte, tillika årsmöte i Mimers hus, Kungälv.
- 29 **Dis-Syd** 13.30 SGF årsstämma. Plats: Kulturhuset, Hässleholm.

APRIL

- 1 **Dis-Filbyter** 18.30 Dis-Filbyter är inbjudna till Katrinehholm för att informera om Disgen-programmet. KfV (Katrinehholm, Flen och Vingåker) Släktforskarförening, plats Åsa Folkhögskola, Västangården, Bievägen 23, Katrinehholm.
- 2 **Dis-Öst** 18.30 Frikyrkorörelsen, Ruben Janarv. Ostkupan, Solna.
- 3 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Disgen-programmet”. Karl-Edvard Thorén.
- 5 **Dis-Syd** Ronneby 10.00–14.00 Disgen-träff. Plats: Kockumsvillan ABF:s lokaler, kontaktperson: Bo Lundgren, bo@elmedia.se, ingen anmälan.
- 5–6 **Dis-Öst** Kurshelg. Andersstorpsvägen 16, Solna.
- 6 **Dis-Nord** Umeå 13.00 Årsmöte. Lokal och program meddelas senare.
- 8 **Dis-Öst** Uppsala. Hur din släktredovisning kan breddas med andra presentationstekniker, Gunnar Tonnquist.
- 9 **Dis-Öst** 18.30 ”Flaggor i Disgen”, Lena Söderström. Ostkupan, Solna.

- 10 **Dis-Öst** 16.00–19.30 Forskarkväll hos Riksarkivet i Arninge.
- 10 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Kartor i Disgen”, Björn Johansson.
- 14 **Dis-Syd** Kristianstad 18.00–20.30 Disgen-träff. Tema: Kartfunktioner och säkerhetskopiering. Plats bestäms senare, kontaktperson: Rune Jönsson, runejoensson@telia.com.se, 044-24 52 17, kostnad 30 kr per gång inkl. fika, obligatorisk föranmälan.
- 16 **Dis-Öst** 18.30 Boktryckerikonstens historia och dess betydelse, Lars-Olof Svensson. Ostkupan, Solna.
- 17 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Riddarhuset och Elgenstierna”, Rolf Eriksson.
- 19 **Dis-Syd** Höganäs 13.00–16.00 Disgen-träff. Tema: Hur du använder olika sorters utdrag. Plats: Kullabygdens Släktforskares lokal, Linnégatan 15, Höganäs (på gaveln mot Långgatan), kontaktperson: Gunnar Persson, gunnar@dis-syd.se, kostnad 30 kr per gång inkl. fika, ingen anmälan.
- 20 **Dis-Syd** Årsmöte 13.30–16.30. Plats: Sjöbo, kontaktperson Jan Nilsson, jan@dis-syd.se, kaffe/te med fralla.
- 23 **Dis-Öst** 18.30 Utrustning och hjälpmedel för släktforskningen (forts), Hans Bjernevik. Ostkupan, Solna.
- 24 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Historisk filmkväll”, Ingemar Andersson.
- 24 **Dis-Väst** 18.00 Niels Hegge berättar och visar tips om forskning i Norge. Lokal: Forskarstugan, Mandolingatan 19, Västra Frölunda. Anmälan och information: Kent Andersson, 031-42 33 11.
- 24 **Dis-Öst** 18.30 Studiebesök på Sollentuna kommunarkiv. Kommunhuset, Sollentuna.

- 26 **Dis-Syd** Lund 10.00–14.00 Disgen-träff. Tema: Holger Andersson visar hantering av bilder. Plats: Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20. Kontaktperson: Kerstin Olsson, kostnad 30 kr inkl. fika. Obligatorisk föranmälan gärna via e-post, kerstin@dis-syd.se.

MAJ

- 6 **Dis-Öst** 18.30 Uppsala. Forska på nätet med bl a Genline/Svar, Gunvor Hjertström.
- 8 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Vilka olika släktforskarprogram finns”, Ulf Frykman och Gull-Britt Andersson.
- 9 **Dis-Öst** 16.00–19.30 Forskarkväll hos Riksarkivet i Arninge.
- 10 **Dis-Syd** Ronneby 10.00–14.00 Disgen-träff. Plats: Kockumsvillan ABF:s lokaler, kontaktperson: Bo Lundgren, bo@elmedia.se, ingen anmälan.
- 14 **Dis-Öst** 18.30 Forska på nätet med bl a Genline/Svar, Gunvor Hjertström. Ostkupan, Solna.
- 15 **Dis-Filbyter** 18.00–20.00 ”Avslutning på vårens aktiviteter”, Rolf Eriksson, Ulf Frykman, Björn Johansson, Karl-Edvard Thorén, Anne-Marie de Leeuw, Ingemar Andersson, Bo Persson och Gull-Britt Andersson.
- 16–18 **Dis-Öst** Forskarhelg i Leksand.
- 21 **Dis-Öst** 18.30 Fixarkväll i lokalen inför sommaren. Problemlösning. Ostkupan, Solna.
- 24 **Dis-Väst** Vårmöte på Viltlycke museum, Tanum.
- 29 **Dis-Öst** 18.30 Studiebesök – Kyrkogårdsvandring på Norra kyrkogården. Stora Gravkoret, Norra kyrkogården.

Bredbandsnäten når allt fler

Allt fler hushåll och företag får förutsättningar för att ansluta sig till någon typ av bredbandsnät, enligt en rapport från Post- och Telestyrelsen (PTS). Om alla ska få tillgång till bredband krävs dock förnyade statliga insatser, enligt PTS.

146 000 hushåll och företag saknar idag grundläggande förutsättningar för trådbundet bredband, enligt rapporten ”Bredbandskartläggning 2007” som PTS har lämnat till regeringen. De nya ”turbo-3G-näten” har under 2007 förbättrat förutsättningarna för tillgång till bredband.

Det finns dock en rad begränsningar som kan påverka den faktiska möjligheten att ansluta sig till ett bredbandsnät. När det gäller trådbundna nät finns bland annat tekniska hinder som att abonnenter delar på ledningar i telenätet och att det är för långt till närmaste telestation.

För trådlösa nät kan kapaciteten begränsas om många använder nätet samtidigt. Det kan också finnas problem med radioskugga.

Det trådlösa nät som finns i 450 MHz-bandet har god täckning och är det enda bredbandsalternativet för fler än 100 000 hushåll och företag. Det finns vissa osäkerheter kring detta nät.

PTS beslut om frekvensfördelning är överklagat till Länsrätten. Dessutom är frekvensutrymmet som är tillgängligt i 450 MHz-bandet begränsat, vilket på sikt kan få betydelse för utvecklingsmöjligheterna.

Förnyade statliga insatser är helt avgörande om alla ska kunna få tillgång till bredband, enligt PTS.

Stöd bör riktas såväl till områden där det finns hinder och begränsningar, som till områden där det idag helt saknas grundläggande förutsättningar för bredband. Ett förnyat bredbandsstöd bör utformas så att förutsättningar skapas för teknikneutrala lösningar som är anpassade efter lokala förhållanden.

Bredband har i denna kartläggning definierats som anslutningar som kan uppgraderas till en hastighet på minst 2 Mbit/s nedströms.

Ordföranden har ordet

Så har vårt 75:e verksamhetsår avslutats, något som skall uppmärksammas och firas. Tyvärr har året avslutats på ett något turbulent sätt varför styrelsen har beslutat att firandet skall ske med måtta.

Den utlovade jubileumsmiddagen, den 26 april, riskerar att inte bli den glädjens fest vi hoppats på varför styrelsen beslutat att skjuta upp denna middag till ett senare tillfälle. Där emot kommer årsmötet den 27 att präglas av jubileum, fest och andra trevligheter, som vi hoppas ni alla skall uppskatta.

Väl mött den 27 april.

LENA A LÖFSTRÖM

KALLELSE

Medlemmarna i Genealogiska Föreningen, Riksförening för Släktforskning, kallas härmed till ordinarie årsmöte 2008.

Datum: 27 april 2008

Plats: Riddarsalen, Riddarhuset, Stockholm

Tid: Se separat program nedan Program/Tid

11.00–12.00 Portarna slås upp, drink, snacks, mingel och guidad rundvandring i Riddarhuset.

12.00–13.00 Björn Lippold, skaparen av soldatregistret m m.
Rafflande föreläsning om soldatens liv och leverne.

13.00–14.00 Paus för mer rundvandring samt eventuella inköp (se nedan)

14.00–16.00 ÅRSMÖTESFÖRHANDLINGAR

16.00– Jubileumsbuffé med tal och lustifikation

GFs medlemmar erbjuds denna dag att få köpa Riddarhusets egna produkter till starkt rabatterade priser. Separat prislista kommer att läggas ut på vår hemsida, medlemsavdelningen. Några små frestelser kommer dock redan här:

Vara	Ord. Pris	Pris 27/4 GF-rabatt
Stamtavlor på cd-rom	2500 kr	1500 kr
Sveriges Adelskalender cd-rom 2007	450 kr	300 kr

Dagordning vid Genealogiska Föreningens årsmöte 2008

1. Val av ordförande, sekreterare och två protokollsjusterare tillika vid behov rösträknare
2. Fråga om mötet blivit stadegenligt utlyst
3. Övriga ärenden som angetts i kallelsen
4. Styrelsens berättelse
5. Revisorernas berättelse
6. Fastställande av resultat- och balansräkning
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
8. Val av ordförande för en tid av två år, om dennes mandatperiod utgår
9. Beslut om antal styrelseledamöter och ersättare som ska väljas
10. Val av ledamöter och ersättare till styrelsen, samt ordning för ersättarnas inträde i ordinaries ställe
11. Val av två revisorer och personliga ersättare för dessa. En revisor och dennes ersättare ska uppfylla gällande krav på revisorer för stiftelser (godkänd alternativt auktoriserad). Personval må härvid ersättas med val av revisionsfirma.
12. Val av tre ledamöter till valberedningen och sammankallande i denna
13. Eventuella fyllnadsval
14. Fastställande av årsavgift för nästkommande år
 - a) för enskilt medlemskap
 - b) för familjemedlemskap

15. Behandling av förslag från styrelsen

16. Behandling av motioner inkomna minst två månader före årsmötet *)

1) Avsändare: J Weigle, I Hoberg, Förslag till stadgeändring avseende Internetforum för medlemmar.

2) Avsändare: J Weigle, I Hoberg, Förslag till stadgeändring avseende styrelseprotokoll.

3) Avsändare: J Weigle, I Hoberg, Förslag till stadgeändring avseende fullmaktsröstning.

4) Avsändare: A Hultman, Förslag till stadgeändring avseende möjlighet att utesluta medlem.

5) Avsändare: J Weigle, et al. Angående misstroendevotum.

17. Övriga frågor som aktualiseras och hänskjutes till styrelsen för ev. åtgärd

18. Avslutning

*) här redovisas motioner inkomna per 2008-02-03

Alla årsmöteshandlingar: Verksamhetsberättelse, motioner med styrelsens svar, valberedningens förslag etc kommer att finnas tillgängliga på GFs expedition för avhämtning fr o m den 10 april. Handlingarna kommer också att från samma datum finnas tillgängliga på vår hemsidas skyddade medlemsavdelning.

OBS! För att vi skall kunna planera förplägnaden måste vi veta hur många som kommer. Var därför vänlig meddela Ditt deltagande senast den 5 april antingen per telefon 08-32 96 80 eller e-post jubel@genealogi.net

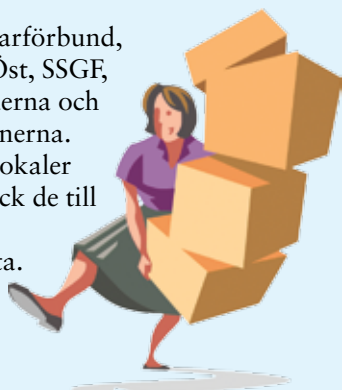
Allt du behöver veta om vår flytt

Omkring den 18 februari går flyttlasset till våra nya lokaler på Anderstorpsvägen 16, 171 54 Solna. Telefon och e-postadress förblir densamma som förut: 08-32 96 80, gf@genealogi.net

Lättast tar du dig hit med T-banan linje 10 till Huvudsta Centrum, åker du bil finns p-plats direkt utanför dörren.

Vi delar lokalen med Sveriges Släkt-

forskarförbund,
Dis-Öst, SSGF,
Smederna och
Vallonerna.
GFs lokaler
är dock de till
ytan
största.

GFs datasal

Med anledning av att förbundets datasal läggs ned i samband med flytten inrättar GF en egen datasal i de nya lokalerna. Kanske inte lika stor till ytan men med såväl abonnemang på utländska databaser som Genline och SVAR. Självklart kommer också olika cd-utgåvor att finnas tillgängliga.

Tillgång kommer också att finnas till skrivare och skanner.

Datasalen kommer i första hand att vara tillgänglig för GFs egna medlemmar. I mån av ledig plats kan även icke medlemmar besöka salen, dock mot ersättning på samma sätt som till våra övriga samlingar.

Vi hoppas att vi alla skall komma att trivas i de nya lokalerna samt önskar er alla hjärtligt välkomna till Solna.

Upphittad svensk

Den 27 september 1907 föds en liten Hugh Hjalmar Molin i Pyrmont, New South Wales, Australien. När han mönstrar 1923, är gossen fortfarande svensk medborgare. Men vem är då pappan?

Jo, pappa heter Carl Hjalmar Molin, svensk medborgare och sjöman. Är det någon som tappat bort Carl så finns mer information på GF.

Hör gärna av dig om du tappat någon annan, som kanske finns där nere på andra sidan klotet. Vi är bra på Australien, vi i GFs research-grupp.

Ansvarig och kontaktperson
för detta GF-aktuellt:
Lena A Lofström, lal@genwiz.com

Beställningar för medlemmar

Medlemmar kan beställa från Dis på två sätt. Det enklaste är att du gör din beställning på vår hemsida www.dis.se under "Beställ". Alternativet är att ringa Dis kansli på telefon 013-14 90 43.

Kom ihåg att alltid ange medlemsnummer vid kontakt med kansliet!

Disgen

Disgen 8 600 kr

Uppgradering från
tidigare versioner 250 kr

För den som vill köpa en uppgradering krävs oavbrutet medlemskap sedan första köpet av DISGEN.

Dis-pin

Dis-pin i emalj
och gulmetall 25 kr

Äldre nr av Diskulogen

I mån av tillgång 20 kr/nr

Böcker

Sorsele – samesläkter, del 1
av Thea Hälleberg 150 kr

Sorsele – samesläkter, del 2
av Thea Hälleberg 200 kr

Sorsele – samesläkter, del 3
av Thea Hälleberg 250 kr

Sorsele – samesläkter, del 4
av Thea Hälleberg 300 kr

Register till vigsellängder

Format:
A4 häftad, vissa endast
på mikrokort

Församling	Tidsperiod	Pris
------------	------------	------

Bohuslän

Backa	1826–1861	95 kr
-------	-----------	-------

Säve	1826–1860	95 kr
------	-----------	-------

Gotland

Öja	1745–1860	95 kr
-----	-----------	-------

Gästrikland

Österfärnebo (3 mikrokort)	1688–1862	65 kr
----------------------------	-----------	-------

Halland

Årstad	1813–1862	95 kr
--------	-----------	-------

Småland

Granhult	1696–1850	95 kr
----------	-----------	-------

Lidhult	1823–1860	95 kr
---------	-----------	-------

Marbäck	1643–1860	145 kr
---------	-----------	--------

Öjaby	1693–1860	70 kr
-------	-----------	-------

Södermanland

Grödinge	1798–1861	120 kr
----------	-----------	--------

Värmland

Långserud (3 mikrokort)	1693–1860	65 kr
-------------------------	-----------	-------

Rudskoga	1689–1869	170 kr
----------	-----------	--------

Visnum-Kil	1706–1860	170 kr
------------	-----------	--------

Västergötland

Angered	1753–1773	
	1845–1865	95 kr

Hyringa	1718–1830	95 kr
---------	-----------	-------

Levene past. (4 mikrokort)	(Levene, Long, Slädene, Sparlösa)	
	1688–1860	80 kr

Längnum	1721–1840	95 kr
---------	-----------	-------

Malma	1708–1831	95 kr
-------	-----------	-------

Östergötland

Lillkyrka	1667–1860	70 kr
-----------	-----------	-------

Betalning

Betala alltid i förskott till
Dis plusgirokonto 1 40 33-5
eller bankgiro 5009-6742.
Porto ingår i priserna.

Vid brådskande beställ-
ning kan dock betalning ske
mot postförskottstillägg.
Ring i så fall till Dis kansli!

FADDRAR I POSTNUMMERORDNING

Nya faddrar är för Disgen/PC Lars Westerström, Skövde, Per Hörling, Sollefteå, Örjan Öberg, Härnösand, och för Min Släkt Bo Svartholm, Frösön. Välkomna! Mats Hallgren, Arne Ahlström och Sven-Johansson har lämnat sina fadderuppdrag. Tack för era insatser!

Disgen/PC

Björn Hellström, 124 54 Bandhagen, tel 08-361236 dag+kv, bjorn.hellstrom@bhi.se

Rolf Ahlinder, 136 40 Handen, tel 08-7771996, rolf@dis-ost.se

Stig Geber, 147 63 Uttran, tel 08-53030734 kv, stig.geber@telia.com

Hans Peter Larsson, 149 43 Nynäshamn, tel 08-52017909, hans-peter@tarlin.se

Carl-Göran Backgård, 184 35 Åkersberga, tel 08-54061136, cg@milstolpen.org

Holger Andersson, 226 51 Lund, tel 046-355180, holger.andersson@lsn.se

Anders Larsson, 233 31 Svedala, tel 040-400233, anders@dis-syd.se

Björn A Janson, 243 31 Höör, tel 0413-22974, bjorn@dis-syd.se

Jan Nilsson, 245 32 Staffanstorps, tel 046-255788 kv, fotojanne@bredband.net

Arne Hallberg, 252 52 Helsingborg, tel 042-3030737, arne.h@dis-syd.se

Gunnar Persson, 263 32 Höganäs, tel 042 330515, gunnar@dis-syd.se

Rune Jönsson, 291 66 Kristianstad, tel 044-245217, runejoensson@telia.com

Ove Billing, 312 31 Laholm, tel 0430-14120, od@laholmo.net

Ingvar Kärrdahl, 330 15 Bor, tel 0370-650715, karrdahl@telia.com

Arne Sörlöv, 370 33 Tving, tel 0455-70304, arne@sorlov.com

Jan Jutefors, 380 30 Rockneby, tel 0480-66565 kv, jan.jutefors@telia.com

Ingrid Lännestad, 421 59 Västra Frölunda, tel 031-471847 dag+kv, lannestad@tele2.se

Jan-Åke Thorsell, 426 68 Västra Frölunda, tel 031-291155 kv, jama.thorsell@spray.se

Kent Lundvall, 451 63 Uddevalla, tel 0522-74740, k.lundvall@telia.com

Stig Rahm, 451 75 Uddevalla, tel 0522-86888, stig.rahm@telia.com

Karl-Erik Lerbro, 511 55 Kinna, tel 0320-13235 dag+kv, karl-e.lerbro@telia.com

Lars Westerström, 541 43 Skövde, tel 0500-48 41 66, lars.westerstrom@swipnet.se

Rune Johansson, 542 32 Mariestad, tel 0501-15682, rune@undenas.se

Börje Jönsson, 575 37 Eksjö, tel 0381-10840, b_json@hotmail.com

Karl-Edvard Thorén, 582 26 Linköping, tel 013-101151 dag+kv, karlet@comhem.se

Torsten Ståhl, 603 57 Norrköping, tel 011-148066, totta.stahl@telia.com

Kurt Gustavsson, 611 92 Nyköping, tel 0155-59112 dag+kv, kurt.b.g@telia.com

Elisabeth Molin, 620 11 Havdhem, tel 0498-481377, elisabeth@snevide.com

Göran Thomasson, 633 47 Eskilstuna, tel 016-130271, g.thomasson@telia.com

Stig Svensson, 642 95 Flen, tel 0157-70138, runeby@bredband.net

Gunnar Jonsson, 661 40 Säfte, tel 0533-10559, kilagenealogen@telia.com

Jan Tengelin, 671 30 Arvika, tel 0570-16187, jantengelin@telia.com

Bengt Hammarström, 691 41 Karlskoga, tel 0586-36587 dag+kv, b.hammarstrom@telia.com

Jan Wallin, 702 17 Örebro, tel 019-183830 kv, jan.wallin.orebro@telia.com

Jörgen Fryxell, 771 40 Ludvika, tel 0240-13482, fryxell@telia.com

Marianne Munktel, 791 35 Falun, tel 023-24728, mm@abc.se

Claes Embäck, 804 25 Gävle, tel 026-192500, claes.embäck@tele2.se

Tony Rödin, 821 35 Bollnäs, tel 070-3506304, tony.rodin@home.se

Staffan Bodén, 825 32 Iggesund, tel 0650-561417, staffan.boden@wtnord.net

Sven Schylberg, 834 98 Brunflo, tel 063-20701 kv, sven.schylberg@telia.com

Arne Bixo, 840 12 Fränsta, tel 0691-30502, arne.bixo.dis@telia.com

Joacim Söderström, 854 62 Sundsvall, tel 060-155030, joacim.h.soderstrom@telia.com

Örjan Öberg, 871 52 Härnösand, tel 0611-22188, orjan@bakskuru.se

Per-Anders Hörling, 881 30 Sollefteå, tel 0620-14613, per-anders.h@telia.com

Peter Johansson, 891 33 Örnsköldsvik, tel 0660-375567, peter.johansson@city.ornskoldsvik.com

Lennart Näslund, 891 92 Örnsköldsvik, tel 0660-372109 kv, lintagan@home.se

Sigurd Nygren, 906 24 Umeå, tel 090-186487 kv, sigurd.nygren@ersboda.ac

Laila Larsson, 934 41 Ersmark, tel 0910-720041, laila.tuva@telia.com

Danmark

Georg Agerby, DK-2605 Brøndby, tel +45-43965337, g.agerby@jubii.dk

Finland

Henrik Mangs, FI-65100 Vasa, tel +358-500268361 kv, henrik.mangs@netikka.fi

Norge

Knut Egil Hamre, NO-1786 Halden, tel +47-69176169, keh-dis@online.no

Alf Christophersen, NO-4909 Songe, tel +47-37164209, alf.christophersen@medisin.uio.no

Min Släkt

Elinor Elmborg, 152 41 Södertälje, tel 08-55013205, e.elmborg@comhem.se

Bo Svartholm, 832 54 Frösön, tel 063-44286, bo.svartholm@snf.se

Reunion / Mac

Helge Olsson, 231 70 Anderslöv, tel 0410-20002, helge@dis.syd.se

Gunilla Hermander, 824 42 Hudiksvall, tel 0650-94188, macnilla@telia.com

Micael Korndahl, 830 13 Åre, tel 0647-664777, micael.korndahl@gensoft.se

Kerstin Farm, 856 44 Sundsvall, tel 060-679111, kerstin.farm@telia.com

Disgen/Mac

Kerstin Bjernevik, 164 76 Kista, tel 08-7511630, kerstin.bjernevik@bredband.net

Kerstin Olsson, 241 91 Eslöv, tel 0413-31025, kerstin.olsson17@comhem.se

Sven Olby, 723 55 Västerås, tel 021-20494, sven.olby@hem.utfors.se

Ta i första hand kontakt med en fadder i din närhet. Vi får då geografisk närhet mellan faddrar och den som söker hjälp. Vi uppnår också en jämnare fördelning av fadderkontakterna.

dag = svarar gärna i telefon på dagtid
kv = svarar helst i telefon på kvällstid

DISBYTOMBUD

Carl-Olof Sahlin, 183 50 Täby, tel 08-7563314, carl-olof.sahlin@telia.com

Björn Janson, 243 31 Höör, tel 0413-22974, bjorn@dis-syd.se

Charlotte Börjesson, 421 38 Västra Frölunda, tel 031-478093, charlotte.borjesson@telia.com

Hans Vappula, 438 93 Landvetter, tel 031-945132, hans.vappula@hem.utfors.se

Rolf Eriksson, 590 49 Vikingstad, tel 013-81283, rolferiksson@brevet.se

Kurt Gustavsson, 611 92 Nyköping, tel 0155-59112 dag+kv, kurt.b.g@telia.com

Boine Nurmi, 723 41 Västerås, tel 021-417344, boine.r@nurmi.nu

Disbyt/Finland

Gunnar Bergstedt, 112 59 Stockholm,
tel 08-250966, gunnar.bergstedt@gfh.se

DIS ARKIV

Kjell Weber, Källarbanken 11,
423 46 Torslanda, 031-56 34 77,
dis_arkiv@dis.se

Dis Arkiv innebär att medlem i Dis kan deponera sitt släktforskmateriell lagrat på datamedia. Syftet är att nu och i framtiden erbjuda andra släktforskare tillgång till de material som Dis-medlemmar överläter. När och på vilket sätt materialet får disponeras bestämmer Dis-medlemmen själv genom ett avtal med Dis.

Medlemmen erbjuds också möjligheten att skriva ett "släktforskartestamente" att placera i sitt bankfack tillsammans med kopior på sina disketter, så att anhöriga kan hantera materialet på önskat sätt.

Okända avgifter ger högre mobilräkning

Efter en intensiv prispress under 2003 till 2005 har priserna för mobiltelefoner legat i princip stilla på den svenska marknaden.

Minutavgifterna har minskat något, men detta har motverkats av att allt fler operatörer debiterar per påbörjad minut snarare än som tidigare per sekund eller tiosekundersperiod.

För hälften av alla kontantkortserbjudanden måste kunden betala för varje påbörjad minut, enligt PTS rapport "Prisutvecklingen för telefoni och Internet – första halvåret 2007".

– Längre så kallade debiteringsintervall är ett effektivt sätt att ta betalt utan att konsumenterna tydligt märker det. Vid många korta samtal påverkar detta totalkostnaden rejält, säger Stefan Williamson, chef för marknadsanalyser på PTS.

Debiteringsintervall och öppningsavgifter tillhör de uppgifter operatörerna är skyldiga att specificera på sina räkningar, enligt PTS regler.

Rapporten visar dock att mobiltelefoner kan vara en bra affär för konsumenterna. Vid halvårsskiftet 2007 kunde en medelanvändare av telefoni spara 38 kronor per månad på att helt slopa den fasta telefonen till förmån för mobilen.

AVLIDNA

Dessa medlemmars bortgång har kommit till vår kännedom sedan förra numret av Diskulogen.

- 16 Göran Tengnér, Danderyd
- 610 Mauritz Sundberg, Virserum
- 3066 Inger Granlund, Enköping
- 5708 Olav Solberg, Oslo
- 7289 Ulla Svensson, Mörap
- 7592 Börje Andersen, Trelleborg
- 7818 Ronald Modig, Älta
- 8142 Lena Johansson, Forsheda
- 8400 Bert Källén, Kungälv
- 8788 Sune Fälth, Kolmården
- 9057 Jan-Eric Brandt, Höganäs
- 9754 Kenneth Tornberg, Sköllersta
- 9799 Claes Holm, Skärholmen
- 10017 Karl-Axel Nordlander, Hölö
- 10250 Lennart Rönquist, Muskö
- 10626 Bengt Wilhelmsson, Västerås
- 11406 Margareta Dahlstrand, Västerås
- 13587 Thore Svenneval, Solna
- 14690 Roland Fagrell, Norrköping
- 14775 Bo Bergman, Örebro
- 14994 Bruno Lepik, Källered
- 16629 Per Björklund, Enebyberg
- 17344 Ando Olovsson, Linköping
- 17606 Herbert Thell, Förslöv
- 18347 Stig Brander, Upplands Väsby
- 18562 Hans Vikblom, Åkersberga
- 19127 Gösta Gottschalk, Helsingborg
- 21277 Ulf Willsson, Täby
- 23630 Ulf S Forsell, Tyresö
- 23796 Henry Thörnfeldt, Norsborg
- 23940 Gunborg Dahlin, Norsborg
- 24097 Stig Holmberg, Smögen
- 25148 Karin Berndtson, Göteborg
- 27481 Hjördis Johansson, Skee
- 27508 Jan Sandin, Påarp
- 27850 Lars Karlsson, Karlskoga
- 27906 Örjan Lodén, Borlänge
- 28978 Rolf Almér, Vargön
- 29034 Björn Lagerman, Falköping
- 29448 Rolf Eriksson, Västerås
- 29509 Sune Rosenberg, Linköping
- 30415 Elsa Lundquist, Åmotfors
- 32524 Leif Ax, Nacka
- 33123 Sture Jakobsson, Tyresö
- 34860 Sverre Gustavsen, Axvall
- 35501 Monica Svensson, Karlstad
- 36238 Jan-Erik Bäckström, Tranås

Göran Tengnér har avlidit

En av Dis trognaste medlemmar, Göran Tengnér med medlemsnummer 16, har avlidit.

Han var styrelseledamot i åtta år och grundade 1988 regionföreningen Dis-Öst vars ordförande han var i tio år.

Göran var också Disgen-fadder i många år och bidrog med värdefulla synpunkter, både ris och ros, på programmet – bl a vid tillkomsten av version 6.

Göran har under föreningens hela tillvaro varit en stor "supporter" för Dis och Disgen och en verklig stöttepelare i sin regionförening.

STURE BJELKÅKER

- 36530 Bo-Göran Wallin, Malmö
- 38311 Sten Burhammar, Uppsala

Vi ber våra medlemmar att noga kontrollera och eventuellt justera referenser så att inte anhöriga till de bortgångna besvärar i onödan!

RÄTTELSE

Födelseår i Emigranten Populär

Per Clemensson har meddelat att på cd-skivan Emigranten Populär finns uppgift om såväl ålder som det ungefärliga födelseåret för emigranterna.

Den finns till salu för 350 kr. Mer info se www.goteborgs-emigranten.com.

/OLOF C

Nu har Digisam kommit igång

I november 2007 hölls ett startmöte i Sundbyberg för GF och Dis digitaliseringsprojekt Digisam som syftar till att göra innehållet i GFs omfattande samlingar mer tillgängligt genom utnyttjande av modern teknik. De båda föreningarnas medlemmar i hela landet kommer via Internet kunna söka dels direkt i stora delar av samlingarna, dels i register av olika slag.

Vissa delar av samlingarna kommer att digitalfotograferas och indexeras i sin helhet. För andra delar, till exempel bokverk, kanske det istället handlar om OCR-tolkning av register så att man lätt ska kunna hitta referenser.

Omfattande

Digisam är ett mycket omfattande projekt som kommer att pågå i flera år. Först ut blir klippsamlingarna för familjeannonser och register till Post och Inrikes Tidningar. En spin-off-effekt av projektet är också att digitaliseringen medför en säkerhetskopiering av samlingarna, där många värdefulla

delar idag bara finns i ett exemplar på papper.

Många har anmält intresse att hjälpa till. Till en början gick upprop ut till drygt 300 gemensamma medlemmar i Stockholmsområdet, av vilka mer än 30, dvs tio procent, svarade att de ställer upp med ideella insatser.

Fördelar för medlemmarna

När dessa medarbetare väl kommit igång, kommer vi att tillfråga fler medlemmar efterhand. Därutöver kan envar GF- och Dis-medlem anmäla sitt intresse via www.Digisam.se

Vid startmötet deltog ca 20 medlem-

mar. Dis ordförande Olof Cronberg redogjorde för tankarna bakom Digisam och pekade på ett antal fördelar för båda föreningarnas medlemmar med samverkan på detta sätt.

Vid en efterföljande rundvandring bland samlingarna bidrog flera deltagare med värdefulla tekniska aspekter på hur digitaliseringen kan utföras praktiskt.

Målsättningen är att medlemmarna senast inom ett år, dvs hösten 2008, ska få tillgång till digitaliserat forskningsmaterial på www.Digisam.se

STURE BJELKÅKER

Göteborgs tomtägare 1637–1807

När man som släktforskare surfar runt på webben, kommer man ibland till sidor som man inte förväntat sig. Ett sådant material stötte jag på här-omdagen, nämligen Göteborgs tomtägare 1637–1807 av fil kand Olga Dahl. Webbsajten öppnades till hennes 90-årsdag i september 2007.

900 tomter

På webbsajten presenteras omkring 900 tomter i Göteborg och deras ägare. Jag förmodar att skulle man ha tryckt materialet som en bok, skulle det ha blivit flera tusen sidor. I sådana situationer är ju webben utmärkt. På webbsidan finns en sökmotor som gör det lätt att söka på namn.

Jag fick snabbt korn på min anfader skepparen Cornelius Johansson som

lagbjöd norra delen av tomt 9.21 år 1667 och bodde kvar där till 1681 då han flyttade till Kungälv.

År 1665 var han i tvist med sina redare Ulrich Steinkampf och Petter Brandt, då de förlorat sitt skepp S:t Petter i Wexfords hamn på Irland, när Cornelius var fartygets skeppare. Cornelius menade att det var lotsens fel att han hade strandat i hamnen.

År 1667 stämde Cornelius Didrik Strokirk för att han inte hade fått betalt för spansk vin. Didrik tyckte i efterhand att vinet var osmakligt och surt, men fick likväl betala för vinet.

Byggede för stort skepp

År 1672 klagade en medredare att Cornelius hade låtit bygga ett skepp Konung David större än överenskommet.

År 1678 ville två bröder Per Olsson och Jöran Olsson i Östentorp i Frinnaryds sn, Småland, få ut arv efter deras bror länsmannen på Tjörn Johan Olsson, vilken varit Cornelius svärson.

Spännande

Till synes är det många spännande upplysningar som kommer fram, under förutsättning att personen i fråga varit tomtägare. Även andra personer figurerar naturligtvis också, men de är inte lika utförligt presenterade.

Det är lätt hänt att man fastnar i texterna om olika öden och äventyr som drabbade göteborgarna. Jag tycker att det är ett utmärkt sätt att tillgängliggöra ett gediget arbete.

OLOF CRONBERG

Webbadress: www.gbgtomter.se